

Novosti

Poštovani čitatelji,

pred vama je prvi broj *HKD Novosti* u 2013. godini i prvi broj novoga uredništva.

Kao na svakome uredničkome početku, tako je i na ovome bilo potrebno upoznati publikaciju u njezinom sinkronijskom i dijakronijskom smislu, odnosno u smislu trenutne pojavnosti, uloge i značaja, naspram kontinuiteta koji ima i mijena koje su je pratile. Značilo je to upoznati se i s tekstovima, ali i razgovarati s ljudima koji su se o publikaciji brinuli i još se brinu: od vodstva HKD-a, preko bivših urednika do autoriteta struke. Značilo je to i ovladati tehničkim pitanjima koja prate uređivačko-izdavački posao. Iz svega toga oblikovala se vizija kako bi *Novosti* trebale izgledati, čemu služiti, kome se obraćati i koje profesionalne kriterije pratiti.

Moto novoga uredništva *Novosti* jest:

informirati, educirati, povezivati

Svrha je ovoga lista zrcaliti rad HKD-a, pratiti i prikazivati njegovu djelatnost na svim razinama i promicati vrijednosti struke. Istovremeno, *Novosti* su i jedan od kanala kojim se struka može prezentirati izvan svojih granica shvaćenih u najširem mogućem smislu. Najvažnija je, pak, uloga *Novosti* jačanje kohezije unutar stručne zajednice, brisanje regionalnih, obrazovnih, stručnih i dobrih granica kako bi protok znanja i informacija u svim smjerovima bio što bolji. U tom smislu, prva karika u lancu uredničkih poslova bit će poticanje autora da izvještavaju, promišljaju i pišu.

Sadržajnu stranu *Novosti* osvježavaju tri rubrike: u *Temu broja* serijom ćemo članaka uvijek obrađivati po jednu relevantnu knjižničarsku temu. Prvo izdanje ove rubrike bavi se HKD-om, ne zato da bismo se bavili sami sobom, već da bismo se, posve iskreno rečeno, otvorili čitateljima i pokazali se kao skupina profesionalaca koji se trude raditi za dobrobit struke.

Nova je i rubrika *Predstavljamo* u kojoj ćemo pronalaziti i oblikovati zanimljive priče o nesvakidašnjim knjižničnim i knjižničarskim iskustvima i dobrim praksama. Posljednji je novitet rubrika *Knjižničari predstavljaju* posvećena prikazima odabranih umjetničkih djela (romana, filmova...) koja se posredno ili neposredno tiču knjižničarstva.

Ovaj je broj, osim formata u kojem su *Novosti* do sada izlazile, uređen i kao pdf-dokument da bi se mogao i tako čitati i u svakome trenutku jednostavno otisnuti; dio je to priče o promišljanju načina na koji bi ovakva publikacija mogla i trebala izlaziti, a nakon evaluacije će se pokazati je li eksperiment uspio i hoćemo li nastaviti s tom praksom ili ćemo tražiti nove modele.

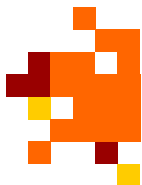
Sve su proaktivne ideje i komentari dobrodošli!

IZDVAJAMO

- proslava Dana hrvatskih knjižnica; Gradska knjižnica Zadar knjižnica godine
- tema broja: HKD – knjižničari u dobrom društvu
- nove urednice HKD-ovih izdanja
- otvorena knjižnica Jelkovec u mreži KGZ-a
- predstavljamo američke kutke u Hrvatskoj
- Gradska knjižnica Vinkovci dobila projekt Europske Unije
- poslastica za kraj: knjižničari preporučuju (roman Dublineska)

Sadržaj broja

Uvodnik	1
Skupovi u organizaciji HKD-a	2
Inozemni skupovi	6
Razgovarali smo	8
Tema broja	14
Iz rada HKD-a	28
Vijesti	29
Najave	33
Predstavljamo	34
Mjesec hrvatske knjige 2012.	40
Iz knjižnica	46
Slobodan pristup informacijama	56
Program Erasmus	58
Osvrti	59
Dokumenti	61
Knjižničari preporučuju	63
Upute autorima	64

SKUPOVI U ORGANIZACIJI HKD-A

Drahomira Gavranović

Sveučilište u Zadru

(dgavrano@unizd.hr)

16. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji s temom Materijalno i virtualno – teorijske postavke, razine opisa, istraživanja, standardi, smjernice, dobra praksa, projekti, programi

Poreč, 28. – 30. studenog 2012.

Glavni organizator 16. po redu AKM-a bilo je Hrvatsko knjižničarsko društvo, a tema Seminara ove je godine okupila više od 120 sudionika, održano je 21 predavanje i čak pet radionica te devet posterskih izlaganja.

U skladu s podnaslovom teme AKM-a, održana izlaganja pokrila su širok raspon tema, od razvoja teorije koja se tiče baštinskih ustanova i disciplina koje one koriste, preko zanimljivih istraživanja u području društvenih mreža, projekata digitalizacije do primjera implementacije najnovijih standarda i preporuka za razvoj semantičkog weba, poput RDF-a, usklađivanja ISBD-a i modela iz FR-obitelji (FRBR, FRAD, FRASD). Od predavanja koja povezuju primjere dobre prakse do kojih se dolazi uz pomoć tradicionalnih knjižničarskih znanja „nadograđenih“ novim standardima i smjericama semantičkog weba (RDF i povezani podaci) izdvojila bih **izlaganje Gill Hamilton iz Nacionalne knjižnice Škotske**, koja je prikazala proces izrade povezanih podataka obogaćivanjem kataložnih zapisa povezanim podacima i iskorištavanjem oznaka koje su dodijelili korisnici digitalne zbirke fotografija objavljene uz pomoć društvene mreže Flickr i YouTube kanala Nacionalne knjižnice Škotske. Istovremenim korištenjem korisničkih oznaka, metapodataka koje su stvorili knjižničari te povezanih podataka postiže se velika dostupnost i vidljivost digitalnih i digitaliziranih zbirki. Vrlo važan i zanimljiv podatak iz ovoga izlaganja jest da su utrošena minimalna sredstva za pretvorbu metapodataka u povezane podatke uz pomoć Digital Object Database koja je besplatna i svima dostupna pod licencom *Creative Commons*.

Niz predavanja na temu povezivanja/mapiranja različitih metapodatkovnih shema održali su: Gordon Dunsire, Mirna Willer, Leonard Jelenković, Predrag Perožić, Sonja Pigac Ljubi. Također, izuzetno zanimljiva i vrijedna predavanja izložili su kolege iz Slovenije: Alenka Šauperl, Darko Knez, Zdenka Semlič Rajh, koji su nas podsjetili koje su prednosti opisa građe u baštinskim ustanovama – arhivima, knjižnicama i muzejima, i kako možemo iskoristiti ta tri opisa u svrhu dobivanja najbogatijeg opisa koji bi služio svim trima zajednicama. Posljednje izlaganje na seminaru bilo je iz perspektive hrvatske AKM-zajednice, a održali su ga: Ana Barbarić, Tinka Katić, Vlatka Lemić, Mirna Willer i Goran Zlodi, koji su govorili **o zajedničkim pravilima za izradu oblika pristupnica** (ime, ključna riječ, predmetnica i dr. pomoću kojih se može pretraživati sadržaj dokumenta, u knjižničarstvu deskriptor, op. ur), nastojeći pomiriti standarde i pravila svih triju zajednica – arhiva, knjižnica i muzeja. Polazište za izradu zajedničkog oblika imena jesu: konceptualni modeli FRBR, FRAD i CIDOC-CRM, *Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga* Eve Verona te standardi semantičkog weba. Nastojanje ovih triju zajednica ponovno zrcali prvotnu ideju osnivanja ovoga seminara – kako „razgovarati“ zajedničkim jezikom, a da se pri tome iskoristi najkvalitetnije od svake zajednice, bez nametanja „pogleda“ iz samo jedne perspektive. Umjesto preuzimanja jednog pravilnika, povezani podaci omogućuju međusobnu komunikaciju svih i umjesto gubljenja i izostavljanja informacija koje pojedina zajednica dodaje opisu građe/gradiva, standardi semantičkog weba omogućuju objedinjavanje i obogaćivanje opisa uzimajući najbolje iz svake pojedine zajednice.

16. AKM ostat će zapamćen i po do sada najvećem broju održanih radionica. Radionice su se bavile različitim temama koje danas zaokupljaju svakodnevicu baštinskih ustanova: od Europeane do interpersonalne komunikacije, konzervatorsko-restauratorskih tema i semantičkog weba te nakladničke radionice.

Broj 58, veljača 2013.

Radionicu **Europeana** vodila je Sofija Klarin Zdravec iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a sastojala se od dva dijela. U prvom dijelu, Put metapodataka baštinskih ustanova do Europeane, izloženo je nekoliko primjera iz prakse koji su pokazali na koji način različite ustanove prikupljaju podatke, obrađuju građu i pripremaju je za uključivanje u Europeanu, dok su se u drugom dijelu radionice, pod nazivom Edukacija o digitalizaciji i Europeani za male ustanove: tečajevi u okviru projekta AccessIT Plus autori, Andreja Silić Švonja i Adam Dudczak posvetili edukaciji o digitalizaciji i potrebnim koracima ukoliko se jedna mala ustanova odluči priključiti Europeani sa svojom digitaliziranom zbirkom. Radionica je održana u sklopu projekta AccessIT Plus.

Radionicu **Interpersonalne kompetencije: stilovi vodstva i vrste organizacijske kulture** vodio je poznati televizijski voditelj i psiholog Boris Blažinić i na toj radionici sudionici su mogli iskusiti neke situacije koje srećemo u radnoj okolini te su mogli naučiti kako se ponašati u konfliktnim situacijama. Ovakva radionica pokazala je da za interpersonalnom komunikacijom i rješavanjem sukoba u ustanovi postoji veliki interes te je preporučeno da se ovakve radionice uključe u buduće AKM-seminare.

Već tradicionalna konzervatorsko-restauratorska radionica održana je pod naslovom **Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije AKM građe** pod vodstvom Damira Doračića. Okupila je konzervatore i restauratore iz različitih ustanova koji su dijelili iskustva rada s različitim tehnologijama pri procesu sanacije AKM-građe.

Nakladnička radionica održana pod nazivom **Nakladnička anotacija knjižnog naslova u virtualnom sučelju (Facebook, mrežno mjesto nakladnika-autora, pretraživači, kulturni portali...)** pokazala je da je nakladništvo neodvojivi dio AKM-zajednice te da je ujedno i „karika koja je nedostajala“ pri povezivanju AKM-djelatnosti. Treću godinu zaredom, nakladnička radionica okuplja veliki broj zainteresiranih za teme nakladništva. Voditeljice radionice bile su Nives Tomašević i Jasna Horvat. Sudionice radionice: Petra Ljevak, direktorica Naklade Ljevak i Ivona Despot iz Naklade Ljevak te Jasna Kovačević, voditeljica zagrebačke Knjižnice i čitaonice „Bogdan Ogrizović“, prikazale su važnost i potrebu bliske suradnje između AKM-ustanova i nakladnika s posebnim osvrtom na tzv. „obogaćenu“ anotaciju knjižnog naslova koju omogućuje mrežno okruženje. Jasna Horvat prikazala je potencijal društvenih

mreža u svrhu promicanja kulturnog dobra. Može se reći da je i nakladnička radionica postala tradicijom AKM-seminara pa je možda vrijeme da organizatori razmisle o uključivanju nakladnika u akronim seminara.

Posljednja u nizu „tradicionalnih“ radionica održana je na engleskom jeziku pod nazivom **Data and schema in the Semantic Web**. Voditelji radionice bili su Gordon Dunisire i Mirna Willer i na toj je radionici prikazano kako se formati UNIMARC i MARC21 mogu iskazati u RDF-u (*Resource Description Framework*), alatu semantičkog weba, te kako se iz bibliografskih metapodataka mogu izrađivati tripleti podataka koji služe za uključivanje bibliografskih podataka u semantički web i čine bibliografske zapise vidljivijima. Ova radionica dokazuje da je hrvatska AKM-zajednica izravno uključena u najnovija postignuća na području bibliografske kontrole i razvoj semantičkog weba.

Na 16. AKM-u predstavljeno je devet posterskih izlaganja s različitim temama iz teorije i prakse AKM-ustanova, a **nagrade na su dva posterska izlaganja**: poster autorice Drahomire Gavaranić, s Odjela za informacijske znanosti, Sveučilišta u Zadru pod nazivom *Modeliranje univerzalne decimalne klasifikacije u konceptualnom modelu za autorizirane predmetne podatke FRISAD* te postersko izlaganje autorice Vesne Lovrić Plantić, iz Muzeja za umjetnost i obrt, Zagreb, pod nazivom *PARTAGE PLUS: Projekt digitalizacije secesijske baštine za Europeanu*.

Kao što je bio slučaj i prethodnih godina, pokazalo se da je AKM prigodno mjesto za predstavljanje novih knjiga njegovih sudionika. Uz već tradicionalno predstavljanje izuzetno bogatog i opsežnog zbornika radova s prošlogodišnjeg AKM-a, koji predstavlja izuzetan doprinos hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi iz područja arhivistike, knjižničarstva, muzeologije, nakladništva i srodnih područja, predstavljena je i nova knjiga autorica Jasne Horvat i Nives Tomašević **Nevidljivo nakladništvo** te vilinski roman Jasne Horvat *Vilikon*.

Sljedeći, 17. po redu AKM organizira **Hrvatsko muzejsko društvo**, a najavljena tema je **Predmet, prostor, vrijeme**.

Više informacija dostupno je na <http://public.carnet.hr/akm/>, a detalji o ovogodišnjem Seminaru na http://public.carnet.hr/akm/AKM_ostali/AKM16/akm16.htm, gdje se nalazi i arhiva svih prošlih seminara.

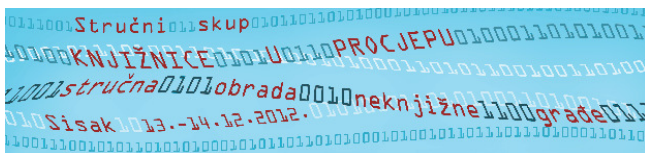
Danijela Kulović

predsjednica Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije

(danijela.kulovi@gmail.com)

Stručni skup *Knjižnice u procjepu: stručna obrada neknjižne građe*

Narodna knjižnica i čitaonica „Vlado Gotovac“ Sisak, 13. – 14. prosinca 2012.

Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije u suradnji s Komisijom za katalogizaciju Hrvatskog knjižničarskog društva i sisačkom Narodnom knjižnicom i čitaonicom „Vlado Gotovac“, organizirali su Stručni skup *Knjižnice u procjepu: stručna obrada neknjižne građe* u Sisku u Hotelu Panonija, 13. i 14. prosinca 2012. godine. Tema Skupa bila je stručna obrada nove knjižnične građe koja nezaustavljivo ulazi u fondove knjižnica i samim time obraćala se svim knjižničarskim zajednicama: od onih vezanih uz narodne knjižnice do onih iz visokoškolskih. Ciljevi ovog i ovakvog okupljanja bili su potaknuti raspravu oko **problematičnih područja katalogizacije i klasifikacije** te, kroz različite primjere dobre prakse uz konstruktivnu raspravu, **ustanoviti smjernice za obradu**.

Stručno-organizacijski dio definirali su i izveli članovi Programskog odbora: Nataša Bujas, Dunja Holcer, Diana Polanski, Vikica Semenski, Milka Šupraha Perišić, Dubravka Šurlan i Andreja Tominac, te Organizacijskog: Danijela Kulović, Tatjana Vrbanac, Danko Šegović, Tina Matošević i Snježana Pokorny.

Skup je bio izuzetno produktivan: sedamdeset šest sudionika nazočilo je poučnim, praktičnim i vrlo interesantnim izlaganjima dvadeset tri izlagača. Nakon svakog dijela izlaganja slijedili su osvrt i rasprava nakon kojih su moderatori zapisivali prijedloge, preporuke te na osnovi njih donijeli zaključke Skupa.

Sudionici Skupa zaključili su sljedeće:

1. problemi s obradom neknjižne građe su veliki, pristupi obradi su neujednačeni, postojeća pravila za katalogizaciju su nedovoljna, različito se tumače te je pri obradi građe potreb-

no koristiti mnogo različitih izvora, uključujući i pravilnike na stranim jezicima;

2. katalogizatori se, kod obrade neknjižne građe, često koriste internim pravilima knjižnice;

3. predlaže se Komisiji za katalogizaciju da osnuje radnu grupu koja će tijekom 2013. godine iz već postojećih internih pravila pojedinih knjižnica prikupiti, obraditi i objediniti pravila u jedinstveni dokument koji bi služio za obradu neknjižne građe i staviti ga na raspolaganje knjižničarskoj zajednici na internetskoj stranici HKD-a (www.hkdrustvo.hr);

4. predlaže se da se na internetskoj stranici Komisije za katalogizaciju redovito objavljuju izmjene pravilnika, propisa, zakona i sl. koje se direktno tiču neknjižne građe;

5. sudionici Skupa predlažu da se zbog velike važnosti ovakvih stručnih skupova za razvoj struke i knjižnične prakse, stručni skup *Knjižnice u procjepu – stručna obrada neknjižne građe* održava redovno svake druge godine, u suradnji Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije i Komisije za katalogizaciju.

Skupu su nazočili i uzvanici, Boško Zelić – Viši savjetnik za kulturu Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i šport Sisačko-moslavačke županije, Irma Matanović – pročelnica Upravnog odjela društvenih djelatnosti Grada Siska, Marijana Mišetić, predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva, Andreja Tominac, predsjednica Stručnog vijeća Hrvatskog knjižničarskog društva, Danijela Kulović, predsjednica Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije i ravnateljica sisačke Narodne knjižnice i čitaonice „Vlado Gotovac“, Snježana Pokorny.

Skup su financijski podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije i Sisačko-moslavačka županija. Sponzori Skupa bili su Turistička zajednica grada Siska, Školska knjiga i Poslovnica Erste banke Sisak.

Više informacija o skupu dostupno je na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/215/>.

Tea Grašić Kvesić

predsjednica Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja

(tea.grasic.kvesic@kgz.hr)

12. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama: društvene mreže i knjižnice

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 10. prosinca 2012.

Na **Međunarodni dan ljudskih prava**, 10. prosinca 2012., održan je 12. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama pod nazivom *Društvene mreže i knjižnice*, a u organizaciji Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja Hrvatskoga knjižničarskog društva i Katedre za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Tema društvenih mreža odabrana je jer se radi o suvremenoj društvenoj pojavi zanimljivoj velikom broju građana, što znači i korisnicima knjižnica. Prisutnost knjižnica na društvenim mrežama već je uobičajena. Elektronički mediji, internet i društvene mreže maksimalno su demokratizirali komunikaciju i interakciju među ljudima te omogućili iznimno velik protok najrazličitijih informacija.

Postoji mnogo različitih društvenih mreža te, shodno tome, i različiti načini njihova korištenja. Tako su, primjerice, Facebook, Twitter, MySpace, LinkedIn, BlackPlanet ili Eventful, pogodne za različite vrste korištenja ili razmjene podataka, fotografija ili primjerice videoisječaka.

Velik broj različitih mreža ima mogućnost povezivanja, odnosno bilježenja odgovora, komentara, ali i pružanja različitih usluga, poput informiranja elektroničkim porukama o događajima koji se organiziraju u blizini primatelja, što je dobar primjer interakcije s korisnicima (prijateljima, poslovnim partnerima ili sljedbenicima, ovisno o kojoj je mreži riječ). U tom kontekstu društvene mreže imaju pozitivnu socijalizacijsku i obrazovnu ulogu.

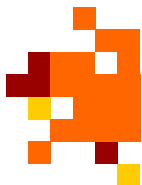
Kao i svaki drugi medij, i ovaj se, nažalost, može zloupotrebjavati. Jedan od načina zloupotrebe je mogućnost elektroničkog nasilja nad djecom (*cyberbullying*), ali i odraslima na što treba svakako obratiti pozornost.

Knjižnice su prepoznale značaj društvenih mreža i koriste virtualni prostor nastojeći biti tamo gdje i korisnik. „Svi danas žele biti tamo gdje se druže sadašnji i budući korisnici, a društvene mreže su upravo to 'vruće' mjesto koje okuplja milijarde ljudi sa svih strana svijeta. Knjižnice koje smo poznavali, i još dobro poznajemo, godinama su uspješno informirale i povezivale ljude jedne s drugima. Sada se približavaju točki preokreta – ili će se uspješno prilagoditi 'društvenoj' digitalnoj revoluciji i postati nezaobilazna stanica i budućim generacijama ili će možda uistinu prestati postojati u obliku u kojem ih danas poznajemo.“ (iz predavanja Krešimira Macana)

Kroz izlaganja domaćih i stranih stručnjaka te raspravu sudionika razmatralo se na koje načine knjižnica pomaže korisnicima i cjelokupnoj zajednici u **osiguravanju pristupa informacijama i sigurnom korištenju društvenih mreža**.

Zaključci 12. okruglog stola:

1. Društvene su mreže novi (digitalni) prostor. Knjižnice su uvelike prisutne na društvenim mrežama, koriste njihove prednosti i pritom vode brigu o osjetljivosti komunikacije kako bi zaštitile privatnost. Istovremeno vode računa i o relevantnosti ponuđenih informacija te zaštititi autorskih prava.
2. Osim novog prostora koji nekonvencionalnim sadržajima može preusmjeravati na internetske stranice knjižnica, njihove kataloge, projekte i slično, otvara se pitanje nove uloge knjižničara – urednika profila, internetskih stranica, blogova, stvara telja vijesti, komunikatora na društvenim mrežama. Društvene su mreže izazov i zahtijevaju nov profil knjižničara zbog tehnoloških i komunikacijskih novina koje sa sobom nose, ali i zbog onih koje tek dolaze.
3. Primjena novih tehnologija u informacijskoj službi u skladu je s navikama i potrebama članova knjižnica, a pritom unapređuje ulogu knjižnica u virtualnom svijetu.

INOZEMNI SKUPOVI

4. Motivirati i potaknuti knjižničare na uključivanje na društvene mreže koje evidentno privlače, a time i povećavaju broj (mladih) korisnika, ali ih također i potaknuti na obučavanje o sigurnosti na mreži, zaštiti podataka i autorskim pravima.

Tom je prilikom organizirana izložba na temu **Umreženi: susret knjižnica na društvenim mrežama** na koju su se odazvale 24 knjižnice iz cijele Hrvatske. Izložbu su organizirali Breza Šalamon-Cindori i Darjan Vlahov iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i to je još jedan pokazatelj prisutnosti knjižnica na društvenim mrežama.

Na kraju skupa predstavljen je **zbornik radova 11. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama i slobodi izražavanja čija je tema bila Knjižnice u Društvu znanja**. Predstavile su ga urednice Ana Barbarić i Ivana Hebrang Grgić s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Više informacija o skupu dostupno je na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/220/>.

Marijana Mišetić

predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva

(mmiseti@ffzg.hr)

6. međunarodna konferencija Asocijacije informacijskih stručnjaka – bibliotekara, arhivista i muzeologa (BAM) pod nazivom *Evropske smjernice za saradnju biblioteka, arhiva i muzeja: Upravljanje znanjem*

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine u Sarajevu, Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ u Tuzli, 5. - 6. listopada 2012.

Program Konferencije obuhvaćao je niz predavanja, poster-skih izlaganja, diskusija te predstavljanje *Zbornika radova BAM 2010*. Uz sudionike iz Bosne i Hercegovine, Konferenciji su nazočili i kolege iz Slovenije, Hrvatske, Srbije i Nizozemske. Na Konferenciji je, pozivom domaćina, a vezano uz temu dostupnosti knjižnica i knjižničnih usluga za sve, **predstavljena Kampanja Hrvatskoga knjižničarskog društva *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu***. Ostala izlaganja tematizirala su: organizacijsku kulturu, upravljanje dokumentacijom, vrednovanje znanstvenih rezultata i vrednovanje znanstvenih informacija, ulogu školskih i visokoškolskih knjižnica u društvu znanja, problematiku arhiva u suvremenom informacijskom društvu, vrednovanje korisničkih usluga i promociju motivacijske kulture, informacijske usluge knjižnica, registar znanstvenih organizacija, znanstvenika, projekata i ulaganja,

obrazovanje knjižničara, stres na radnom mjestu u knjižnici i zaštitu privatnosti na internetu. Program skupa, kao i sažeci radova dostupni su na adresi: <http://www.bam.ba/index.php/bs/konferencija-bam/46-bam-konferencije/134-bam-2012>.

U dva dana trajanja Konferencija BAM 2012 pružila je mnoštvo prilika za službene, poslovne i neformalne razgovore, druženje, izmjenu iskustava i primjera dobre prakse, ali i **kritičkog propitivanja uloge i mogućnosti djelovanja informacijskih stručnjaka, knjižničara, arhivista i muzealaca u društvu**. Ovo posljednje bilo je potaknuto ponajviše tužnom obljeticom uništavanja Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine u Sarajevu, o čijoj je sudbini govorio i dokumentarni film prikazan na početku Konferencije, te zatvaranjem Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Uoči otvaranja Konferencije svjedočili smo protestnom skupu kulturnih djelatnika, studenata i građana Sarajeva, pogođenih sudbinom najstarije i najznačajnije kulturne ustanove u Bosni i Hercegovini kojoj, nakon 124 godine djelovanja, ni savezne ni kantonalne uprave nisu uspjele osigurati daljnji rad i trajno financiranje. U vremenu brige za tehnološki razvoj i gospodarsku isplativost i uspješnost pitanje kulture time je ponovno svedeno na rubni i sporadični značaj.

Marijana Mišetić
predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva
(mmiseti@ffzg.hr)

11. međunarodna konferencija Bibliotekarskog društva Srbije *Otvoren pristup znanju u bibliotekama* i Forum Sajma knjige u Beogradu

Narodna biblioteka Srbije u Beogradu, 26. listopada 2012.

Tema otvorenog i slobodnog pristupa znanju bila je predstavljena nizom izlaganja o vrstama otvorenog pristupa, deklaracijama o otvorenom pristupu, autorskim pravima, softverskim rješenjima, stručnim i znanstvenim časopisima u otvorenom pristupu, institucionalnim, disciplinarnim, nacionalnim i međunarodnim repozitorijima, te međunarodnim projektima o otvorenom pristupu. Konferencija je privukla velik broj sudionika iz Srbije i iz inozemstva, iz Sjedinjenih Američkih Država, Nizozemske, Mađarske, Češke, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Sudionici iz Hrvatske tematizirali su digitalni repozitorij Knjižnica grada Zagreba, regionalne knjižničarske časopise, potrebu redefiniranja uloge visokoškolske knjižnice te kulturu jednakih šansi. Konferencija je pružila priliku za informiranje i izmjenu iskustava te za druženje, posebno kolega iz knjižničarskih društava Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije koji su bili sudionici radionica o regionalnoj suradnji knjižničara *Regional cooperation: challenge and opportunity*, što ih je, uz potporu programa IFLA Action for Development through Libraries (IFLA/ALP), Hrvatsko knjižničarsko društvo organiziralo u srpnju 2012. godine u Zagrebu, te u rujnu 2012. godine u Osijeku.

Dan poslije Konferencije, 27. listopada 2012. godine, na **57. Sajmu knjiga u Beogradu**, koji s pravom nosi naziv najveće knjižare na Balkanu, a koji je ove godine u središtu interesa imao teme kritičkog mišljenja i imaginacije, održan je **Forum Sajma knjiga *Otvoren pristup znanju u bibliotekama***, na kojemu je, uz Ágnes Hajdu Barát, Alku Bhatnagar te Jasminu Ninkov, sudjelovala i predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva Marijana Mišetić. Tom se prilikom govorilo o iskustvima i izazovima otvorenog i slobodnog pristupa te položaju knjižnica u društvu znanja.

Uspješnim povezivanjem međunarodne godišnje Konferencije Bibliotekarskog društva Srbije sa Sajmom knjiga u Beogradu naglašena je važnost sinergijskog djelovanja knjižnica, nakladnika i autora i to ne samo na polju knjižničarstva i nakladništva nego i na polju najšire participacije u kulturi i kulturnim politikama, kojima knjižnice pridonose stvarajući fizički, duhovni i javni prostor za čitanje, koje je temeljni oblik spoznavanja.

Jasmina Ninkov, Alka Bhatnagar, Vesna Crnogorac, Ágnes Hajdu Barát i Marijana Mišetić na Sajmu knjiga u Beogradu (27. listopada 2012.)

RAZGOVARALI SMO

O starom/novom smjeru knjižničarstva u sklopu kroatističkoga studija na Filozofskom fakultetu u Rijeci: intervju s prof. dr. sc. Marinom Biti, voditeljicom studija (mbiti@ffri.hr)

N: Koji su razlozi za pokretanje novog diplomskog studija knjižničarstva?

MB: Novi studij knjižničarstva nije u stvari

sasvim nov. On se nastavlja na tradiciju združenog studiranja hrvatskog jezika i književnosti s knjižničarstvom na nekadašnjoj riječkoj Pedagoškoj akademiji, tradiciju koja datira još iz akademske godine 1965/66. Kolegij *Bibliotekarstvo*, koji je u tom vremenu osmislila i izvodila Tatjana Blažeković, prerastao je u svojevrсни studij unutar studija, koji je iznjedrilo kvalitetan, visoko cijenjen knjižničarski kadar. S transformiranjem Pedagoške akademije u Pedagoški fakultet (koji je kasnije postao Filozofski fakultet u Rijeci) ta je tradicija

nažalost prekinuta. Na riječkome Zavodu za zapošljavanje već dugo obrazovanih knjižničara uopće nema, pa su knjižnice svoje kadrovske potrebe podmirivale upućivanjem drugih obrazovanih profila na prekvalifikaciju u druge centre. Najvećim dijelom to su

bili upravo diplomirani kroatisti Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Na riječkom je području, dakle, preko tri dekade rastao problem manjka knjižničarski obrazovanog kadra, a jedna je od zadaća Sveučilišta svakako usuglasiti svoje programe s potrebama tržišta rada. Prihvatili smo se te zadaće slijedeći vlastite tradicije, no isto tako konzultiravši se sa strukom – sa stručnim kadrom riječke Sveučilišne knjižnice, kao i s

kolegama s visokoškolskih ustanova u Zadru, Osijeku i Zagrebu. Pažljivo smo proučili i regulativu vezanu uz knjižničarsku struku (posebnu zahvalnost na tom polju dugujemo prof. dr. Tatjani Aparac Jelušić), na temelju koje smo razvili knjižničarske sadržaje koji konstituiraju knjižničarsko usmjerenje, dakako u propisanu opsegu i s pratećim parametrima praćenja kvalitete. Nadalje, gledali smo učvrstiti vezu kroatističkih/filoloških i knjižničarskih/informacijsko-komunikacijskih sadržaja osmišljavanjem programskih poveznica između obaju segmenata studiranja.

N: Opće informacije o programu studija dostupne su na internetskoj stranici Fakulteta <http://www.ffri.hr/diplomski-studij-hjk-jednopedmetni/>, a cjelovit tekst programa studija na <http://www.ffri.hr/wp-content/uploads/2013/01/HJK-1P-Diplomski-studij-2012.pdf>. Možete li nam ipak u nekoliko riječi opisati na čemu će u programu biti naglasak s knjižničarske strane? Čemu ćete podučavati svoje studente? Hoće li imati obveznu praksu u knjižnici?

MB: Knjižničarski se sadržaji rasprostiru kroz sva četiri semestra diplomskoga studija. U prvome semestru slušaju se sadržaji iz teorije i prakse organizacije informacija, zatim oni vezani uz knjižnične programe i usluge za djecu i mlade, upoznaju se temeljni pojmovi i modeli komunikacijskog procesa; u drugome se semestru otvara prvi dio segmenta koji se odnosi na deskriptivnu obradu građe, što prati i problematika sadržajne obrade građe; raspravlja se nadalje o informacijskim izvorima i službama te o informacijskom poslovanju i knjižničnom upravljanju, a studenti se upućuju i u ukupnu povijest knjige – od tiskane do elektroničke. U trećem semestru deskriptivna obrada građe podiže se na složeniju razinu, pitanja komunikacije motre se u digitalnom kontekstu, problematizira se dokumentarna baština s aspekta zaštite i pohrane, a uvodi se i *Knjižničarski kolokvij* te *Diplomsko istraživanje* obvezno iz sfere knjižničarstva te popraćeno individualnim konzultacijama. Četvrti semestar

- ◆ program
- ◆ titule, zvanja i kompetencije
- ◆ položaj knjižničarstva u znanosti
- ◆ interdisciplinarni pristup
- ◆ nove tehnologije

donosi još i obveznu praksu u knjižnici kao praktični poligon za primjenu svih znanja i kompetencija koje su studenti do tad usvojili. Program mentorski vođene prakse izradila je Sveučilišna knjižnica Rijeka, koja ima dugu tradiciju programa stručnog osposobljavanja.

Kroz kolegij *Knjižničarski kolokvij* namjeravamo nuditi presjek aktualnih tema u knjižničarskoj struci te u njegovu izvedbu uključivati goste, domaće i inozemne, kako iz knjižničarskih tako i iz akademskih ustanova, kako bi studenti u četvrtome semestru pristupili praksi i izradi svojih diplomskih radova opremljeni uvidima u najrecentnije pomake u struci i u najbolje prakse. Držim da smo unošenjem ove diskusijски koncipirane komponente osigurali ne samo aktualnost nego i dinamičnost i zanimljivost studija, da će to biti dodatni poticaj na aktivno uključivanje naših studenata u realnost knjižničarske struke. U ponudi pak kroatističkih i filoloških sadržaja, naglasak je stavljen na kolegije koji podržavaju visoku kulturu govorenja, čitanja i pisanja, ali i na neke teorijske sadržaje koji mogu osnažiti razumijevanje knjižnih fenomena u visokotehnologiziranu okruženju i bave se, primjerice, pitanjima literarnosti u multimedijalnom kontekstu, jezikom kao semiotičkim sustavom, tekstualnošću i dr.

N: Ovaj je studij knjižničarstva po svojem nazivu, koncepciji, organizaciji i tituli koja se stječe u Hrvatskoj jedinstven. Naime, stječe se diploma magistra kroatistike, smjer knjižničarstvo, a studij se provodi u okviru Filozofskog fakulteta, u organizaciji Odsjeka za kroatistiku. Što to točno znači za studente?

MB: Studenti koji su upisali knjižničarsko usmjerenje u Rijeci u svom programu slušaju sve potrebne stručne sadržaje, s tom specifičnošću da im je program na suvisao način uklopljen u humanistički okvir filološke struke. To nije u neskladu s drugim programskim modelima, mada se na prvi pogled može tako činiti. Studij knjižničarstva se i inače nudi kao usmjerenje ili profilacija nekog šireg područnog/studijskog okvira koji je najčešće informatološki, odnosno informacijski ili informacijsko-komunikacijski, ali i kulturološki; nadalje, on se često nudi u dvopredmetnim kombinacijama. Imajući na umu takvu strukturiranost drugih programa, ali i povijest riječkog studija knjižničarstva, odlučili smo za koncepciju koja bi se mogla nazvati *integriranim dvopredmetnim studijem*. Pred-

nost takvog pristupa pred uobičajenijim dvopredmetnim modelom studiranja jest u mogućnosti relacijskoga osmišljavanja studijskih komponenti obaju područja. Važno je k tomu napomenuti i to da nismo u jedinstven program uklapali bilo koja dva područja, već upravo ona dva koja su visoko vezana uz knjižničarstvo, i dijakronijski i sinkronijski gledano: jezičnu i književnu kulturu s jedne strane (filologija) i informacijsko-komunikacijsku kulturu s druge (informacijske i komunikacijske znanosti). Pitanje za evaluatore našega programa moglo je, dakle, biti sljedeće: **je li knjižničarstvo, kao pragmatička/strukovna orijentacija programa, komplementarno odnosno na smislen i praktički održiv način povezano s kroatističkim i općim filološkim sadržajima?** Mi kao predlagatelji smo svakako smatrali da jest. Recenzenti programa, a to su pak bili – jer su morali biti – pripadnici knjižničarske struke, također su smatrali da jest, jer inače program ne bi pozitivno ocijenili.

Je li to sve i pravno održivo? Dakako da jest: programi najprije prolaze provjeru struke, no potom i nadležnih službi koje su dužne provjeriti pravnu održivost svih predloženih formulacija prije nego što Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izda dopusnicu.

N: U kakvom je odnosu titula profesora kroatistike prema diplomiranom knjižničaru, odnosno prema magistru knjižničarstva? Jesu li to jednakovrijedne diplome? Što je sa zakonskom regulacijom, budući da Zakon o knjižnicama poznaje zasad samo zvanje diplomiranoga knjižničara?

MB: Bolonjska je praksa ne samo donijela već i legalizirala sljedeće uzuse: u diplome ne ulazi formulacija *diplomirani knjižničar* već *magistar knjižničarstva* ili *magistar područja* unutar kojeg se ostvaruje knjižničarsko usmjerenje. Magistri knjižničarstva i magistri područja knjižničarskog usmjerenja dobivaju zvanje *diplomirani knjižničar* tek kada, nakon diplome i odrađena staža, polože još i stručni ispit. To zvanje će steći svi nosioci diploma s akreditiranih studija knjižničarstva kada udovolje uvjetima i zahtjevima stručnoga ispita. Rekla bih da se ovdje radi o izvjesnom stupnju terminološke neusklađenosti između Zakona o knjižnicama i Zakona o znanosti i visokom obrazovanju koja može izazvati i određen stupanj zabune.

Iz bolonjskih studijskih programa ne nestaju međutim samo *diplomirani knjižničari* nego i *profesori kroatistike* za koje me

pitajte.

Pretpostavljam da se vaše pitanje o odnosu jednih i drugih ponajprije tiče eksplicitnog razdvajanja djelokruga njihove zaposlivosti. Da, ti djelokruzi uistinu jesu strogo razdvojeni. Naime, tko završi smjer knjižničarstva ne može predavati hrvatski u obrazovnom sustavu, ali se može zaposliti u knjižnici. Tko pak završi nastavnički smjer (koji inače, zahvaljujući obvezi stjecanja 60 ECTS-a psihološko-pedagoških sadržaja, osigurava titulu *magistar edukacije hrvatskog jezika i književnosti*), taj ne može raditi u knjižnici, ali se može zaposliti u školi. A tko završi opći istraživački smjer (*magistar hrvatskog jezika i književnosti* – bez ikakvih dopunskih oznaka), taj se okreće istraživačkome ili nekom drugom poslu izvan zakonski reguliranih profesija (nastavničke ili knjižničarske), jer ne može raditi ni u školama ni u knjižnicama.

N: Knjižničarstvo se kao znanost razvilo u okviru humanističkih znanosti. S razvojem informacijsko-komunikacijskih tehnologija počelo se vezivati uz informacijske znanosti. U posljednje vrijeme, međutim, stvorena su programska rješenja koja knjižničarstvo vraćaju u okvir humanističkih znanosti. Je li to svojevrsni korak unatrag ili neki sasvim novi, svježiji pristup? Koje je Vaše mišljenje?

MB: Moje je mišljenje da smo, kada je riječ o područjima, poljima i granama, odveć skloni birokratskome, linearnom poimanju stvari. Klasifikacija naravno mora postojati, no držim da je treba hipertekstualno, a ne plošno shvaćati. Da se takvo shvaćanje sve više primjenjuje, pokazuje i uvođenje novih interdisciplinarnih kategorija u klasifikacijski sustav, takvih koje nastaju „linkiranjem“ sadržaja i proizvod su istraživački poticajnih, ali i s pragmatičke točke gledišta suvislih međupodručnih sprega. Knjižničarstvo je pak odličan primjer struke koja „ne stane“ u strogo zatvorenu ladicu, koja se otvara u raznim smjerovima. Ono je izraslo iz povezivanja i međusobnog prožimanja visoke jezične kulture i raznolikih tradicija pismenosti, kao i visoke informacijske pismenosti, pri čemu su svi planovi označeni izuzetnom kompleksnošću komunikacijskih aspekata. U složenim sustavima kao što su danas knjižnični ima, dakle, i mjesta i potrebe i za tehničke i za humanističke pristupe, i ja smatram da ih treba na osmišljen način sjedinjavati, a ne ih međusobno suprotstavljati.

Smatram to važnim i u sferi obrazovanja i u sferi primjene – kako u svakodnevnoj knjižničarskoj praksi, tako i na razini osmišljavanja strategije razvoja knjižničarske djelatnosti.

Dodala bih da od same klasifikacijske etikete smatram još i važnijim da buduće stručnjake opskrbimo ukupnom paletom spoznaja koje im mogu služiti u ostvarenju misije i funkcije knjižnica. Ja, naime, kao korisnik (a vjerujem da tako rezoniraju i brojni drugi korisnici) svakako očekujem da mi knjižnica omogući pristup riznici ljudske misli, ali i da mi pomogne u mojoj samoizgradnji putem knjiga... Jer knjiga jest, ali nije samo informacijska jedinica; katalog ne služi samo pukome pospremanju informacija; građu se ne digitalizira samo zato da bismo oslobodili fizičke prostore suvišnoga papira, odmakli knjige od svojih očiju... Knjige se obrađuju, katalogiziraju, digitaliziraju da bismo znanje bolje organizirali i uistinu ga sebi približili, da bismo ne samo pribavili nešto što nam u nekom djeliću sekunde može ustrebat pa to onda spremili i imali negdje na svojem disku (i poigravali se statistikama!), nego da bismo sve te konačno nam dostupne vrijednosti ugradili u sebe same, u svoju svakodnevicu... Uvjeren sam, dakle, da pri osmišljavanju misije i funkcije knjižnica informacijske i komunikacijske znanosti mogu odlično surađivati s humanističkima, i to ne samo na korist samih znanstvenih područja, pa ni samo na korist budućih knjižničara, već pogotovo na korist korisnika knjižničnih usluga.

N: Organizacijski, hoće li se ovaj studij u budućnosti razvijati prema samostalnom studiju knjižničarstva ili je zamišljeno da trajno ostane u vezi s kroatistikom?

MB: Studij je pokrenut kao redovni i kao izvanredni. U redovitom programu namjera nam je zadržati knjižničarsko usmjerenje u sustavu kakav jest. Redovni studij kroatistike na diplomskoj razini nastavlja uglavnom kroatisti sa stečenim prvostupničkim diplomama (mada je i na općem i na knjižničarskom usmjerenju predviđena mogućnost upisa i drugih stručnih profila), pa je zadržavanje stručnoga naziva *magistar kroatistike* s oznakom usmjerenja dosljedno tako postavljenoj vertikali.

Na izvanrednome studiju stvari ponešto drukčije stoje jer tu za studij postoji velik, za nas uistinu i iznenađujući interes polaznika bez kroatističke vertikale.

Stoga se u sferi izvanrednog studija razmišlja o mogućim preinakama, o novoj modularnoj organizaciji programa, ali i nadalje uz komponentu otvorenosti prema kroatističkim i filološkim temama. Dođe li do izmjene omjera studijskih sadržaja i do pomicanja programskih naglasaka, stručni naziv više ne bi bio *magistar kroatistike* s naznakom knjižničarskog usmjerenja nego *magistar knjižničarstva*. Kako, osim navedenog, **planiramo pokrenuti i interdisciplinarni doktorski studij** koji će problematizirati odnos knjige i novih tehnologija te okupiti predavače različitih profila oko tema koje valja izučavati iz različitih aspekata, **razgovaramo i o osnivanju nove katedre u okviru Odsjeka za kroatistiku.** Bila bi to katedra za interdisciplinarne programe kojima bi zajednička značajka bila proučavanje suodnosa filološke struke i drugih područja znanosti.

N: Koji su profesori angažirani na studiju? Hoće li knjižničarske predmete predavati profesori s drugih katedri knjižničarstva ili imate svoje snage?

MB: Svoje snage imamo i razvijamo, no program ćemo zacijelo još neko vrijeme morati izvoditi uz pomoć vanjskih suradnika. Već sam spomenula prof. dr. Tatjanu Aparac Jelušić sa Sveučilišta u Zadru koja mentorski vodi nekoliko riječkih doktoranada, a isto tako sudjeluje i u izvođenju studijskog programa. Podršku u izvođenju programa daju nam i prof. dr. Mirna Willer sa Sveučilišta u Zadru, prof. dr. Aleksandra Horvat iz Zagreba, prof. dr. Zoran Velagić iz Osijeka, a sudjeluju i kolege s riječkoj Odjela za informatiku, prof. dr. Marinović i prof. dr. Kovačić. Tu su i kolegice iz Sveučilišne knjižnice, Senka

Tomljanović i Lea Lazzarich, zasad u statusu predavača ali također na putu prema stjecanju doktorata znanosti. Kroz koju godinu, uvjeren sam, riječki će entuzijizam biti sasvim egzaktno mjerljiv brojem doktorata znanosti i novih docenata iz područja informacijskih i komunikacijskih znanosti, specijaliziranih upravo za knjižničarstvo, kao i brojem diplomiranih studenata knjižničarstva koji će svojim radnim učincima pokazati i dokazati opravdanost kurikuluma koji smo u Rijeci pokrenuli.

N: Molimo Vas za zaključnu misao.

MB: Svjesna sam da svaki iskorak, pa tako i ovaj, izaziva dozu čuđenja, što dijelom proizlazi i iz ništa manje začuđujuće činjenice da prebrzo zaboravljamo neke vlastite izvrsne tradicije. Uvjeren sam, međutim, da će se diplomirani kroatistknjižničari pokazati kao izrazito koristan profil za knjižničarsku struku. Spoj jezičnih, književnih i kulturnih te informacijskih i komunikacijskih, kao i najuže knjižničarskih kompetencija koje oni stječu odvagat je spram knjižničarskih zadataka u vremenu koje se suočava s promjenama koje podjednako valja tehnološki pratiti i vrijednosno osmisliti. Jedna od tih zadataka je svakako očuvanje medijski nam potresene jezične, književne i čitalačke kulture kao i pronalaženje novih modusa njezina zaživljavanja u uvjetima nove visokotehnologizirane zbilje.

razgovarale i priredile Nives Franić i Tea Čonč

Aleksandra Horvat

predsjednica Zakladnog odbora

(ahorvat@ffzg.hr)

Dodjela nagrade Zaklade Ljerke Markić Čučuković najboljim studentima bibliotekarstva

Filozofski fakultet u Zagrebu, 14. siječnja 2013.

Usprkos obilnom snijegu i povremeno obustavljenom gradskom prometu, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, 14. siječnja 2013., šesnaesti je put održana svečana dodjela nagrada Zak-

lade Dr. Ljerke Markić-Čučuković najboljim studentima bibliotekarstva. Povelju i novčanu nagradu od 5.000 kn primile su ove godine studentice diplomskog studija Blaža Livaja i Kristina Videković. Zakladni je odbor izdvojio te dvije studentice između šest prijavljenih kandidata, uzimajući u obzir visok prosjek ocjena, broj položenih ispita te sudjelovanje i isticanje u nastavnim aktivnostima.

Objasnujući odluku Zakladnog odbora podsjetila sam da su nagrade prvi put, na izričitu želju zakladnika, dr. Frane Čučukovića, dodijeljene dvaput i prije formalnog osnivanja Zaklade 1999. godine te da je od prve dodjele do danas nagrađeno više od trideset studenata. Četiri knjižnice i dva pojedinca primili su posebnu nagradu za doprinos bibliotekarskoj struci.

Iako je početkom 20. st. u Hrvatskoj djelovalo više od 200 zaklada, pa su zaklade i zakladništvo sigurno dio hrvatske tradicije, u vrijeme kad je osnovana Zaklada Dr. Ljerka Markić-Čučuković bila je tek jedna od tridesetak zaklada u zemlji. Danas, šesnaest godina poslije broj se zaklada povećao, ali njihova važna uloga u društvu još nije dovoljno vidljiva. Zakladništvo je u Hrvatskoj još uvijek - riječima jednog našeg poznatog novinara - *rara avis*, a *dobrotvori su čudaci u lošim društvima*. Naša je Zaklada nastala voljom jednog takvog „čudaka“, dr. Frane Čučukovića, koji je želio pomoći vrijednim mladim ljudima na početku njihova životnog puta i koji je usto odabrao baš knjižničare, jer je poštovao knjižničarsku struku, kojoj je pripadala njegova supruga, dr. Ljerka Markić-Čučuković, prva profesorica na zagrebačkom studiju bibliotekarstva.

Postojanje Zaklade omogućuje knjižničarskoj struci da istakne vrsne pojedince, a time i vrijednosti na kojima knjižničarska struka utemeljuje svoje djelovanje. Zakladu stoga treba čuvati i pomagati. Ovom prilikom želim u ime Zakladnog odbora zahvaliti donatorima, koji nas sustavno već godinama pomažu, kao i onima koji to čine povremeno, što nipošto ne umanjuje njihov doprinos. Popis donatora dostupan je na mrežnoj stranici Zaklade.

Razgovor s Blažom Livaja

N: Molim Vas da nam se predstavite.

BL: Rođena sam 1981. godine. Nakon završenoga osnovnoškolskog i gimnazijskog obrazovanja upisala sam studij hrvatskoga jezika i književnosti. Tijekom studija objavljivala sam radove u studentskom književnom časopisu i primala studentsku stipendiju. Godine 2005. sam diplomirala, a potom se honorarno bavila redigiranjem i lektoriranjem. Ak. god. 2005./2006. upisala sam poslijediplomski doktorski studij kroatistike te položila odslušane predmete s ocjenom izvrstan. Stekla sam kraće radno iskustvo u struci. Akademске godine 2011./2012. upisala sam studij informacijskih i komunikacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, smjer bibliotekarstvo. Imala sam priliku okušati se kao voditeljica studentskih projekata, koji su ocijenjeni uspješnima. Izvan studija također imam mnogo interesa, no mogu istaknuti kako u slobodno vrijeme volim otići sa suprugom i prijateljima na planiranje.

N: Čestitamo na nagradi. Kako se osjećate kao dobitnica? Zna li tko je Ljerka Markić Čučuković (bez guglanja)?

BL: Hvala na čestitci! Osjećaj je izvrstan. S djelom dr. Ljerke Markić Čučuković upoznala sam se prilikom upisa na studij, pregledavajući internetsku stranicu Odsjeka, no nisam se nadala da ću jednoga dana biti dobitnica nagrade Zaklade osnovane njoj u spomen. Uostalom, takve bi nade bile i pretenciozne, osobito s obzirom na to koliko je dr. Markić Čučuković zadužila struku. Zahvaljujem ovim putem još jednom Zakladi na iskazanoj mi časti. Nagrada će mi u mom daljnjem angažmanu biti podsjetnikom kako je uvijek moguće učiniti više.

N: Koje vam je područje knjižničarstva osobito zanimljivo? Koji vam je predmet na studiju bibliotekarstva bio najzanimljiviji i najkorisniji? Biste li istaknuli nekog profesora?

BL: Teško mi je izdvojiti određeni kolegij ili kolegije, budući da su izvanredno strukturirani i zanimljivi, a profesori su zaista vrsni i mogu reći da sam se pronašla u ovom području u cijelosti. Ukoliko je baš potrebno izdvojiti neke kolegije, onda bi to bili *Knjižnice i knjižnične zbirke*, jer predstavljaju temelj za razumijevanje područja, *Sustavi za označivanje i pretraživanje*, jer suvremeni knjižničar mora biti i informacijski stručnjak, *Knjižnično upravljanje*, jer je donedavno upravljanje ustanovama u kulturi bilo zanemarivano i nužno je poznavati njegove

Broj 58, veljača 2013.

mehanizme, *Upravljanje informacijama i znanjem*, jer promiče iskustveno učenje putem projektne nastave, unutar koje sam se s uspjehom okušala kao voditeljica projekta. Ali doista je nezahvalna uloga izdvajati profesore jer od svih imamo priliku mnogo naučiti, i ono što stane u okvir kolegija, i kako učiti dalje.

N: Radite li već negdje? Imate li kakve planove za svoju profesionalnu budućnost? Gdje se vidite za pet godina?

BL: Povremeno honorarno redigiram ili lektoriram. Željela bih se nadalje stručno usavršavati u području bibliotekarstva te tako stalno unapređivati razinu kvalitete posla koji ću obavljati. Svaki posao unutar bibliotekarske struke značio bi mi veliko zadovoljstvo te se u tome i vidim u budućnosti.

N: Mislite li da će vam ova nagrada pomoći u budućnosti? Ako da, kako?

BL: Smatram da je nagrada Zaklade dr. Ljerke Markić Čučuković izvrstan promicatelj sposobnosti studenata. Poslodavcima je teško iskazati povjerenje osobi bez radnoga iskustva u struci, a ova nagrada predstavlja određeno jamstvo da u dobitnika postoji težnja i za daljnjim radom na unapređivanju osobnih stručnih znanja i vještina te stoga vjerujem da će mi ovo priznanje uvelike pomoći pri zapošljavanju.

Razgovor s Kristinom Videković

N: Molim Vas da nam se predstavite.

KV: Rođena sam 10. lipnja 1989. godine u Zagrebu, a trenutno sam apsolventica informacijskih znanosti, smjer bibliotekarstvo. Svoju drugu grupu, anglistiku, diplomirala sam u srpnju 2012. godine. Tijekom studija bila sam dobitnica stipendije za darovite studente Sveučilišta u Zagrebu te dva puta dobitnica stipendije Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu. Već četiri godine radim kao demonstratorica u Knjižnici Filozofskog fakulteta, a prošle sam godine sudjelovala kao volonterka na projektu Knjigom do krova Knjižnica grada Zagreba. Za KGZ sam također obavila nekoliko prijevoda u sklopu istog projekta. U rujnu 2012. godine sudjelovala sam na međunarodnoj ljetnoj školi Erasmus IP LibCMASS 2012, nakon koje je u suradnji s još tri sudionice objavljen naš članak na simpoziju Bobcatsss 2013.

N: Čestitamo na nagradi. Kako se osjećate kao dobitnica? Zna li tko je Ljerka Markić Čučuković (bez guglanja)?

KV: Iznimno sam zahvalna na iskazanoj časti jer je ova nagrada dokaz da se rad i trud isplate. Osobito sam ponosna na nagradu zbog imena koje nosi. Ljerka Markić Čučuković, o čijem sam životu saznala na fakultetu, svojim je djelovanjem učinila mnogo za hrvatsko bibliotekarstvo i samo se mogu nadati da ću svojim radom opravdati dobivanje nagrade.

N: Koje vam je područje knjižničarstva osobito zanimljivo? Koji vam je predmet na studiju bibliotekarstva bio najzanimljiviji i najkorisniji? Biste li istaknuli nekog profesora?

KV: Volontiranje u KGZ-u mi je pokazalo koliko knjižnica može otvoriti svijet i srca ljudi te mi ukazalo da me osim poticanja čitanja zanima i rad na projektima s posebnim društvenim skupinama, primjerice beskućnicima, djecom, osobama s posebnim potrebama itd. Ne bih mogla posebno istaknuti neki predmet na studiju jer su svi kolegiji ponuđeni na studiju neophodni za buduće knjižničare. Također ne bih mogla istaknuti nekog profesora jer u mom iskustvu svatko od njih se na svom području trudi pružiti najviše što može – od prakse u Leksikografskom zavodu, posjeta različitim knjižnicama do organiziranja ljetne škole.

N: Radite li već negdje? Imate li kakve planove za svoju profesionalnu budućnost? Gdje se vidite za pet godina?

KV: Plan mi je dovršiti diplomski rad, a ubrzo nakon toga početi raditi u nekoj od knjižnica u Zagrebu i položiti državni stručni ispit. Trenutačno sam zaposlena kao studentica u jednoj prevoditeljskoj agenciji, međutim dugoročno se vidim u bibliotekarstvu.

N: Mislite li da će vam ova nagrada pomoći u budućnosti? Ako da, kako?

KV: Smatram da će mi nagrada pomoći u zapošljavanju jer je dokaz kvalitete i radnih navika dobitnika. Uz to, javna pozornost koja dolazi s ovom nagradom zasigurno će osigurati više prilika na čemu sam iznimno zahvalna, pogotovo sada kada je situacija sa zapošljavanjem mladih kritična.

razgovarala i priredila Tea Čonč

TEMA BROJA: HKD

priređile Tea Čonč i Nives Franić

O temi broja

Ideja je novoga uredništva da svaki broj *Novosti* bude posvećen jednoj temi važnoj za knjižničarsku zajednicu koja će biti obrađena kroz 5 do 7 priloga, nadamo se, poticajnih za raspravu. Ova se ideja uklapa u sve tri zadaće koje si je novo uredništvo zadalo: **informirati, educirati, povezivati**. Cilj je da knjižničari, stručnjaci i znanstvenici vezani uz informacijsku struku покажу jedni drugima kakvim se poslovima bave i s kakvim problemima susreću, odnosno kako se s njima nose, ovisno o knjižnici/instituciji u kojoj rade, kao i to da pišu o dužnostima koje obavljaju i o svrsi koju kroz svoje djelovanje ispunjavaju ili žele ispunjavati. Na taj način učimo jedni od drugih, proširujemo svoje vidike i sve se funkcionalnije/smisenije umrežavamo kako bismo proaktivno djelovali s obzirom na našu ulogu u društvu i na usluge koje pružamo korisnicima.

S obzirom na intenzivne pripreme novih urednica za obavljanje ovoga posla, u sklopu kojih su konzultirale sve relevantne i dostupne pisane i usmene izvore o radu HKD-a, kao prva tema broja nametnuo se sâm HKD. Naime, uredništvo je primijetilo da knjižničari *na terenu* tek u ograničenoj mjeri poznaju ustrojstvo i djelokrug HKD-a, njegove mehanizme i, primjerice, izdavačku djelatnost, odnosno poznaju ono područje djelovanja HKD-a u kojem su i sami sudjelovali. Osim toga, velik broj tek završenih stručnjaka ulazi svake godine u struku, i njima je potrebno prezentirati našu strukovnu organizaciju i njezine intencije.

Stoga, svrha teme ovoga broja nije da se HKD bavi sobom radi sebe, već je pokušaj osvjetljavanja djelovanja HKD-a s nekoliko različitih strana, davanjem kratkog uvida u strukturu i organizaciju, predstavljanjem njegove nakladničke djelatnosti te novih urednika. U tom smjeru ide i intervju s predsjednicom HKD-a, Marijanom Mišetić. U sklopu predstavljanja nakladničke djelatnosti, donosimo i pregled glasila regionalnih društava koji su, iako ne predstavljaju izravnu djelatnost HKD-a, jedna od najzanimljivijih pojava na regionalnome planu.

Knjižničari u dobrom društvu

Hrvatsko knjižničarsko društvo, osnovano 1940. godine, neprofitna je krovna knjižničarska organizacija ili savez udruga čiji su članovi regionalna knjižničarska društva koja pokrivaju cijelu Hrvatsku te tako čine geografski vrlo razgranatu strukturu. Članovi regionalnih društava (pa tako, posredno, i članovi HKD-a) zaposlenici su svih vrsta i tipova knjižnica, od samostalnih, pretežito narodnih knjižnica, preko knjižnica u sastavu kakve su sveučilišne, fakultetske, školske i specijalne knjižnice.

Na svjetskoj razini, ono što je HKD hrvatskom knjižničarstvu, odnosno regionalnim društvima, to su IFLA (Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova) EBLIDA, europskom knjižničarskom udruženju. HKD je član IFLA-e i pridruženi član EBLIDA-e. Neki članovi HKD-a izabrani su u članstvo IFLA-inih i EBLIDA-inih tijela. Sudjelujući u njihovome radu, istovremeno promiču i hrvatsko knjižničarstvo.

Najviše upravljačko tijelo HKD-a je **Skupština** koja se organizira jednom svake dvije godine. Ovlašteni predstavnik HKD-a je **Predsjednik** koji se bira na mandat od dvije godine s mogućnošću reizbora.

Temeljni dokument HKD-a je **Statut** (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/statut/>), u kojemu su utvrđene temeljne postavke djelovanja organizacije.

Na nižim razinama, djelovanje HKD-a uređuju **pravilnici i poslovници** (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/dokumenti/kategorija/pravilnici/>). Posebno mjesto među dokumentima koji uređuju rad HKD-a zauzima **Etički kodeks HKD-a** koji se obraća svim knjižničarskim profesionalcima, neovisno jesu li oni članovi HKD-a ili nisu (http://www.hkdrustvo.hr/hr/eticki_kodeks/).

Regionalnih je knjižničarskih društava ukupno šesnaest (http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/regionalna_drustva/), njihov je ustroj sličan ustroju HKD-a. Predsjednici regionalnih društava članovi su upravnog tijela zvanog **Glavni odbor** HKD-a, na njihovim se sastancima u raspravljanju o važnim temama čuju mnogi govori i narječja.

Broj 58, veljača 2013.

Za stručni rad HKD-a zadužene su **komisije te stručne grupe**, raspoređene po svim područjima (sekcijama) i pitanjima važnim za knjižničarsku struku (http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/). Predsjednici komisija članovi su **Stručnog odbora**, najvišeg stručnog tijela HKD-a.

Osim ovih dvaju odbora, HKD ima i **Izvršni odbor** (uži sastav Glavnog odbora, operativno tijelo koje provodi zaključke Glavnog odbora) te **Nadzorni odbor** i **Etičko povjerenstvo**.

Iscrpne informacije o svim područjima djelovanja, dostupne na **internetskoj stranici HKD-a** (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/>), svjedoče o velikom broju profesionalaca iz knjižničarske struke i informacijskih znanosti spremnih, uz svoje svakodnevne poslove, (polu)volonterski odrađivati poslove koji za cilj imaju osnaživanje struke.

Od brojnih djelatnosti HKD-a vrijedi izdvojiti organizaciju i suorganizaciju **stručnih skupova**, te **sudjelovanje u predlaganju i donošenju zakonskih propisa** koji se tiču knjižničarske struke. Jedna od najvažnijih djelatnosti HKD-a jest njegova **izdavačka djelatnost**. HKD ima dopuštenje IFLA-e za izdavanje prijevoda međunarodnih knjižničarskih standarda i smjernica.

HKD svojim članovima dodjeljuje **javna priznanja i nagrade** za postignute rezultate u knjižničarstvu: Kukuljevićevu povelju i Nagradu „Eva Verona” (http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/nagrade/).

Gdje je nestalo Knjižničarsko društvo Dubrovnik?

Pregledavanjem internetskih stranica HKD-a novo uredništvo *Novosti* utvrdilo je da nedostaje ime predsjednika Knjižničarskog društva Dubrovnik te pokušalo istražiti zašto je to tako.

Nikša Matić posljednji je izabrani predsjednik KDD-a, razriješen dužnosti 2009. godine nakon podnošenja izvještaja o radu. Nakon njega KDD nije uspio organizirati izbornu skupštinu i izabrati novoga predsjednika koji će imati podršku većine članova.

Bez namjere otvaranja bolnih tema hrvatskoga knjižničarstva, a sa željom (moglo bi se reći i mladenačkom, zanesenjačkom, neiskusnom...) da stvari gdje god je to moguće (pro)

funkcioniraju, imajući u vidu djelatnost koja treba stalno zagarivanje na svim razinama, nadamo se da još uvijek ima nade za dubrovačko društvo. Možda s nekim novim, mladim snagama...

Razgovor s Marijanom Mišetić, predsjednicom HKD-a

N: Poštovana predsjednice, već ste više od dvije godine na čelu HKD-a. Na Skupštini održanoj u Osijeku u rujnu 2012. godine, ponovno ste izabrani i započeli ste svoj drugi mandat. Možete li nam kratko reći uspjeva li HKD ostvariti postavljene si ciljeve, na koji način to

postizuje i na koje probleme na tom putu nailazi?

MM: Hrvatsko knjižničarsko društvo djeluje preko svojih upravnih i stručnih tijela i članstva. Ilustracije radi, i da se, što je najlakše, brojčano izrazimo, u protekloj je godini održano 13 stručnih skupova, konferencija, radionica, okruglih stolova, kojima je glavni organizator bilo Hrvatsko knjižničarsko društvo, te je, uz redovito izlaženje *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* i *HKD Novosti*, izdano šest publikacija u nakladi HKD-a. No uz te lako prebrojive rezultate, članovi HKD-a bili su izuzetno aktivni u radu vezanom uz predlaganje knjižničnog zakonodavstva te na polju međunarodne suradnje (IFLA, EBLIDA, suradnja u regiji).

Najveći je potencijal HKD-a upravo njegovo članstvo, koje nadoknađuje sve objektivne poteškoće aktualne gospodarske krize, koja zanimanje za obrazovanje i kulturu, čiji je knjižničarstvo sastavni dio, potiskuje na marginu.

N: HKD je organizacija s vrlo dugom tradicijom, postoji od 1940. godine. Sigurno je da se s obzirom na promjene u struci i društvu u cjelini i uloga HKD-a mijenjala. Kako vidite razliku u ulozi HKD-a danas i one koju je imalo prije naglog tehnološkog razvoja? Je li nas tehnološki napredak tek prividno učinio bliži-

ma ili je to zaista tako pa je i suradnja u struci, ali i s drugim srodnim institucijama i strukama sve kvalitetnija?

MM: Uvjerena sam da protok vremena i novo tehnološko, ekonomsko i socijalno okruženje nisu umanjili nego naprotiv, još su i uvećali potrebu za informiranjem i izobrazbom, kritičkom prosudbom, zastupanjem profesionalne zajednice i motiviranjem, a upravo je to način na koji Hrvatsko knjižničarsko društvo djeluje na dobrobit hrvatskoga knjižničarstva.

N: Možete li nam u tom smislu predstaviti strukturu HKD-a, uloge njegovih tijela, glavne rezultate i ciljeve? Jeste li Vi zadovolji sadašnjim načinom funkcioniranja?

MM: Hrvatsko knjižničarsko društvo djeluje kroz rad svojih upravnih i stručnih tijela i njegov rad reguliran je *Statutom Hrvatskoga knjižničarskog društva, Etičkim kodeksom Hrvatskoga knjižničarskog društva* te nizom pravilnika i poslovnika. Najviše je tijelo upravljanja Skupština HKD-a. Stručni odbor, koji čine predsjednici stručnih tijela HKD-a, njegovih sekcija, komisija i radnih grupa, mjesto je rasprave o stručnim pitanjima vezanima uz sve aspekte knjižničarstva i rad HKD-a. Glavni odbor, koji čine predsjednici svih regionalnih knjižničarskih društava u Hrvatskoj, upravno je tijelo društva. Izvršni je odbor, sa svojih šest članova biranih po funkciji, operativno tijelo HKD-a. Nadzor nad radom i poslovanjem HKD-a obavlja tročlani Nadzorni odbor. Poštivanje etičkih načela profesije prati tročlano Etičko povjerenstvo.

Velik izazov za HKD predstavlja nužnost prilagodbe brzim promjenama koje se događaju u svim sferama društva, pa i u zakonodavnoj, i imperativ stvaranja modela adekvatnog reagiranja i djelovanja u takvim okolnostima. Adekvatno reagiranje nije više samo kompetentno, nego i pravodobno i brzo donošenje odluka, kao i njihovo operativno, efikasno i dinamično provođenje.

N: Koji je Vaš zadnji posao vezan uz HKD, čime se trenutno HKD bavi? Koje su manifestacije u pripremi?

MM: Kao predsjednica zadnje sam se bavila podnošenjem niza godišnjih financijskih izvješća i izvješća o radu HKD-a u 2012. godini, te bila uključena u pripreme niza važnih skupova koje HKD priređuje na proljeće: stručni skup *Dječja knjižnica dostupna svima* u suradnji s Knjižnicama grada Zagreba –

Knjižnica Medveščak (Zagreb), 5. okrugli stol *Knjižnice i suvremeni menadžment* (Rijeka), 11. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 5. festival hrvatskih bibliobusa (Koprivnica), 13. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica *Kamo i kako dalje?* (Opatija).

N: S obzirom na spomenutu komunikaciju, prema članovima, suradnicima, ostalim kulturnim komplementarnim tijelima i stručnim udrugama, kako vidite zadatak HKD Novosti? Ima li tu prostora za razvijanje i prestrojavanje redova i možda mijenjanje fokusa u nekim domenama?

MM: *HKD Novosti* glasilo je Hrvatskoga knjižničarskog društva. Pred novim uredništvom stoji izazov da *Novosti* učvrste svoj položaj i pojačaju ulogu na polju informiranja čitatelja o svim važnim događanjima u hrvatskom knjižničarstvu, ali i šire, te da čitateljima približe sve aktivnosti kojima se HKD bavi u promicanju i unapređivanju knjižničarske struke.

N: Koliko je HKD, u vezi sa svojom stručnom, knjižničarskom zajednicom? Nerijetko se nailazi i na mišljenja unutar knjižničarske zajednice da HKD funkcionira na neki način odvojeno od svoje referentne skupine - knjižničara na terenu.

MM: Nositelji aktivnosti prvenstveno su stručna tijela HKD-a (sekcije, komisije, radne grupe), ali ovdje treba istaknuti aktivnosti regionalnih društava, kako u organiziranju vlastitoga članstva, tako i u poticanju članstva na sudjelovanje u radu stručnih tijela HKD-a.

Svjesni smo rada, predanosti i truda, kao i svih dodatnih napora koje ulažu regionalna knjižničarska društva i njihovi članovi. Posebno se veselim svakom skupu i događanju priređenom izvan Zagreba. Svako takvo događanje stručno tijelo HKD-a priređuje u suorganizaciji s regionalnim knjižničarskim društvom i njime se pokazuju vitalnost i snaga najšire knjižničarske zajednice.

N: Kako vidite HKD u odnosu na društvenu zajednicu: je li njegov rad dovoljno vidljiv, odnosno jesu li službeni stavovi koje HKD odašilje dovoljno vidljivi?

MM: Rad HKD-a, kao i mnogih drugih, pa i profesionalnih udruga, po mojem mišljenju niti je dovoljno vidljiv niti se dovoljno vrednuje.

Broj 58, veljača 2013.

HKD potiče okruženje za razvoj civilnog društva u Republici Hrvatskoj, na dobrobit vlastite profesionalne zajednice knjižničarstva i knjižničara, ali i javnog interesa i javnog dobra u sferi informacija, obrazovanja, kulture i znanosti. Potpora je knjižničnoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj, podiže njezinu prepoznatljivost, promovira je i zagovara.

No, vremena nameću i u prvi plan stavljaju drugačije interese. Pitanje je gdje bismo mi to sami htjeli biti vidljiviji. Ili bismo radije htjeli biti utjecajni, i gdje? U medijima? U proračunu? Na mjestima političkih odluka?

N: Što je s vidljivošću i stručnim autoritetom HKD-a na međunarodnoj razini? Je li hrvatska knjižničarska zajednica prepoznatljiva u svjetskim razmjerima? Kako ocjenjujete suradnju s IFLA-om i EBLIDA-om? Kako surađujete sa srodnim društvima u regiji? Koji je Vaš posljednji službeni inozemni posjet ili suradnja? Ponosite li se posebno nekim dostignućem na ovom polju?

MM: Hrvatsko se knjižničarsko društvo može pohvaliti značajnom prisutnošću u stručnim tijelima Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) te vidljivošću i prepoznatljivošću u Europskom uredu za knjižnične, informacijske i dokumentacijske udruge (EBLIDA). Predsjednik EBLIDA-e Klaus-Peter Böttger svojim je predavanjem pod naslovom *Access to e-books – chances and limits : the challenge for libraries* otvorio stručni dio 38. skupštine Hrvatskoga knjižničarskog društva (Osijek, rujna 2012.), a rad HKD-a u dva je navrata nedavno predstavljen u glasilu EBLIDA-e *EBLIDA News* (studenj 2012. i siječanj 2013.). Osim toga, posebno sam ponosna na intenziviranje suradnje s knjižničarskim udruženjima Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije.

Hrvatsko knjižničarsko društvo bilo je inicijator ciklusa radionica u sklopu projekta o regionalnoj suradnji knjižničara *Regional cooperation: challenge and opportunity*, što ih je organiziralo uz potporu programa *IFLA Action for Development through Libraries* (IFLA/ALP) u srpnju 2012. u Zagrebu, te u rujnu 2012. godine u Osijeku. Odaziv kolega iz regije bio je izvrstan, a nakon provedenoga projekta predstavnici HKD-a pozvani su da održe predavanje i predstave kampanju HKD-a *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* na 6. međunarodnoj konferenciji Asocijacije informacijskih stručnjaka – bibliotekara, arhivista i muzeologa (BAM) *Evropske smjernice za suradnju biblioteka, arhiva i muzeja* pod nazivom *Upravljanje znanjem* u Sara-

jevu (5. i 6. listopada 2012., Sarajevo-Tuzla).

Niz hrvatskih knjižničara imao je prigodu gostovati i na 11. međunarodnoj konferenciji *Otvoren pristup znanju u bibliotekama*, održanoj u organizaciji Bibliotekarskoga društva Srbije (26. listopada 2012., Beograd). Kao predsjednica HKD-a istom sam prilikom bila gošća Sajma knjiga i sudjelovala na Forumu Sajma knjiga *Otvoren pristup znanju u bibliotekama*. (Izveštaji o oba skupa dostupni u rubrici Inozemni skupovi, op. ur.)

N: Kakav je stav HKD-a kao krovne strukovne udruge prema novim „globalnim igračima“, primjerice Googleu koji se prometno u svjetsku tražilicu broj 1, Amazonu koji sa svojim jeftinim i dostupnim e-knjigama prijeti oduzeti korisnike knjižnicama? Mogu li takvi „igrači“ i knjižnice supostojati u budućnosti na način koji bi ih doveo u komplementaran odnos, a ne, po mnogočemu sudeći, nadređeno-podređeni?

MM: Hrvatsko knjižničarsko društvo, kao što je poručila i 38. Skupština, nastoji živjeti ukorak s promjenama. Razvoj tehnologije sveobuhvatni je i sveprožimajući razvoj, koji knjižnice, kao i svi ostali dionici društvenog i gospodarskog života moraju pratiti i po mogućnosti oblikovati. Pomoć u osobnom i profesionalnom formiranju svakog pojedinca, kao i pomoć u potrazi za vjerodostojnom i relevantnom informacijom, potreba je koju knjižnice i dalje uspješno zadovoljavaju. Ne vjerujem stoga da će njihova posrednička uloga biti sasvim potisnuta, no neka pitanja, kao što je npr. problematika e-knjiga u knjižnicama, mogu poljuljati dosadašnju paradigmu djelovanja knjižnica. Za knjižnice bi bilo kobno da tehnološki i ekonomski diktati dobiju svoje uporište i u nadležnom zakonodavstvu.

N: Kakvo je stanje s financiranjem HKD-a u posljednje vrijeme? U kojim smjerovima se treba razmišljati?

MM: Redovna djelatnost Hrvatskoga knjižničarskog društva financirana je sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske, članarinom te prihodima od prodaje publikacija. Pojedini stručni skupovi i publikacije financirani su iz sredstava Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba, kotizacijama, otkupom publikacija, pretplatom, donacijama i sponzorstvima.

Velik, ali ne i vidljiv, trud ulaže se u osiguravanje financijskih sredstava za svaku pojedinu aktivnost HKD-a (skup, publikaci-

ja, kampanja...). Sredstva za redovnu djelatnost zadovoljavaju samo dio potreba redovne djelatnosti, pa HKD ulaže velike napore u zadržavanje postignute razine poslovanja i raznovrsnosti programa, kao i u zadržavanje izgrađenog stručnog identiteta udruge i njezine relevantnosti u lokalnoj, obrazovnoj, kulturnoj i radnoj zajednici u vremenu financijske recesije.

N: Što mislite o položaju struke u društvu? Kako nas se izvana doživljava?

MM: Čini mi se da smo previše skloni kritično se odnositi spram vlastite djelatnosti. Stoga podsjećam na čvrsta uporišta koja knjižničarstvo čine strukom: knjižnična je djelatnost u Republici Hrvatskoj zakonski regulirana Zakonom o knjižnicama te nizom standarda, pravilnika i drugih akata; izobrazba knjižničara odvija se na sveučilišnoj razini kroz preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studije u više centara na području Republike Hrvatske; snažnom mrežom narodnih knjižnica, u nekim sredinama potpomognutih i službom pokretnih knjižnica, premrežen je čitav teritorij zemlje.

Hrvatsko knjižničarstvo može se dakle pohvaliti tradicijom, iskustvom i uspješnošću u stručnom djelovanju u programima usmjerenima prema raznolikim i brojnim potrebama članstva i korisnika knjižnica, te snažnom sviješću o potrebi suradnje i stalnog učenja.

Knjižničarstvo je u svojoj biti promicanje civilizacijskih i kulturnih vrijednosti, što struci daje poseban ugled, pa je možda jedini ozbiljan iznenađujući nedostatak, koji u ovoj prilici treba naglasiti, malen utjecaj na donositelje odluka.

N: I za kraj, jedno pomalo osobno pitanje. Je li uloga predsjednika HKD-a zapravo jedan naporan posao? Koji je omjer opterećenja i zadovoljstva?

Biti predsjednikom HKD-a velika je čast. Jednako tako, i velik napor, veći nego što bi se očekivalo.

Predstavljanje nakladničke djelatnosti HKD-a

Hrvatsko knjižničarsko društvo najveći je izdavač knjižničke literature u Hrvatskoj; izdaje monografsku i periodičku građu, građu znanstvenog, stručnog i publicističkog karaktera. Dio publikacija podržava i kao suizdavač, u suradnji s drugim zainteresiranim institucijama, osobito s regionalnim izdavačima.

Od samoga početka izdavačke djelatnosti, monografska je građa izdavana u sklopu nizova koji se skupno nazivaju **Izdanja HKD-a** (kao skupni termin često se koristi naziv *Društvena izdanja* da bi se razlikovao od niza *Izdanja HKD-a*). Uobičajeno je da u uredništvo *Izdanja HKD-a* uđu glavni urednici nizova, uz neke istaknute članove knjižničke zajednice. Osim toga, svaki niz ima i svoj urednički odbor.

Izdanja HKD-a imaju nekoliko nizova: *Izdanja HKD-a* (zbornici sa skupova, gl. ur. V. Špac), *Posebna izdanja* (gl. ur. L. Machala), *Povremena izdanja* (prijevodi IFLA-inih publikacija, gl. ur. D. Mašina), *Elektronička izdanja* (gl. ur. I. Pažur) i niz *Hrvatsko knjižničarstvo* (ranije nenumerirani niz, gl. ur. I. Hebrang Grgić osmislila je novi naziv). Popis publikacija koje je izdao HKD može se vidjeti na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/izdanja/kategorija/drustvena/40/>.

Osim monografske građe, HKD izdaje i dvije periodičke publikacije. Najdugovječnije izdanje HKD-a sigurno je **Vjesnik bibliotekara Hrvatske** (<http://www.hkdrustvo.hr/vbh/>), jedini hrvatski znanstveno-stručni časopis koji objavljuje radove isključivo iz područja knjižničarstva. Osim *Vjesnika*, HKD izdaje i bilten **HKD Novosti** (<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/>) koji upravo čitate. I *Vjesnik* i *Novosti*, uz glavnog urednika, imaju i svoje uredništvo kojemu je zadatak pomagati glavnome uredniku.

HKD ima i svoje **internetske stranice** na kojima se može pronaći doslovno sve što se tiče ustrojstva i rada HKD-a, internetske stranice imaju također svoje uredništvo, ali i *webmastera*.

Zamolili smo urednike nizova i urednice *Vjesnika* i internetskih stranica da nam predstavljaju svoj predmet uređivanja. Uz publikacije koje su na Skupštini 2012. godine dobile nove glavne urednike, donosimo i njihove životopise i želimo im puno sreće, snage i razboritosti u napornom uredničkom poslu.

Broj 58, veljača 2013.

Izdanja Hrvatskog knjižničarskog društva

glavna urednica Vesna Špac (vesna.spac@hrbi.hr)

Niz *Izdanja HKD-a* obuhvaća **zbornike pojedinih skupova** u organizaciji HKD-a. Zbornici tradicionalno izlaze nakon održavanja *Dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Seminara Arhivi, knjižnice, muzeji i Okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama*.

U zbornicima se objavljuju članci nastali prema usmenim ili posterskim izlaganjima. Članci su recenzirani i priznaju se kod prijava za viša stručna zvanja. Za 2013. godinu planirano je izdavanje četiriju zbornika, i to:

- ◆ Zbornik 12. dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica,
- ◆ Zbornik 13. dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica,
- ◆ Zbornik 12. seminara Arhivi, knjižnice, muzeji,
- ◆ Zbornik 15. okruglog stola o otvorenom pristupu.

Izdanja HKD-a najvećim se dijelom financiraju iz sredstava koja osiguravaju organizatori skupova, ali ih se prijavljuje i na natječaje Ministarstva kulture te Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za dodjelu potpore za izdavaštvo.

Zbornici se mogu naručiti preko ureda HKD-a (<http://www.hkdrustvo.hr/izdanja/drustvena>).

Vesna Špac rođena je u Našicama. Na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je na smjeru organizacija gradnje. Na Filozofskom fakultetu diplomirala je knjižničarstvo te doktorirala s temom *Znanstveno komuniciranje hrvatske šumarske zajednice: 1995.-2004.*

Radila je kao voditeljica knjižnice Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i kao voditeljica knjižnice Šumarskog instituta u Jastrebarskom (danas Hrvatski šumarski institut). Od 2007. godine voditeljica je knjižnice Brodarskog instituta u Zagrebu.

Sudjelovala je na više domaćih i međunarodnih seminara i konferencija. Objavila je više radova s područja knjižničarstva

u domaćim časopisima.

Bila je članica uredništva i tehnička urednica časopisa *Radovi Šumarskog instituta Jastrebarsko* te urednica Zbornika sažetaka znanstveno-stručnog skupa *Šumarstvo na pragu Europske Unije*. Od 2012. glavna je urednica *Izdanja Hrvatskog knjižničarskog društva*.

Članica je Hrvatskog knjižničarskog društva i Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva.

Posebna izdanja

glavni urednik Lobel Machala (lmachala@nsk.hr)

Posljednje publikacije izdane u nizu *Posebna izdanja* jesu dvo-sveščano kapitalno knjižničarsko djelo Eve Verone *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga* (2008. – 2009.) i *Stara knjiga* Tinke Katić (2007.). Niz očekuje revitalizaciju ili gašenje.

Povremena izdanja

glavna urednica Dina Mašina (dinam@hazu.hr)

Niz *Povremena izdanja Hrvatskog bibliotekarskog društva* pokrenut je kao treći po redu niz HKD-a, 1978. godine. U sklopu navedenog niza objavljeni su brojni **prijevodi standarda** iz područja bibliografske kontrole te **prijevodi smjernica** za različite vrste knjižnica i ostalih IFLA-inih dokumenata od iznimne važnosti za knjižničarsku struku. Prva publikacija objavljena unutar niza je *ISBD(S) = (International standard bibliographic description for serials) : međunarodni standardni bibliografski opis periodičkih publikacija i nizova publikacija*. Od 1995. godine niz se nastavlja pod imenom *Povremena izdanja Hrvatskog bibliotekarskog društva. Novi niz*, a od 1999. godine *Povremena izdanja Hrvatskog knjižničarskog društva. Novi niz*. Publikacije objavljene unutar niza vrijedan su doprinos hrvatskoj knjižničarskoj literaturi i praksi. Osim što omogućavaju povećanje kvalitete postojećih knjižničnih usluga, neizostavni su dio ispitne literature za studente knjižničarstva, kao i dio literature za

pripremu stručnih ispita za knjižničarska zvanja. Do sada je u sklopu niza objavljeno trideset i devet publikacija. Sljedeći planirani naslov je prijevod *Smjernica za knjižnice tijela javne vlasti*, dok će u skoroj budućnosti biti objavljene publikacije koje su trenutno prijavljene na natječaj Ministarstva kulture i Zaklade HAZU, *IFLA-ine smjernice za knjižnične zgrade* te *ISBD: objedinjeno izdanje*.

Dina Mašina (Zadar, 1984.) diplomirala je 2008. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na dvopredmetnom studiju povijesti i pedagogije, a na dodatnom dvogodišnjem studiju bibliotekarstva 2009. godine. Trenutno pohađa poslijediplomski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Dobitnica je nagrade Zaklade „Ljerka Markić Čučuković” za najboljeg studenta bibliotekarstva 2009. godine.

Od travnja 2009. zaposlena je u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Sudjelovala je na mnogim stručnim skupovima i radionicama. Članica je Hrvatskog knjižničarskog društva. Od listopada 2012. uređuje *Povremena izdanja* Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Elektronička izdanja

glavna urednica Ivana Pažur (ipazur@irb.hr)

Niz *Elektronička izdanja* Hrvatskoga knjižničarskog društva pokrenula je 2007. g. Mirna Willer s ciljem da se u njemu objavljuju naslovi koje će HKD izdavati samo u elektroničkoj inačici. Niz *Elektronička izdanja* zamišljen je kao **nadopuna niza**

Povremena izdanja HKD-a, a u njemu se **objavljaju prijevodi IFLA-inih smjernica, standarda i priručnika**.

Do 2012. ukupno je objavljeno pet publikacija: *Smjernice za uporabu formata UNIMARC za opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe* (2007), *Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom: lista za (samo)procjenu* (2008), *Smjernice za građu laganu za čitanje* (2011), *Smjernice za knjižnične usluge za osobe s demencijom* (2011), *Primjena istraživanja u promicanju pismenosti i čitanja u knjižnicama* (2012).

Niz *Elektronička izdanja* i dalje će nastaviti s objavljivanjem IFLA-inih publikacija za koje smatramo da će biti vrijedna stručna pomoć knjižničarima.

S obzirom na sve veću važnost elektroničke građe u knjižničnim fondovima nadamo se da ćemo u 2013. godini objaviti publikaciju *Key issues for e-resource collection development: a guide for libraries*, IFLA, 2012.

Ivana Pažur (Zagreb, 1971.) na Filozofskom fakultetu stekla zvanja diplomiranog povjesničara umjetnosti i etnologije i diplomiranog knjižničara te magistra knjižničarstva. Godine 2004. stekla je zvanje višeg knjižničara i dobila Nagradu „Eva Verona”.

Od 1998. g. zaposlena je u Knjižnici Instituta „Ruđer Bošković” u Zagrebu na poslovima nabave i bibliografske kontrole serijskih publikacija, kreiranja i održavanja mrežnih stranica, a posljednjih godina na poslovima nabave monografskih publikacija, izradi potvrda o indeksiranosti i citiranosti radova, kao Facebook-knjižničar i blog-knjižničar te u edukaciji korisnika – KEKS-seminari. Posljednjih se godina bavi uvođenjem i korištenjem novih usluga i medija u knjižnicama.

Pokrenula je neke od vrlo posjećenih stranica Hrvatske knjižnice na webu, te Hrvatske knjižnice na Facebooku. Godine

Broj 58, veljača 2013.

2001. bila je jedna od pokretačica elektroničke inačice časopisa *Kemija u industriji*, te arhive toga časopisa s cjelovitim radovima iz područja knjižničarstva koji su objavljeni u rubrici *Iz naših knjižnica*.

Od 2002. do 2004. bila je voditeljica projekta EJOL – *Electronic journals online libraries*, a sudjelovala je i u drugim projektima – *Prirodoslovlje*, *MOE – Kooperation zwischen deutschen wissenschaftlichen Bibliotheken und wissenschaftlichen Bibliotheken in Mittel – und Osteuropa*, *EZB – Elektronische Zeitschriftenbibliothek*.

Objavila je više stručnih i znanstvenih radova te je aktivno sudjelovala na knjižničarskim skupovima.

Članica je Zagrebačkog knjižničarskog društva, a bila je i članica Komisije za tehničke knjižnice za koju je održavala mrežne stranice.

Hrvatsko knjižničarstvo

glavna urednica Ivana Hebrang Grgić (ihgrgic@ffzg.hr)

Niz *Hrvatsko knjižničarstvo* najnoviji je niz Hrvatskoga knjižničarskog društva, pokrenut 2011. godine. Cilj Niza je redovito objavljivanje kvalitetnih znanstvenih i stručnih knjiga koje obrađuju teme iz svih područja knjižničarstva, a od posebnog su interesa za Hrvatsku.

U obzir za objavljivanje dolaze svi rukopisi koji svojim konceptom i metodologijom istraživanja zadovoljavaju **visoku razinu izvornog znanstvenog rada**. Istraživanja i prikazi obrađeni u predanim rukopisima ne smiju biti stariji od dvije godine u trenutku predaje.

Odabir rukopisa temelji se na mišljenju glavnog urednika niza, dva recenzenta i članova uredničkog odbora niza. Do sada je objavljena prva knjiga u nizu – *Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar: od časničkog kasina do novog tisućljeća* autorica Zorke Renić i Tatjane Kreštan. Pred objavljivanjem je i druga knjiga, *Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji i usluge za mlade* autorice Alke Stropnik.

Svi hrvatski knjižničari, kao i svi znanstvenici koji svojim radom dotiču područje knjižničarstva, pozvani su poslati rukopise na adresu Hrvatskog knjižničarskog društva i na adresu glavne urednice niza (trenutno je to Ivana Hebrang Grgić).

Vjesnik bibliotekara Hrvatske

glavna urednica Jelica Leščić (jlescic@nsk.hr)

Hrvatsko knjižničarsko društvo izdaje *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* od 1950. godine kao **najznačajniji znanstveno-stručni časopis za područje knjižničarstva u RH**. Časopis se objavljuje uz financijsku potporu Ministarstva kulture RH, Ureda za kulturu Grada Zagreba i temeljem pretplata knjižnica. Glavni urednici časopisa bili su: Matko Rojnić, Eva Verona, Branko Hanž i drugi znameniti bibliotekari koji su dali zamjetan doprinos ne samo časopisu nego i temeljima hrvatskoga knjižničarstva.

Uredništvo *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* čini šest članova uključujući glavnog i odgovornog urednika. Pridruženi su suradnici lektor i korektor te lektor engleskih tekstova – kroz rad uredništva i suradnika ostvaruje se suradnja Hrvatskoga knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Plan rada uredništvo dostavlja Glavnom odboru HKD-a, a izvještaje o radu, koncem svake kalendarske godine, Ministarstvu kulture RH. Ministarstvu kulture RH podnose se i prijavnice za programe časopisa za sljedeću godinu. Uredništvo komunicira e-poštom. Tematski brojevi imaju, kad je to moguće, goste urednike.

Vjesnik bibliotekara Hrvatske objavljuje se u tiskanom i elektroničkom izdanju koje je slobodno za korištenje i preuzimanje sadržaja i dostupno na <http://www.hkdrustvo.hr/vbh>. Časopis grafički oblikuje i tiska Kućna tiskara Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 54, 1-2(2011).

Vjesnik bibliotekara Hrvatske referira se u bibliografskim bazama podataka: *Library and Information Science Abstracts* (LISA), *Library/Information Science & Technology Abstracts* (LISTA), *PASCAL: Sciences de l'Information, Documentation i Scopus* te na portalu HRČAK (<http://hrcak.srce.hr/vbh>).

Vjesnik bibliotekara Hrvatske svojim sadržajem nastoji obuhvatiti teme s područja teorije i prakse knjižničarstva s posebnim osvrtom na sve vrste knjižnica. Objavljeni radovi su po provedenom recenzentskom postupku označeni kao izvorni znanstveni radovi, pregledni i stručni radovi te radovi koji donose rezultate provedenih istraživanja. *Vjesnik* donosi i prikaze novoobjavljenih stručnih djela te standarda, smjernica i dr. na polju knjižničarstva, kao i prijevode stručnih radova inozemnih

autora i dokumenata IFLA-e i izlaganja sa stručnih/znanstvenih skupova.

Svake dvije godine zaseban je broj časopisa posvećen skupštini HKD-a – sadržaj časopisa čine izlaganja na skupštini te dokumenti o radu HKD-a i njegovih stručnih tijela.

Internetske stranice HKD-a

glavna urednica Vesna Borić (boric@sfzg.hr)

Mrežne stranice predstavljaju informacijski kanal putem kojega Društvo, kao strukovna udruga, informira svoje članove kao i širu stručnu zajednicu o svojem djelovanju i aktivnostima.

Na stranicama su predstavljena sva upravna i stručna tijela, dostupni su svi važni dokumenti Društva (zapisnici sjednica, pravilnici, poslovnici, smjernice i dr.) te je predstavljena kompletna publicistička djelatnost Društva. Redovito se objavljuju informacije o skupovima u organizaciji HKD-a, kao i ostalim domaćim i inozemnim skupovima od interesa za stručnu zajednicu. Naslovna stranica donosi vijesti na dnevnoj osnovi, a za aktivnu stručnu komunikaciju otvoren je forum, dok je za predstavljanje općoj javnosti otvoren Facebook-profil.

Novo uredništvo zahvalno je svim prethodnim urednicima i *webmasteru* na sadržajno vrlo kvalitetnim internetskim stranicama koje su dobili u nasljeđe. U novom uredništvu zastupljeni su kolege iz svih tipova knjižnica što će, nadamo se, olakšati razumijevanje specifičnih informacijskih potreba kolega iz pojedinih vrsta knjižnica. Kako bismo dobili osobna mišljenja naših članova planiramo provesti anketu. Analiza prikupljenih prijedloga i sugestija poslužit će u planiranju budućih promjena mrežnih stranica. Stoga i ovim putem pozivamo sve članove Društva da se odazovu anketi jer će nam povratne informacije predstavljati putokaz u razvoju mrežnih stranica i pomoći u povezivanju cijele zajednice.

Vesna Borić (Mirkovac, Općina Kneževi vinogradi, 1955.) diplomirala je biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu gdje je stekla zvanje diplomiranog inženjera biologije 1981. godine. Knjižničarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je 1987 godine. U zvanje višeg knjižničara izabrana je 1993., a u zvanje knjižničarske savjetnice 2011. godine.

Na mjestu voditelja Knjižnice Biološkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta zaposlena je 1984. godine, a 1996. zapošljava se u Knjižnici Instituta „Ruđer Bošković“ gdje je obavljala različite poslove kao što su osmišljavanje koncepcije i izrade izvedbenog plana programa za međuknjižničnu posudbu koji se i danas koristi. Vodila je kratke edukacijske seminare za znanstvenike Instituta i održavala internetsku stranicu Znanost na internetu (za područje biologije). Od 2003. godine radi u Središnjoj stomatološkoj knjižnici Stomatološkog fakulteta. Kontinuirano nastoji podići razinu funkcioniranja Knjižnice u svim segmentima, od izrade pravilnika, izrade internetskih stranica, edukacijskih materijala za studente (Vancouverska pravila citiranja), izrade online baze podataka ocjenskih radova Fakulteta, izrade bibliografije radova *Acta stomatologica Croatica*... Časopis je uključen u projekt Hrčak i kao administratorica kontinuirano puni Hrčkovu bazu člancima (dostupno od 2000. - 2011.).

Kao predstavnica Knjižnice sudjelovala je i u projektu Voyager, a danas je aktivna u izgradnji Informacijskog knjižničnog sustava Zagrebačkog sveučilišta temeljenom na zajedničkom mrežnom programu Aleph.

Predsjednica je Komisije za biomedicinske knjižnice HKD-a od 2010. godine, trenutno u svojem drugom mandatu. Od 2011. do 2013. bila je blagajnica HKD-a.

Publikacije regionalnih društava

priredila Mira Barberić

Kako bi trajno zabilježili svoju djelatnost, ali i progovorili o aktualnostima u knjižničarstvu, mnoga regionalna knjižničarska društva izdaju razne publikacije. Svaka takva publikacija predstavlja svojevrsni dokaz o nastojanjima knjižničara da svoj rad predstave javnosti, ali i knjižničarskoj zajednici.

Od 16 knjižničarskih društava u Republici Hrvatskoj, svoje publikacije izdaje njih sedam. Mnoge od njih su dostupne u elektroničkom obliku, ali većina ih još uvijek izlazi i u tiskanom obliku.

Društvo bibliotekara Istre od 1980. do 1993. godine objavilo je ukupno 12 brojeva časopisa **Vijesti Društva bibliotekara Istre**. Iako je počeo izlaziti ranije u odnosu na izdavačku aktivnost drugih knjižničarskih društava, ugasio se. Digitalizirane **Vijesti DBI-a** su dostupne u elektroničkom obliku na stranici: <http://www.dbi.hr/vijesti-dbi.html>.

Društvo knjižničara Slavonije i Baranje izdaje svoj glasnik **Knjižničarstvo**. To je stručni časopis u kojem se objavljuju stručni i znanstveni radovi s područja knjižničarstva s temama zanimljivim za širi krug knjižničnih djelatnika i stručnjaka. Članci stručno-znanstvenog dijela glasila nisu lokalno ograničeni, a časopis sadrži i obavijesni dio koji donosi vijesti iz regionalnih knjižnica, osobne vijesti, itd. Časopis izlazi od 1997. godine i dosad je izašlo 12 brojeva od kojih su neki izdani kao dvobroj. Posljednja dva broja izašla su samo u elektroničkom obliku, a dostupna su na adresi: www.knjiznicarstvo.com.hr.

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja objavljuje časopis **Svezak**.

Svezak je stručni časopis koji svojim sadržajem nastoji obuhvatiti sva važnija događanja u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja između dviju Skupština. Pored toga, sadrži članke, stručne radove i prikaze iz područja knjiž-

ničarstva, informacijskih znanosti ili kulture općenito.

Prvi broj izašao je 1985. godine, ali je nakon tri objavljena broja časopis prestao izlaziti. Od 1999. počinje ponovo izlaziti jednom godišnje, a do danas je izašlo 14 brojeva. Od 2002. godine časopis je dostupan i u elektroničkom obliku:

http://www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr/html_main/svezak_default.asp.

Zagrebačko knjižničarsko društvo počinje objavljivati svoje glasilo 2003. godine pod nazivom **Novi uvez**. Časopis izlazi polugodišnje, a dosad je izašlo 16 brojeva. U tekstovima se predstavlja sveukupna knjižničarska djelatnost i aktualizira

stručna problematika vezana uz knjižničarstvo. Publikacija je nastala s ciljem da knjižničari javno izreknu svoje mišljenje i budu svjesni da o svojoj struci moraju brinuti sami ne bojeći se progovoriti javno.

U elektroničkom obliku **Novi uvez** je dostupan na: http://www.zkd.hr/novi_uvez.htm.

Društvo knjižničara u Splitu izdaje **Glasnik Društva bibliotekara Split**. Ne izlazi redovito i dosad je izašlo devet brojeva. Iako je počeo izlaziti kao skromna publikacija, razvio se u kvalitetno glasilo knjižničarske struke.

Knjižničar, knjižničarka: časopis Knjižničarskog društva Rijeka stručni je časopis u kojem se objavljuju radovi iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti. Oblikovan je kao glasilo **Knjižničarskog društva Rijeka** i promiče i prikazuje rad knjižničara u Primorsko-goranskoj županiji. Časopis izlazi jednom godišnje. Posljednji, treći broj (2012.) sadrži čak dvjestotinjak stranica. Dostupan je i u elektroničkom obliku na mrežnim stranicama Društva:

<http://www.kdr.hr/drustvo/kdracasopis.htm>.

Časopis **Društva knjižničara Karlovačke županije** nosi naziv **KaLibar**. Prvi broj izašao je 2003. godine, a u 2012. godini izdali su treći broj.

Bogatstvo tema zastupljenih u nabrojenim publikacijama te sve zabilježene aktivnosti pojedinih knjižničarskih društava i knjižnica, ali i pojedinih knjižničara, svjedoči o tome kako knjižničarsku struku sačinjavaju visokoobrazovani i visokomotivirani pojedinci koji se svojom djelatnošću ustrajno nastoje približiti široj zajednici i služiti joj.

Ostalim knjižničarskim društvima, koja se iz raznoraznih razloga još nisu odlučila na izdavanje svoje publikacije, neka tekstovi u spomenutim publikacijama budu poticaj da se i sami obrate javnosti i trajno zabilježe svoje aktivnosti.

Predstavljanje novog uredništva HKD Novosti

HKD Novosti već su predstavljene u *Uvodniku*, a na ovome mjestu valja reći da se radi o glasilu HKD-a koje izlazi tri ili četiri puta godišnje od 1994. godine. Prema Statutu HKD-a svaki član ima pravo na svoj primjerak. Ranije su se tiskani primjerci dostavljali regionalnim društvima koja su onda obavljala daljnju distribuciju, a od 2007. godine izlazi samo elektroničko izdanje čime su smanjeni troškovi tiskanja i distribucije, a opet svaki član ima pristup *Novostima*. U studenome 2012. godine *Novosti* je preuzelo novo uredništvo u sastavu: Mira Barberić, Andrea Božić, Tea Čonč (gl. urednica), Nives Franić, Mihaela Kovačić, Marijana Mišetić, Nevija Raos i Alka Stropnik. Vjerujemo da predsjednicu i stručnu tajnicu HKD-a, Marijanu Mišetić i Neviju Raos, ne treba posebno predstavljati.

Tea Čonč (Pula, 1983.) završila je studij komparativne književnosti i povijesti te dodatni studij bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Studentica je na poslijediplomskom specijalističkom studiju Menadžment poslovnih sustava na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu.

Zaposlena je u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ustrojila je i vodi Odjel za međuknjižničnu posudbu. Priprema završni rad na specijalističkom studiju na temu uvođenja e-usluge međuknjižnične posudbe.

Pridružena je članica Komisije za nabavu i međuknjižničnu posudbu Hrvatskog knjižničarskog društva.

Do sada je izlagala na dva stručna skupa te objavila jedan izvorni znanstveni rad iz područja historiografije i dva stručna rada iz područja bibliotekarstva; treći je u pripremi. Profesionalni su joj interesi organizacija i automatizacija knjižničnog poslovanja, rad s korisnicima te međuknjižnična suradnja u najširem smislu, od strukovne suradnje do dijeljenja izvora.

Za svoj je rad 2011. godine primila Nagradu Filozofskog fakulteta.

Mira Barberić diplomirala je hrvatski jezik i književnost i južnoslavenske filologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1999. stječe i zvanje diplomiranog knjižničara. Nakon kraćeg razdoblja rada u nastavi, 1997. počinje raditi u knjižnici OŠ Vladimira Nazora u Daruvaru, a od 1999. do danas radi u knjižnici Češke osnovne škole Jana Amosa Komenskog u Daruvaru.

Aktivno sudjeluje u različitim oblicima stručnog usavršavanja za školske knjižničare i član je nekoliko knjižničarskih udruga. Bila je i predsjednica podružnice HUŠK-a Bjelovarsko-bilogorske županije.

Od 2007. do 2011. godine članica je uredništva *Sveske*, časopisa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja, a jedno je vrijeme bila i glavna urednica internetske stranice Društva.

Polje užeg stručnog zanimanja su joj uloga školske knjižnice u poticanju čitanja te u procesu cjeloživotnog učenja i stjecanju znanja kao i proučavanje i primjena raznih metoda za propagiranje čitanja među korisnicima knjižnice i u široj zajednici. Prepoznajući se prvenstveno kao praktičar, kao svoje zasluge ističe unapređenje poslovanja i izgradnju prepoznatljivog identiteta školske knjižnice u manjinskoj školi u kojoj radi, a čiji fond većim dijelom čine knjige na manjinskom (češkom) jeziku. Rad u takvoj knjižnici specifičan je jer zahtijeva razvijanje i provođenje programa usmjerenih na obrazovanje korisnika za korištenje izvora na više jezika, čime se stvara i potiče interkulturalnost.

Andrea Božić (Zagreb, 1972.) diplomirala je kemiju na PMF-u 1995. godine i zaposlila se u tvrtki Saponija d.d. Osijek kao asistent u Odjelu za kontrolu kvalitete. Prelazi u Knjižnicu Saponije 1996. godine, upisuje studij knjižničarstva uz rad i 1998. stječe zvanje diplomiranog knjižničara. Širenje djelatnosti Knjižnice dovelo je do toga da je 2003. Knjižnica prerasla u Edukacijsko-informacijski centar. Certificirani je interni auditor za sustav upravljanja kvalitetom i sustav upravljanja okolišem prema normama ISO 9001:2008 i ISO 14000: 2000. Radne aktivnosti osim knjižničarskih poslova uključuju i organizaciju obrazovanja i upravljanje ljudskim resursima u dijelu razvoja kadrova.

Od 1996. članica je Društva knjižničara Slavonije i Baranje i Komisije za tehničke knjižnice HKD-a. Od 1997. do 2004. predsjednica Komisije za tehničke knjižnice. Od 2002. do 2004. predsjednica Sekcije za specijalne knjižnice. Na izbornoj skupštini Društva knjižničara Slavonije i Baranje 2002. godine postaje članicom Upravnog odbora i tajnicom Društva, a u razdoblju od 2006. do 2010. i predsjednicom DKSB-a. Trenutno na funkciji predsjednice Nadzornog odbora Društva.

Sudjelovala je na nizu stručnih skupova kao predavačica, te kao članica organizacijskog odbora Dana specijalnih knjižnica i niza skupova na lokalnoj razini. U okviru rada u DKSB-u potaknula je stvaranje internetske stranice (<http://www.dksb.hr>), te bila članicom uredništva do 2010. godine. Članica je uredništva časopisa *Knjižničarstvo* od 2006. do 2010. godine, kao i *Spomenice DKSB 1975 – 2005*. Piše i članke za *Novosti HKD-a* o događanjima u Društvu. Osim rada

u Društvu, surađuje i s Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Studenti se u Saponijskoj knjižnici upoznaju s radom specijalne knjižnice u privredi, te na zamolbu nositelja pojedinih kolegija priprema predavanja kao gost-predavač. Na poziv urednika časopisa *E-quality* u razdoblju od 2001. do 2006. godine (dok je časopis izlazio) piše članke za *Internet kutak*, vezano uz izvore informacija s područja osiguranja kvalitete na internetu. Cilj je bio pronaći kvalitetne i vjerodostojne izvore informacija, te ih ponuditi korisnicima.

Nives Franić (Dubrovnik, 1975.) Diplomirala je indologiju i filozofiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te knjižničarstvo na Sveučilištu u Zadru.

Bila je voditeljica Gradske knjižnice Umag (2000-2004) za vrijeme njezina "oživljavanja" i transformacije od skladišta starih knjiga do suvremenog kulturnog središta. Uređivala je i pisala za njezinu internetsku stranicu. Od 2011. godine radi u Sveučilišnoj knjižnici Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, gdje je u Odjelu obrade zadužena za periodiku.

Organizirala je i vodila niz kulturnih manifestacija, te na različite načine sudjelovala u njihovom radu, između ostalog i u radu književno-znanstvenog skupa Forum Tomizza te uređivala njegove zbornike. Od 2001. godine sudjeluje u organizaciji Sajma knjige u Puli, ponajviše u stručnim knjižničarskim programima koji su već godinama zastupljeni na Sajmu. Pisala je i povremeno uređivala tekstove za kataloge Sajma. Od 2001. do

2004. godine pisala je za rubriku Kulture u dnevniku *Glas Istre*.

U dva je navrata bila članicom Komisije za knjigu, književne manifestacije i izdavaštvo Istarske županije. Članica je Društva bibliotekara Istre.

Iako trenutno, nakon desetljeća rada u narodnoj knjižnici, u sveučilišnoj knjižnici otkriva sasvim drugu stranu knjižničarstva, knjižničarski joj je aktivizam ostao podjednako blizak.

Mihaela Kovačić (Split, 1963.) završila je povijest, povijest umjetnosti te dodatni studij bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U listopadu 2011. godine stekla je zvanje višeg knjižničara.

Radila je u knjižnici V. gimnazije „Vladimir Nazor“ u Splitu, Gradskoj knjižnici Marka Marulića - Ogranak Kaštel Gomilica te knjižnici Pravnog fakulteta u Splitu. Od 1996. zaposlena je u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu, gdje i danas radi na mjestu voditeljice Odjela specijalnih zbirki. Uz svoj redovni posao organizira izložbe te priređuje kataloge. Do sada je surađivala u radu nekoliko knjižničarskih uredništava, između ostalog i u *Novostima* HKD-a. Na Sveučilištu u Zadru sudjelovala je u izvođenju nastave držanjem vježbi na kolegijima *Organizacija informacija* te *Obrada stare i rijetke građe*.

Broj 58, veljača 2013.

Aktivno sudjeluje u radu Društva knjižničara u Splitu, u tri je mandata bila predsjednica, a u više mandata članica Glavnog odbora, Programskog odbora te blagajnica, kao i članica Glavnog i Stručnog odbora HKD-a (2004. - 2008.) te druga potpredsjednica HKD-a i članica Hrvatskog knjižničnog vijeća (2006. - 2008.). Članica je Komisije za povijest knjige i knjižnica HKD-a. Sudjelovala je na projektu Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama kao koordinatorica. Dobitnica je Nagrade „Eva Verona” za 1998. godinu.

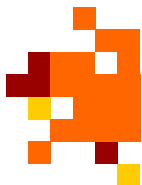
Redovito izlaže i sudjeluje na stručnim skupovima s radovima na temu stare knjige i povijesti knjižnica te arhivskih fondova.

Zamjenica je predsjednice Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva te dopredsjednica Hrvatskog čitateljskog društva. Aktivna je članica nekoliko radnih skupina unutar sustava Knjižnica grada Zagreba te predavačica u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara, na radionici *Rad s djecom i mladima u školskim i narodnim knjižnicama*. Osoba je za kontakt Međunarodnog udruženja igroteka - International Toy Library Association (ITLA) u Hrvatskoj. Redovito izlaže i sudjeluje na stručnim skupovima te piše članke za nekoliko strukovnih glasila.

Alka Stropnik (Zagreb, 1969.) diplomirala je rusistiku i polonistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na istome je fakultetu završila dodatni studij bibliotekarstva te magistrirala s temom *Vrednovanje knjižničnih mrežnih stranica za mladež u Hrvatskoj*.

Radila je u knjižnici XVIII. gimnazije, Knjižnici Osnovne škole Pantovčak te Knjižnici Marina Držića u Zagrebu. Od 2001. godine zaposlena je u Knjižnici Medveščak u Zagrebu u kojoj i danas radi na Odjelu za mladež. Osim redovnog rada s djecom i mladeži, osmišljava, provodi i evaluira zabavno-edukativne sadržaje s ciljem poticanja čitanja.

IZ RADA HKD-a

Andreja Tominac

predsjednica Stručnog odbora HKD-a

(andreja.tominac@ufzg.hr)

Bilješka s 2. sjednice Stručnog odbora

Zagreb, 14. siječnja 2013.

Sjednica Stručnog odbora održana je 14. siječnja 2013. godine. Unatoč snježnoj mećavi, odaziv članova bio je velik.

Najveći dio rasprave bio je posvećen tekstu nacrtu *Pravilnika o nakladničkoj djelatnosti Hrvatskoga knjižničarskog društva*, koji je priredilo Povjerenstvo za izradu *Pravilnika*, te je nakon

slabog odaziva na javnu raspravu u lipnju 2012. tekst ponovo poslan Stručnom odboru. *Pravilnik* je na sjednici izazvao veliko zanimanje, pa će o njemu, nakon unosa usuglašenih prijedloga članova Stručnog odbora, ponovno biti otvorena javna rasprava na mrežnim stranicama HKD-a.

Također, za sjednicu su temeljem javnog poziva na mrežnim stranicama HKD-a prikupljene prijave programa za Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU), koje je Stručni odbor sve podržao, i koje će HKD, kao suosnivač CSSU-a, uputiti Programskom odboru CSSU-a.

Ljiljana Vugrinec

predsjednica Komisije za pokretne knjižnice

(lj.vugrinec@gmail.com)

Sastanak Komisije za pokretne knjižnice

38. Skupština HKD-a u Osijeku, 26. - 28. rujna
2012.

Na 38. Skupštini HKD-a u Osijeku održanoj 26. - 28. 9. 2012. potvrđene su izmjene u članstvu Komisije za pokretne knjižnice. Iz Komisije su otišli neki članovi koji su u njoj bili od samog osnivanja i kojima Komisija duguje veliku zahvalnost za izniman doprinos razvoju i unapređenju pokretnih knjižnica u Hrvatskoj: to su Ljiljana Črnjar, Ljiljana Križan, Željko Prohaska i Andreja Grošelj. Umjesto njih, u Komisiju je došlo čak šest novih članova: Ivan Čermelj iz Rijeke, Dunja Holcer iz Siska, Dina Kraljić iz Čakovca, Ljiljana Krpeljević iz Osijeka, Igor Kuzmić iz Križevaca i Klaudija Ladan iz Vinkovaca. Članovi Komisije koji nastavljaju svoje mandate su: Iva Pezer, Đurđica Pugelnik, Nada Radman, Nikola Solomun i Ljiljana Vugrinec. Tako je i broj članova Komisije sada povećan na maksimalnih 11 čla-

nova, a za predsjednicu Komisije u idućem dvogodišnjem mandatu izabrana je ponovno Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ iz Koprivnice.

Budući da je Skupštini u Osijeku prisustvovalo šest od ukupno 11 članova Komisije, održan je i **prvi sastanak Komisije u novom sazivu** na kojem se raspravljalo o rezultatima rada Komisije u 2012. te planovima za 2013. godinu. Kao najveći uspjeh Komisije u 2012. godini istaknuto je **objavljivanje Zbornika o pokretnim knjižnicama** koji je izašao početkom rujna u zajedničkoj nakladi HKD-a i Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ iz Karlovca. Knjižničari iz Hrvatske, a među njima i četvero članova Komisije, sudjelovali su na stručnom skupu slovenskih putujućih knjižničara pod nazivom Knjižničar u akciji u Mariboru 6. - 8. 9. 2012. godine gdje su predstavili hrvatske pokretne knjižnice. (Izveštaj je dostupan u prošlom broju Novosti na <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/585>.)

Komisija za pokretne knjižnice sudjelovala je u izradi Prijedlo-

VIJESTI

ga Strategije razvoja narodnih knjižnica 2013. – 2015. koji je predstavljen na Skupštini u Osijeku. Tom je prilikom Prijedlog ocijenjen kao uspješan, a osobito je zadovoljstvo izazvalo tretiranje pokretnog knjižničarstva.

Prema mišljenju Komisije, ovaj Prijedlog više nego ijedan raniji službeni dokument na nacionalnoj razini uvažava prednosti i mogućnosti pokretnih knjižnica te daje izvrstan temelj za poticanje njihovog daljeg razvoja u cijeloj zemlji.

Kao glavni zadatak za sljedeću, 2013. godinu, Komisija ima u

planu **organiziranje 11. okruglog stola o pokretnim knjižnicama i 5. festivala hrvatskih bibliobusa** koji će se održati 19. travnja 2013. godine u Koprivnici, u organizaciji Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” te u suradnji s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Dodatne aktualne informacije vezane rad Komisije dostupne su na internetskim stranicama HKD-a. (http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/37/publikacije)

Doktorati znanosti iz područja knjižničarstva

Od lipnja do prosinca 2012. godine u Hrvatskoj je obranjeno ukupno 11 doktorata znanosti iz polja informacijske i komunikacijske znanosti, grana knjižničarstvo, od čega devet na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i dva na Odjelu za informacijske i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru.

◆ **Ksenija Švenda Radeljak**, *Obrazovanje i status knjižničara u Hrvatskoj do uvođenja studija bibliotekarstva* (datum obrane: 3. srpnja 2012.), mentorica: dr. sc. Marina Čizmić Horvat, doc. u miru.

◆ **Marica Šapro Ficović**, *Djelovanje knjižnica pod opsadom u ratu : studija slučaja : Hrvatska 1991./1995.* (datum obrane: 18. srpnja 2012.), mentor: dr. sc. Aleksandar Stipčević, red. prof. u miru.

◆ **Bruno Dobrić**, *Nakladništvo, tiskarstvo i novinarstvo na njemačkome jeziku u Puli od druge polovine 19. stoljeća do 1918.* (datum obrane: 18. srpnja 2012.), mentor: dr. sc. Aleksandar Stipčević, red. prof. u miru; komentor: dr. sc. Darko Dukovski, red. prof.

◆ **Mario Hibert**, *Kritičko bibliotekarstvo : moguća paradigma informacijskog društva* (datum obrane: 19. srpnja 2012.),

mentorica: dr. sc. Aleksandra Horvat, red. prof.

◆ **Tamara Krajna**, *Znanstvena komunikacija u području tehničkih znanosti na primjeru Sveučilišta u Zagrebu* (datum obrane: 12. listopada 2012.), mentorica: dr. sc. Jelka Petrak, red. prof.

◆ **Tatjana Mihalić**, *Model izgradnje glazbene zbirke* (datum obrane: 12. listopada 2012.), mentorica: dr. sc. Daniela Živković, izv. prof.

◆ **Vesna Špac**, *Znanstveno komuniciranje hrvatske šumarske zajednice : 1995.-2004.* (datum obrane: 18. listopada 2012.), mentorica: dr. sc. Anamarija Jazbec, red. prof.

◆ **Dijana Machala**, *Knjižničarske kompetencije u Hrvatskoj u kontekstu cjeloživotnog učenja* (datum obrane: 26. listopada 2012.), mentorica: dr. sc. Aleksandra Horvat, red. prof.

◆ **Lobel Machala**, *Hrvatska nacionalna bibliografija na mreži* (datum obrane: 26. listopada 2012.), mentorica: dr. sc. Daniela Živković, izv. prof.

◆ **Marina Vinaj**, *Knjižna zbirka Prandau-Normann kao muzeološki fenomen* (datum obrane 5. prosinca 2012.), mentorica dr. sc. Žarka Vujić, red. prof., komentorica: dr. sc. Dora Sečić, red. prof u miru

pripremila predstojnica Katedre za bibliotekarstvo

Ana Barbarić, abarbari@ffzg.hr

Zadar:

♦ **Martina Dragija Ivanović**, *Vrednovanje utjecaja knjižnice na ruralnu otočnu zajednicu* (datum obrane 6. srpnja 2012.), mentor doc. dr. sc. Boris Badurina, komentorka prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić

♦ **Anita Papić**, *Modeli konvergencije e-usluga visokoškolskih knjižnica i sustava za upravljanje učenjem* (datum obrane 14. rujna 2012.), mentorica prof. dr. sc. Ivanka Stričević, komentor prof. dr. sc. Goran Bubaš

pripremila Andrijana Vidaković, tajnica

Odjela za informacijske znanosti, avidakov@unizd.hr

U nizu Izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva objavljene su dvije nove publikacije: zbornik radova s 15. seminara Arhivi, knjižnice muzeji i zbornik radova s 11. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama.

Oba nova zbornika radova, kao i ostale publikacije u izdanju HKD-a, možete naručiti na <http://www.hkdrustvo.hr/izdanja/drustvena/>.

EBLIDA, europska krovna udruga knjižničarskih, informacijskih i dokumentalističkih udruga, mjesečno izdaje bilten EBLIDA Newsletter. U posljednjih nekoliko mjeseci, čak je dva puta Newsletter donio izvješće o Hrvatskoj, odnosno HKD-u.

U broju od studenog 2012. predsjednik EBLIDA-e Klaus-Peter Böttger opsežno je izvijestio je o svojem posjetu Hrvatskoj i sudjelovanju na 38. Skupštini HKD-a, u rujnu 2012. u Osijeku.

(http://www.eblida.org/Newsletter%20folder%20%28uploaded%20files%29/Newsletters-2012/11_Newsletter_November.pdf)

U broju od siječnja 2013. u rubrici **Who is who** u kojoj EBLIDA predstavlja svoje članice, predstavljen je HKD.

(http://www.eblida.org/Newsletter%20folder%20%28uploaded%20files%29/Newsletters-2013/2013_01_January_Newsletter.pdf)

Korisno je znati da se na posljednjoj stranici svakoga broja mogu pronaći najave najznačajnijih europskih i svjetskih knjižničarskih manifestacija u narednome dvomjesečnome razdoblju, a posebno su istaknuti pozivi za konferencije koje organizira EBLIDA.

11. sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana je 24. listopada 2012. u prostorima Ministarstva kulture. Za izbor u zvanje višeg knjižničara predloženi su: Evgenija Arh, Tomica Vrbanac i Blanka Salatić, a za izbor u zvanje knjižničarskog savjetnika: Vesna Golubović, Dunja Marija Gabriel i Lea Lazzarich.

Održala se rasprava o kriterijima za vrednovanje programa knjižnične djelatnosti, o *Strategiji razvoja sveučilišnih knjižničnih sustava u Republici Hrvatskoj: 2013. - 2015.* i *Strategiji razvoja specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj: 2013. - 2015.* Vijeće je istaknulo važnost donošenja Standarda za visokoškolske knjižnice te zatražilo da se u ime Ministarstva kulture uputi požurnica Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta kako bi se Standard usvojio u što kraćem roku. Cjeloviti tekst zapisnika dostupan je na <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=364>.

Očekuje se objavljivanje rasporeda radionica pri Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU) za 2013. godinu. Raspored će biti dostupan na

<http://www.nsk.hr/cssu/raspored/raspored.htm>.

36. međunarodna konferencija u organizaciji Hrvatske udruge za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku, MIPRO 2013, u Savjetovanje pod nazivom Computers in Education (Računala u obrazovanju), uvela je novu temu: Computer use in Libraries and Publishing (Primjena računala u knjižnicama i nakladništvu). Rezultat je to zalaganja Jadranke Lisek, voditeljice Središnje knjižnice Fakulteta elektrotehnike i računalstva u Zagrebu, čiju je molbu

Broj 58, veljača 2013.

uvažio Međunarodni programski odbor i voditelji Savjetovanja *Računala u obrazovanju* (jedno od jedanaest savjetovanja, odnosno sekcija skupa). Iako su i dosad knjižničari izlagali na ovoj velikoj i uglednoj konferenciji, otvaranje ovih vrata još je jedan dodatni poticaj knjižničarima za međunarodno objavljivanje. Više informacija na <http://www.mipro.hr/>. Hvala Jadranki Lisek! (jadranka.lisek@fer.hr)

Draženka Stančić, knjižničarka u Osnovnoj školi Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu i pokretačica projekta *Tulum s(l)ova*, izvijestila je o novom ciklusu projekta. Ovaj projekt omogućuje učenicima da se osjećaju ugodno u školskom okruženju i približava im čitanje kao nešto zabavno i vrijedno pažnje.

Novi će ciklus projekta osobit naglasak staviti na razvoj svijesti o društveno korisnom djelovanju i samoostvarivanju.

U sklopu projekta *Tulum s(l)ova* posljednji vikend u listopadu 2012. godine 23 školske knjižnice, povodom obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige i Mjeseca školskih knjižnica, održale su cjelovečernje čitalačke *tulume*. U ivanečkoj osnovnoj školi sudjelovalo je 17 učenika sedmih i osmih razreda. Osim ceremonijalnog čitanja iz užitka, iz djela kao što su *Harry Potter*, *Ježeva kućica*, *Krik*, *Tri cure*, *Doručak u krevetu* itd., održana je i literarna radionica o zmajevima. Mali čitatelji demonstrirali su korištenje tehnologije u čitanju čitajući pomoću e-čitača i komunicirajući *Skypeom* s učenicima OŠ iz Bjelovara, OŠ Belica i Industrijsko-obrtničke škole iz Siska. Nova postava tima za provedbu projekta u Knjižnici ugodno je iznenađena ozračjem zajedništva, a slična su iskustva i iz drugih školskih knjižnica koje su se uključile u projekt. Više informacija na <https://www.facebook.com/TulumSlova> i u prošlim brojevima HKD Novosti (<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/573>, <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/604>). (Draženka Stančić, drazenka.stancic@gmail.com)

Barbara Dukarić, knjižničarka iz Gospodarske škole u Varaždinu, izvijestila da je da su učenici bili oduševljeni čitateljskim susretom *Tulum s(l)ova*, koji se posljednji vikend u listopadu 2012. održao i u njihovoj školi, i tako

dokazali da je čitanje ponovno in. Osim čitanja ulomaka iz književnih djela J. R. R. Tolkiena, R. Bacha, L. Fricketa, M. Kušeca, i drugih, pri čemu nisu bili zapostavljeni ni pjesnici, učenici su *tulumarili* igrajući igru asocijacije na teme iz književnosti i slušajući interpretaciju pjesme poljske nobelovke Wislawe Szymborske, naravno na poljskom. Nakon čitanja pogledali su film *Koko i duhovi*. Na kraju poslijepodnevnog druženja povezali su se *Skypeom* s knjižnicom-partnerom iz Industrijsko-obrtničke škole iz Siska. S njima su razmijenili iskustva, pokazali im svoju knjižnicu i dogovorili daljnju suradnju. Učenicima je bilo lijepo i zanimljivo, družili su se, čitali, slušali jedni druge. Zaključuju da trebaju i žele više čitati i razvijati svoje čitateljske navike, te da bi ovakvih susreta trebalo biti više. (Barbara Dukarić, barbaradukaric@net.hr)

Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti ove je godine po treći put otvorila svoja vrata povodom *Noći muzeja*. U noći s 25. na 26. siječnja 2013. prostor Knjižnice privukao je 3700 posjetitelja, a bogati program nije zaobišao ni one najmlađe. I veliki i mali imali su priliku sudjelovati na radionici maski *Bedaki noriju saki dan, a pametni samo na fašnik*, koju je vodila lutkarića Morana Dolenc. Posjetitelji su, osim čaja posluženog na ulazu, mogli sa sobom ponijeti i knjige izložene u besplatnom antikvarijatu Knjižnice. U skladu s temom večeri *Smijmo se do suza*, duž čitavog prostora Knjižnice bile su izložene karikature, šale i vicevi. Šalu na stranu, zainteresirani su imali priliku proučiti faksimilno izdanje *Lezionario Farnese* s minijaturama Julija Klovića, našeg „Michelangela minijature“, kao i upoznati bogati knjižnični fond. (Dina Mašina, dinam@hazu.hr)

Brojnim knjižnicama koje su ove godine otvorila svoja vrata posjetiteljima u sklopu manifestacije Noć muzeja 25. siječnja 2013. pridružila se i Sveučilišna knjižnica Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli nudeći svojim kasnovječernjim i noćnim posjetiteljima uvid u neka od svojih blaga. Posjetitelji su tako uz stručno vodstvo mogli zaviriti u spomen-sobu ekonomista i književnika Mije Mirkovića (poznatiji kao Mate Balota), u memorijalnu zbirku povjesničara i publicista Eduarda Čalića u Knjižnici i u dislociranu spomen-sobu skladatelja Antonija Smareglje. Predstavljen je prijevod knjige o Antoniju Smareglji talijanskog autora P. Petronija *Antonio Smareglia: život i skladateljski opus*, a članovi Odjela za glazbu pulskog sveučilišta osmislili su glazbeni program. Na poseban zahtjev posjetitelja, na licu mjesta organizirano je i stručno vodstvo kroz vrijedni fond Pokrajinske biblioteke (Biblioteca provinciale), najvredniji dio fonda Knjižnice.

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica u suradnji sa Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara iz Zagreba i Pučkim otvorenim učilištem Koprivnica organizirala je 19. listopada 2012. predavanje i radionicu za knjižničare na temu *E-izvori: odabir, vrednovanje i korištenje informacija*, predavačice Zdenke Sviben, vrsne poznavateljice ove teme. U radionici je sudjelovalo 28 knjižničara (15 iz narodnih i 13 iz školskih knjižnica) s područja Koprivničko-križevačke, Virovitičko-podravске i Bjelovarsko-bilogorske županije, a neke od obrađenih tema bile su: pronalaženje kvalitetnih elektroničkih biografskih izvora, računalnih programa (kalkulatora) i matematičkih formula, rječnika i enciklopedija; pronalaženje svakodnevnih podataka o ljudima, ustanovama i firmama korištenjem općih referentnih izvora na internetu; pronalaženje, uređivanje, vrednovanje i korištenje e-izvora, i druge. Polaznici su radionicu ocijenili vrlo dobro osmišljenom i izvedenom. Usvojili su mnoga znanja i vještine koje će im pomoći u svakodnevnom radu. (Ljiljana Vugrinec, lj.vugrinec@gmail.com)

U Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu, 9. studenog 2012. godine održana je 4. radionica *Partnerstvo u uspostavi knjižnica i knjižničkih usluga*. Radionica je bila namijenjena

predstavnicima lokalne uprave i samouprave, akademske zajednice te djelatnicima kulturnih, znanstvenih i drugih ustanova Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske i Šibensko-kninske županije, a organiziralo ju je Hrvatsko knjižničarsko društvo u suradnji s matičnim službama spomenutih županija i Gradskom knjižnicom Marka Marulića u Splitu. Izvještaj sa zaključcima i druge dodatne informacije dostupne su na internetskoj stranici HKD-a, pod naslovom *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* http://www.hkdrustvo.hr/hr/pravo_na_knjiznicu/odabrana_novost/13.

U Gradskoj knjižnici Rijeka 31. siječnja 2013. predstavljena je nova usluga – korištenje tablet računala i čitača elektroničkih knjiga. Članovi Knjižnice mogu koristiti iPad tablete četvrte generacije, tablete koji rade na operativnom sustavom Android i e-čitače Kindle. Narodna čitaonica se s obzirom na vrstu usluge koju pruža pokazala prirodnim mjestom nastanka digitalne čitaonice nove generacije. Gradska knjižnica Rijeka nada se da će uvođenje ovih uređaja u svakodnevicu narodnih knjižnica potaknuti i zakonsku regulativu koja još uvijek ne prati ovo područje. Više na

<http://www.gkri.hr/Home.aspx?>

PageID=

D=13&year=2013&yearActive=yes&month=1&newsId=545

Američka Kongresna knjižnica arhivira cijeli Tweeter! Arhiviranje je započelo u travnju 2010. godine kada ova mreža nije bila toliko popularna kao danas. U međuvremenu je za povijest i komunikologiju spremjeno 170 milijardi tweetova, koji predstavljaju fascinantno ogledalo suvremenog društva. (Izvor: T portal. Više informacija na <http://www.tportal.hr/kultura/kulturmix/240338/Americka-Kongresna-knjiznica-arhivira-cijeli-Twitter.html>)

NAJAVE

Komisija za pokretne knjižnice HKD-a u suradnji s Komisijom za narodne knjižnice i Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja te s Knjižnicom i čitaonicom „Fran Galović” Koprivnica kao domaćinom organizira **11. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 5. festival hrvatskih bibliobusa koji će se održati 19. travnja 2013. u Koprivnici pod naslovom *Mi imamo svoj bibliobus! A vi?***

Nacionalni stručni skupovi na temu pokretnih knjižnica organiziraju se redovito od 1999. godine, s ciljem unapređivanja rada te predstavljanja pokretnih knjižnica u Hrvatskoj, kao iznimno važnog i nezamjenjivog segmenta ukupne mreže hrvatskih narodnih knjižnica. **Jedna od glavnih tema stručnog skupa u Koprivnici bit će posvećena mogućnostima i izazovima za službe pokretnih knjižnica nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju.** Osim toga, bit će riječi o sadašnjem stanju bibliobusnih službi u Hrvatskoj i potrebama u skoroj budućnosti (temeljem analiza anketa koje se upravo provode), te o inozemnim iskustvima koja mogu koristiti u daljnjem razvoju ove djelatnosti u Hrvatskoj. Osim hrvatskih knjižničara, na skupu u Koprivnici očekuje se dolazak gostiju iz Portugala, Finske, Slovenije, Srbije te Bosne i Hercegovine, a na festivalu bibliobusa bit će predstavljeni i otvoreni za razgledanje bibliobusi iz svih deset hrvatskih bibliobusnih službi. Više informacija na www.knjiznica-koprivnica.hr i www.hkdrustvo.hr. (Ljiljana Vugrinec, lj.vugrinec@gmail.com)

5. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment s temom *Kako i zašto biti vidljiviji i prisutniji održat će se 22. ožujka 2013. na Filozofskom fakultetu u Rijeci u organizaciji Komisije za upravljanje, Knjižničarskog društva Rijeka, Gradske knjižnice Rijeka i Sveučilišne knjižnica Rijeka.* Rok za prijave je 15. ožujka. Nema kotizacije.

Više informacija dostupno je na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/217/>.

Stručni skup 13. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica – *Knjižnice: kamo i kako dalje?* – održat će se u Opatiji **15. - 18. svibnja 2013. godine u organizaciji Sekcije za visokoškolske i specijalne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva.** Podtime skupa jesu članstvo u EU – *knjižničari gdje smo?, produktivnost znanstvene zajednice i obrazovanje korisnika.* Detaljnije o skupu: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/211/>.

Društvo knjižničara Slavonije i Baranje i Gradska knjižnica Vukovar organiziraju 11. travnja 2013. godine stručni skup *Novi oblici komunikacije u knjižnicama na temu društvenih mreža i njihovog korištenja u knjižnicama.* Uz predavanja, bit će prikazani i dobri primjeri iz prakse te kraća radionica kako početi, što se smije, a što ne smije poduzeti u namjeri da privučemo što više korisnika u svoju knjižnicu. Kolegice i kolege pozivaju se da prijave i svoja posterska izlaganja radi razmjene iskustva. Rok za prijavu je 15. ožujka. Više detalja dostupno je na stranicama www.dksb.hr i www.gkvu.hr.

U organizaciji Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež HKD-a i Knjižnica grada Zagreba – Knjižnice Medveščak 22. ožujka 2013. održat će se stručni skup na temu *Dječja knjižnica dostupna svima.* Skup će se baviti dostupnosti knjižničnih usluga i programa djeci i mladima, s osobitim naglaskom na djecu s posebnim potrebama, teškoćama u razvoju te onu djecu koja žive u posebnim okolnostima ili udaljenim zajednicama, kao što su ruralne sredine, otoci, ustanove privremenog ili trajnog smještaja, djecu iz socijalno i ekonomski depriviranih sredina, pripadnike drugih kultura i ostalih ranjivih skupina u društvu. Više na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/228/>. (Alka Stropnik, alka.stropnik@kgz.hr)

PREDSTAVLJAMO

Milko Belevski, Gradska knjižnica Zadar

(milko@gkzd.hr)

Marina Lončar, Knjižnice grada Zagreba - Knjižnica i čitaonica

Bogdana Ogrizovića (marina.loncar@kgz.hr)

Orietta Lubiana, Sveučilišna knjižnica Rijeka

(acri@svkri.hr)

Marijana Špoljarić, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

(mspoljaric@gskos.hr)

TRENUTAK ZA AMERIČKI KUTAK

Što je to američki kutak?

Američki kutak je kulturno-informacijski centar koji svojim korisnicima osigurava informacije i literaturu te organizira programe vezane uz **američku kulturu**, s osobitim naglaskom na engleski jezik i književnost, glazbu, povijest, obrazovanje, ekologiju, kao i aktualna zbivanja iz društvenog i političkog života.

Osnivač ovog međunarodnog projekta, pokrenutog 1998. godine, američki je knjižničar Eric Johnson, a prvi su kutci osnovani u Moskvi 2000. godine na inicijativu tadašnjeg američkog veleposlanika u Rusiji. Trenutno je širom svijeta aktivno više od 400 američkih kutaka, bilo da su organizirani samostalno ili u sklopu ustanova kao što su knjižnice i kulturni centri.

U Hrvatskoj su četiri knjižnice ugostile američke kutke. U **Knjižnici Bogdana Ogrizovića** u sklopu mreže Knjižnica grada Zagreba Kutak vodi **Marina Lončar**, u **Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci Orietta Lubiana**, u **Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek Marijana Špoljarić** i u **Gradskoj knjižnici Zadar Milko Belevski**.

Osnivanje kutaka i suradnja s Veleposlanstvom Sjedinjenih Američkih Država

Američke kutke osniva, oprema i njihovim radom koordinira američko veleposlanstvo u matičnoj zemlji, točnije informacijski centar (IRC – Information Resource Center) u sklopu ureda za odnose s javnošću (PAO – Public Affairs Office). Na višoj razini, svaka regija ima svoj regionalni ured, Information Resources Office, iz kojega američki stručnjaci za knjižničarstvo i međunarodnu suradnju u sklopu State Departmenta usko surađuju s informacijskim centrom (IRC – Information Resource Center) i uredom za odnose s javnošću (PAO – Public Affairs Office) u matičnoj zemlji unutar regije.

U slučaju američkih kutaka u Hrvatskoj (Osijek, Zadar, Rijeka, Zagreb), regionalni je centar prvo bio u Beču, a sada je u Beogradu. S knjižničarima-voditeljima kutaka izravno surađuje **Informacijski centar ili IRC pri Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu**, odnosno direktorica IRC-a, Marica Bahlen. (<http://zagreb.usembassy.gov/irc.html>)

Kod osnivanja pojedinog kutka matična ustanova, u kojoj je kutak smješten, i ured za odnose s javnošću (PAO – Public Affairs Office) veleposlanstva SAD-a, potpisuju dokument o suradnji (**Memorandum of Understanding**) kojim se veleposlanstvo obvezuje osigurati svu potrebnu opremu, građu i potporu za provođenje programa, a matična ustanova obvezuje se osigurati prostor i aktivno sudjelovati u provođenju programa, nabavi građe i imenovati osobu (koordinatora, voditelja) za provođenje utvrđene suradnje. Memorandum o razumijevanju obnavlja se periodički, za razdoblje od jedne ili dvije godine.

Broj 58, veljača 2013.

Američki su kutci u Hrvatskoj osnovani 2005. (Osijek, Zadar) i 2006. godine (Rijeka, Zagreb); otvorio ih je tadašnji američki veleposlanik u Hrvatskoj, Ralph Frank. Njihovi su početni fondovi formirani od nekoliko stotina doniranih naslova (od 700 do 1400 naslova), i kutci su opremljeni audiovizualnom i računalnom opremom kao što je TV, videokorder, CD-oprema, DVD-oprema, računala, oprema za digitalnu videokonferenciju, projektor itd.). Od osnutka se knjižni fondovi i oprema neprestano nadopunjuju i šire.

Knjižničari-koordinatori kutaka šalju redovita programska i financijska izvješća o radu kutka kontakt-osobama u informacijski centar veleposlanstva. Voditeljima hrvatskih kutaka kontakt osoba je direktorica zagrebačkog IRC-a, Marica Bahlen. Djelatnici veleposlanstva ta izvješća spremaju u zajedničku bazu podataka u kojoj se na jednom mjestu mogu pronaći sva iskustva američkih kutaka u svijetu. Na temelju tih izvješća procjenjuje se i uspješnost rada pojedinog kutka i odobrava daljnja financijska potpora.

Nedavno je završen rad na brendiranju kutaka; osmišljena je i otisnuta jedinstvena i prepoznatljiva linija promotivnog materijala i oznaka (vidi sliku). Za osmišljavanje je odgovoran regionalni ured u suradnji s američkim veleposlanstvom u matičnoj zemlji.

Programi

Svaki američki kutak je specifičan s obzirom na uvjete sredine u kojoj se nalazi i s obzirom na korisničku populaciju koja mu gravitira, ali u svima se uglavnom provode iste ili slične aktivnosti: predavanja, prezentacije, projekcije, koncerti, videokonferencije, radionice, izložbe i tome slično. Predavanja su najčešće tematski vezana uz aktualne blagdane, namijenjena srednjoškolcima i studentima. Organiziraju su razne radionice za sve vrste korisnika, od osnovnoškolaca do fakultetskih profesora i knjižničara. U suradnji s Konzularnim odjelom Veleposlanstva organiziraju se savjetovanja za američke državljane na tome području. Kroz različite se programe nude i informacije o mogućnostima školovanja i studijskim boravcima u SAD-u.

Language workshop u Knjižnici i čitaonici Bogdfana Ogrizovića Zagreb

Nabava građe

Knjižničari pojedinih kutaka predlažu građu za nabavu u skladu s potrebama i interesom korisnika kao i prema vlastitim stručnim kriterijima za razvoj zbirke. Popis željene knjižne i neknjižne građe dostavljaju informacijskome centru pri veleposlanstvu matične zemlje koji ih prosljeđuje regionalnome centru.

Kutci su pretplaćeni i na američke tjedne i mjesečne publikacije (*Time*, *Discover*, *Downbeat*, *Rolling Stone*, *Natural History*, *Vanity Fair*, *People* i dr.). Korisnicima je iznimno zanimljiva građa koja se ne može kupiti u Hrvatskoj, već samo u SAD-u. Tako su primjerice korisnici od 2011. godine u nekim američkim kutcima mogli među prvima u Hrvatskoj posuditi zvučnu knjigu na uređaju Playaway (Osijek). Od kraja 2012. godine uvode se i novosti u knjižničnom poslovanju nabavkom iPordova za čitanje elektroničkih knjiga i časopisa.

IRC preko projekta *Virtual Library Databases* omogućava korisnicima američkih kutaka pristup pojedinim izvorima i bazama podataka poput EBSCOhost Research Databases, Gale Resources, Ebrary, Encyclopedia Britannica, CQ, Pop Culture Universe.

Edukacija knjižničara i stručni rad

Za rad američkih kutaka vrlo je važna edukacija knjižničara koji ih vode: nudi im se mogućnost usavršavanja kroz sudjelovanje na međunarodnim programima i konferencijama. Potiče ih se na razmjenu iskustava, osmišljavanje različitih programa, razvoj novih ideja, na razvoj suradnje s drugim institucijama i volonterima. Koordinator američkih kutaka Hrvatske u organizaciji Veleposlanstva SAD-a sudjelovali su u nekoliko međunarodnih programa i konferencija. Jedan od značajnijih bio je **Library Public Outreach: A Project for Croatia**, studijski boravak u SAD-u u listopadu 2010. godine u sklopu programa američke vlade, International Visitor Lea-

dership Program.

Cilj putovanja bilo je upoznati se s američkim knjižničnim sustavom te ulogom američkih kutaka u vanjskoj politici SAD-a, kao i načinima na koji američki kutak može sudjelovati u edukaciji i obrazovanju te uspostavljanju suradnje s drugim ustanovama. Program je obuhvaćao posjete nekoliko američkih gradova, a upriličen je i susret s voditeljima Američkog kutka u Washingtonu pri State Departmentu, kao i posjet Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Washingtonu, Kongresnoj knjižnici, United States Capitol buildingu te Državnom arhivu u Washingtonu.

Voditelji hrvatskih američkih kutaka s Maricom Bahlen u New Yorku (O. Lubiana, M. Lončar, M. Belevski, M. Bahlen, M. Špoljarić)

Više o sudjelovanju hrvatskih knjižničara u tom programu može se pročitati u tekstu M. Belevskog na <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/370>.

Voditelji hrvatskih američkih kutaka sudjelovali su na sljedećim domaćim i regionalnim konferencijama:

- Running a Model American Corner, Beč, 2006.
- Međunarodna konferencija američkih kutaka, Zadar, 2007.
- Konferencija američkih kutaka Hrvatske, Rijeka 2008.
- Training for the American Corner Coordinators from the South-East Europe, Beč, 2009.
- Konferencija američkih kutaka Hrvatske, Osijek, 2010.

Milko Belevski kroz svoje je izlaganje na **Konferenciji Američkih kutaka u Bangkoku, Tajland, 2010. godine**, kolegama iz drugih zemalja prenio iskustva u radu hrvatskih američkih kutaka (<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/290>).

Voditelji američkih kutaka o sudjelovanjima na ovakvim manifestacijama redovito izvještavaju svoje kolege i sve zainteresirane u svojim knjižnicama na organiziranim predavanjima.

Osim kroz ove programe, knjižničari se trajno stručno usavršavaju praćenjem i nabavom stručne literature, sudjelovanjem na hrvatskim knjižničarskim skupovima, kao i kroz stalnu suradnju i razmjenu iskustava s osobljem IRC-a. Knjižničarskoj zajednici voditelji kutaka prenose svoja iskustva, osobito u radu s novim tehnologijama, primjerice e-čitačima i e-knjigama. U tom su smislu američki kutci jedan od kanala preko kojih se i za ovakve usluge polako otvara prostor i u hrvatskim knjižnicama (vidi sliku, str. 38).

Osječki kutak

Američki kutak Osijek prvi je američki kutak u Hrvatskoj. Usluge Kutka sastavni su dio cjelokupnih knjižničnih i informacijskih usluga Knjižnice. Glavni su ciljevi zbirke osiguravanje dostupnosti knjiga, časopisa, elektroničke građe, osiguravanje pristupa internetu i organiziranje programa na engleskom jeziku u svrhu promicanja američke kulture, povijesti i jezika.

Američki kutak Osijek svojim programima sudjeluje i u stručnom usavršavanju knjižničara i studenata knjižničarstva. Primjerice, kroz program *Američke knjižnice* predstavljen je film *Arlington Public Library* autorice Marije Cvetnić Kopljar, a održane su i iPad-radionice za knjižničare. Kutak svojim programom *English Language Specialist Program* (radionice pisanja i vježbanja jezičnih vještina) podupire i stručno usavršavanje profesora engleskoga jezika. Hrvatska udruga profesora engleskoga jezika (HUPE) je u prostorima Američkoga kutka Osijek održala dva svoja redovna sastanka, tijekom kojih se Kutak predstavio profesorima. Izvrsna je suradnja sa svim osječkim osnovnim i srednjim školama i njihovim profesorima kojima je to dobra prilika za susret s izvornim govornicima engleskoga jezika. Uspostavljena je i suradnja s Hrvats-

Broj 58, veljača 2013.

ko-američkim društvom, međunarodnom organizacijom CCUSA-om (Camp Counselors USA) koja predstavlja programe školovanja ili rada u SAD-u i sa školama stranih jezika u Osijeku.

Pregled svih aktivnosti Američkog kutka Osijek te najave budućih mogu se vidjeti na internetskim stranicama <http://www.gskos.unios.hr/~descap/?upit=sadržaj&id=121>.

Zadarski kutak

Program Američkog kutka Zadar uklapa se u poslanje Knjižnice, u kojem se navodi da je cilj Knjižnice približiti informacije, znanje i kulturu žiteljima grada i županije te ponuditi građu kojom se pridonosi nepristranom obavješćivanju građana, te obrazovanju i obogaćivanju kulturnog života.

Nedavno je reorganizacijom prostora Knjižnice Američki kutak objedinio svoj fond i opremu na jednom mjestu te su tako ostvareni bolji uvjeti rada.

Namjera djelatnika Knjižnice daljnja je izgradnja i razvijanje fonda Američkog kutka s obzirom na korisničku populaciju u Zadru. Nabavljat će se i dalje američki klasici, književne kritike, knjige o sportu, ekologiji, povijesti, urbanizmu, biografije znamenitih osoba, literatura za djecu, glazbena građa, časopisi i drugo. Pored toga, nastavit će se i s organizacijom predavanja stranih i domaćih predavača, filmskim projekcijama, obilježavanjem važnijih datuma te suradnjom s drugim srodnim institucijama u Zadru i okolici.

U posljednje vrijeme, Kutak najviše organizira programe vezane uz promociju i popularizaciju e-čitača i e-knjiga. Pregled dosadašnjih aktivnosti zadarskoga Kutka te najave budućih mogu se vidjeti na internetskim stranicama <http://www.gkzd.hr/?q=hr/acz>.

Zagrebački kutak

Preseljenjem Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu izvan grada i zatvaranjem Američke čitaonice, njezinu je ulogu u predstavljanju američke kulture, kulturne razmjene i promicanja razumijevanja dviju zemalja preuzeo Američki kutak u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u samome središtu grada.

U Američkom kutku Zagreb postoji i iznimno zanimanje za klasičnu i suvremenu književnost pa se njegova ponuda izravno nastavlja na ponudu Odjela knjiga na stranim jezicima Knjižnice i čitaonice Bogdana Ogrizovića. Značajno mjesto u fondu zauzimaju i stručna građa te građa za djecu i mlade. Kako bi se zadovoljile potrebe svih dobnih, obrazovnih i socijalnih skupina korisnika razvijaju se i posebne zbirke, poput zbirke jazz-glazbe, nazvane *Jazzoteka* (organiziraju se slušaonice, izložbe, predavanja i predstavljanja knjiga na tu temu), američke filmske zbirke (*Great American Movies*), zbirka za djecu i mlade (*Kids&Teens*) s izabranim naslovima književnosti za mlade (*Teen Fiction*), zbirke klasičnih i suvremenih djela američke književnosti te zbirke građe na novim medijima (e-čitači, tableti). U Američkom kutku dostupno je i dvadeset naslova časopisa, šest naslova za djecu i tinejdžere te četrnaest američkih časopisa za odrasle.

U sklopu ostvarivanja programa dogovorenih s Veleposlanstvom, Američki kutak Zagreb surađuje i s profesorima engleskog jezika osnovnih i srednjih škola pri organizaciji terenske nastave ili dopunske nastave engleskog jezika. Poseban je projekt proizašao iz suradnje Američkog kutka i profesora engleskog jezika Gornjogradske gimnazije u pokretanju izbornog predmeta Američka kultura i civilizacija koja se osim u školi izvodi i u Američkom kutku od šk. god. 2007/08. Programi i aktivnosti na promicanju jazz-glazbe ostvaruju se od samih početaka s Hrvatskim društvom skladatelja i nastavljaju se uskom suradnjom s Udrugom za promicanje jazz-glazbe i kulture *JazzArt*. Suradnja sa studentima, primjerice studentima anglistike, prerasla je u suradnju s Festivalom aktivističke poezije *Art Attack!* Nadalje, u Kutku se održavaju videokonferencije s poznatim američkim stručnjacima, predstavljanja knjiga hr-

vatskih i američkih autora, satovi konverzacije (za gimnazijalce i odrasle *Talk Time*, 2012.), jezične radionice (*Dictionary Day*, od 2007. godine Zagrebački je kutak započeo novi program i kontinuirano obilježava obljetnice rođenja Noaha Webstera), interaktivna predavanja u koje se uključuju američki stipendisti iz Fulbrightovog programa i diplomatsko osoblje i sl. Ostvarena je suradnja s Hrvatsko-američkim društvom, Hrvatskim udruženjem profesora engleskog jezika, organizacijom CCUSA za Hrvatsku u koordinaciji s Konzularnim odjelom Veleposlanstva, koji redovito održava predavanja o studenskim vizama i programu *Summer Work&Travel*. Američki kutak Zagreb također je u jesen 2011. godine, uključivanjem volonterke, pokrenuo **pilot-projekt** (prvi u hrvatskim knjižnicama, op. ur.) **uvođenja e-knjige i e-čitača u knjižnicu s ciljem upoznavanja korisnika s čitanjem na novim medijima i pokretanja nove knjižnične usluge. Održan je velik broj radionica za e-čitač Kindle za građanstvo i knjižničare, a ostvarivanje programa e-pismenosti nastavlja se iPad radionicama uz potporu Veleposlanstva.**

Danas Američki kutak Zagreb ima više od 3500 jedinica knjižne i neknjižne građe, a redovitim se priljevom novoobjavljene građe zbirka neprestano povećava. Statistički podaci pokazuju stalni i veliki porast u cirkulaciji građe (veći od 50%, ovisno o vrsti građe).

Pregled dosadašnjih događanja i najave budućih mogu se pronaći na internetskoj stranici Američkog kutka <http://www.arhiva.kgz.hr/american-corner/eng/index.asp?cat=events>.

Riječki kutak

U Američkom kutku Rijeka smješteno je više od 1000 knjiga, časopisa, videokaseta, filmskih i glazbenih CD-a i DVD-a s ključnim informacijama o raznim aspektima života u SAD-u. Zahvaljujući doniranim sredstvima za Američki kutak, u prostor Sveučilišne knjižnice uveden je i besplatni bežični internet – Wi-Fi.

Kutak se stalno nadopunjuje novim knjigama, časopisima i tehničkom opremom. Od 2013. godine uvodi se i nova usluga – korisnicima će na i-Padovima biti dostupne e-knjige i e-časopisi. Bilten prinova ažurira se svake godine.

Literatura obuhvaća američku beletristiku, klasična djela američke književnosti, literaturu iz područja politike, sociologije, povijesti, umjetnosti, povijesti književnosti, kulturologije, biografije, vodiče, rječnike, priručnike, kao i literaturu potrebnu za studij anglistike i psihologije. Nabavljeno je i šezdesetak naslova američkih filmskih klasika te igranih i dokumentarnih filmova.

U okviru Američkog kutka organiziraju se razni događaji: izložbe knjiga vezane uz obilježavanje značajnih datuma američke povijesti, predavanja američkih stručnjaka raznih profila, profesora i diplomatskog osoblja Veleposlanstva SAD-a, informativni dan o stu-

O otvaranju američkih kutaka i njihovim aktivnostima dodatno pročitajte u prošlim brojevima Novosti:

<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/597>
<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/495>
<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/392>
<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/370>
<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/290>
<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/97>
www.hkdrustvo.hr/datoteke/274
www.hkdrustvo.hr/datoteke/186
www.hkdrustvo.hr/datoteke/127

O hrvatskim američkim kutcima na stranici Veleposlanstva SAD-a
http://zagreb.usembassy.gov/irc/am_corner.html

Broj 58, veljača 2013.

dentskim vizama potrebnim za studiranje u SAD-u i programima *Summer Work&Travel*, filmske projekcije. 2012. godine, za one studente koji su željeli saznati više o SAD-u organiziran je English Club, koji je vodila Fulbrightova stipendistica na Riječkom sveučilištu, a Kutak se 2013. godine uključio u djelovanje novoosnovanog Fulbright Alumni Cluba na Sveučilištu u Rijeci.

Američki kutak u Rijeci otvoren je za sve građane, ali je posebnu suradnju razvio sa Sveučilištem u Rijeci, s obzirom da su studenti i profesori ciljana skupina korisnika Sveučilišne knjižnice, kao i s nekim riječkim gimnazijama. Posebno dobru suradnju Kutak ostvaruje s Odsjekom za anglistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci, a odnedavno i s Odsjekom za psihologiju, kojemu pomaže u nabavci potrebne literature za studij.

Informacije o događanjima u Američkom kutku dostupne su na internetskim stranicama Sveučilišne knjižnice, internetskim stranicama Sveučilišta u Rijeci, u dnevnim novinama i radioprogramu, a rad Kutka posebno prati studentska emisija *Radio Sova*, Hrvatskog radija – Radija Rijeke.

Svi podaci i najave događanja u Američkom kutku u Rijeci mogu se pronaći na internetskoj adresi www.svkri.hr/american-corner.

Što kutci donose knjižnicama?

Američki kutak obogaćuje fond knjižne građe na engleskom jeziku, kako beletristike, tako i stručne literature potrebne studentima. Zbog svojeg raznovrsnog fonda, koji uključuje i neknjižnu građu, posebice film i glazbu, Američki kutak sve više postaje referentno mjesto za pristup građi o američkoj kulturi. Tome dodatno pridonosi i mogućnost da se građani susretnu s izvornim govornicima. Kutak je dobro tehnički opremljen što omogućuje kvalitetno izvođenje brojnih programa Knjižnice, a oprema je dostupna i korisnicima. **(Marina Lončar, Zagreb)**

Beneficije koje ovakvi programi i načini suradnje mogu donijeti knjižnicama, sudionicama ili zajednici jesu promocija, ugled, donacije, odnosno u osnovi: razvoj međukulturalne suradnje. **(Milko Belevski, Zadar)**

Američki kutak Osijek postaje mjesto okupljanja i interakcije

na stranome jeziku. Kutak i Knjižnica svojim aktivnostima sudjeluju u razvijanju multikulturalnoga okruženja i rada. Raznim predavanjima i radionicama Knjižnica potiče razmjenu ideja, informacija i iskustava među učiteljima i učenicima i izvornim govornicima engleskoga jezika. **(Marijana Špoljarić, Osijek)**

Američki kutak Rijeka Sveučilišnoj knjižnici dao je novu vrijednost – osim nabavljene literature i ostale građe usmjerene na učenje o SAD-u, vrijednost je i mogućnost zanimljive suradnje s mnogim ljudima kroz predavanja i razne oblike suradnje. Zahvaljujući donacijama za Američki kutak, Sveučilišna knjižnica uspjela je uvesti novine u poslovanju (i-Pad) i poboljšati usluge za svoje korisnike (Wi-Fi, sustav videokonferencije, nova računala). **(Orietta Lubiana, Rijeka)**

Rad u Kutku je zanimljiv, dinamičan i jedno veliko iskustvo. Ono sto nas čini sretnim kao knjižničare je rad s djecom i mladima, odnosno doprinos zajednici koji možemo pružiti raznim programima i donacijama. **(Milko Belevski, Zadar)**

Što za mene kao knjižničara i profesionalca predstavlja rad u Američkom kutku?

Rad u kutku pruža mi uvid u cjelokupno poslovanje knjižnice, jer se sva pravila koja vrijede za knjižnicu primjenjuju i za kutak. Sudjelujemo u svemu, od oblikovanja knjižnične zbirke, nabavke i organizacije opreme do organizacije programa, suradnje s različitim skupinama korisnika, promidžbe u medijima. **(Marijana Špoljarić, Osijek)**

Rad u Američkom kutku donio mi je mogućnost suradnje s novim i zanimljivim ljudima, učenje i stalno usavršavanje. **(Orietta Lubiana, Rijeka)**

Rad u kutku omogućuje mi praćenje iskustava na području knjižničarstva u SAD-u što predstavlja izazov i poticaj za razvoj unutar vlastite sredine. Poticajno djeluju i susreti s istaknutim američkim knjižničarima te izvrsnim gostujućim predavačima i profesorima. Koncept Američkog kutka potiče me na razvoj novih vještina i stjecanja znanja, posebice u razvoju marketinških i programskih strategija u pripremanju i provođenju aktivnosti. **(Marina Lončar, Zagreb)**

Rad u kutku omogućuje mi praćenje iskustava na području knjižničarstva u SAD-u što predstavlja izazov i poticaj za razvoj unutar vlastite sredine. Poticajno djeluju i susreti s istaknutim američkim knjižničarima te izvrsnim gostujućim predavačima i profesorima. Koncept Američkog kutka potiče me na razvoj novih vještina i stjecanja znanja, posebice u razvoju marketinških i programskih strategija u pripremanju i provođenju aktivnosti. **(Marina Lončar, Zagreb)**

priredila Tea Čonč

MJESEC HRVATSKE KNJIGE

Ante Kolanović

Gradska knjižnica Zadar

(ante.kolanovic@gkzd.hr)

Obilježen Dan hrvatskih knjižnica: priznanje za Knjižnicu godine dobila Gradska knjižnica Zadar

Gradska knjižnica Zadar, 11. studenog 2012..

Dругu godinu zaredom Hrvatsko knjižničarsko društvo 11. studenoga obilježava Dan hrvatskih knjižnica. Ove je godine prvi put proslava upotpunjena dodjeljivanjem priznanja **za doprinos u poticanju kreativnosti, inovativnosti i unapređivanju kvalitete rada**, a dobila ga je **Gradska knjižnica Zadar**. Ti-

me je Gradska knjižnica dobila i službeno priznanje za svoj rad kojim je, prema riječima Marijane Mišetić, predsjednice Hrvatskog knjižničarskog društva, *uspjela izgraditi iskren i blizak odnos sa svojom zajednicom i postati istinskim društvenim središtem svojeg grada*.

Gradska knjižnica Zadar, kao dobitnica priznanja, bila je domaćin središnje

svečanosti proslave Dana hrvatskih knjižnica. Uz djelatnike i vjerne korisnike Knjižnice, okupili su se brojni gosti i uzvanici, poput Zvonimira Vrančića, gradonačelnika grada Zadra, Stipe Zrilića, župana Zadarske županije, Valtera Boljunčića, predsjednika Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Sabora RH, Vladimira Stojavljevića, zamjenika ministrice kulture, Dunje Seiter-Šverko, ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Ivanke Stričević, pročelnice Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, Marijane Mišetić, predsjednice Hrvatskog knjižničarskog društva, Ante Žužula, predsjednika uprave Školske knjige, i mnogih drugih istaknutih djelatnika iz područja

knjižničarstva i kulture. Ostaje nam, međutim, žal što zbog neodgovornih obaveza svečanosti nije mogao prisustvovati kum Knjižnice, Zlatan Stipišić Gibonni.

Kao i još 45 knjižnica diljem Hrvatske, te nedjelje Gradska knjižnica Zadar bila je otvorena za svoje korisnike od 10 do 16 sati. Program svečane dodjele priznanja počeo je u 12 sati. Voditelj proslave bio je svestrani Ante Mihić, ravnatelj Knjižnice Sali na Dugom otoku, koji je svojim živopisnim nastupom i optimističnom energijom oduševio sve prisutne. Uslijedili su pozdravni govori i čestitke iz kojih su se mogli razabrati razlozi dodjele priznanja upravo ovoj knjižnici. Vrijedi posebno izdvojiti riječi Dunje Seiter-Šverko, koja je naglasila *važnost samosvijesti knjižnica, a koju Gradska knjižnica Zadar ima*, Ivanke Stričević, koja je naglasila *važnost i ulogu Gradske knjižnice Zadar kao ustanove koja putem prakse za studente obrazuje buduće knjižničare*, i Marijane Mišetić, koja je objasnila da *ovim priznanjem Hrvatsko knjižničarsko društvo nagrađuje ustrajnost, kreativnost, entuzijizam, ljubav prema lokalnoj zajednici, kao i ljubav prema struci koju su knjižničari Gradske knjižnice Zadar na čelu s ravnateljem mr. sc. Ivanom Peharom utkali u svoja svakodnevna postignuća proteklih godina, a prije svega Hrvatsko knjižničarsko društvo odaje priznanje hrabrosti Gradske knjižnice Zadar da bude prva i da bude različita*.

Djelatnik Gradske knjižnice Zadar, Mladen Masar, održao je kratku prezentaciju o povijesti Knjižnice, kroz koju je prikazan njezin konstantan rast i razvoj, što je rijetkost za neprofitne organizacije u vremenu u kojem živimo.

U obraćanju okupljenima, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar, mr. sc. Ivan Pehar, knjiž. savjetnik, posebno je istaknuo da možemo biti sretni i ponosni na ovaj događaj i na ovu nagradu koja dokazuje da Gradska knjižnica Zadar svojim dugogodišnjim djelovanjem, a posebno tijekom zadnjih 13 godina otkad se preselila na današnju lokaciju, uspijeva doprijeti do zajednice kojoj služi putem inovativnih i raznolikih programa, i uspješ-

Broj 58, veljača 2013.

no surađivati s ostalim institucijama i građanskim udrugama. Stoga ova nagrada ne pripada samo predanim djelatnicima Knjižnice nego i mnogobrojnim volonterima i korisnicima, zajednici u cjelini.

Druženje koje je bilo organizirano u atriju i na ulazu u Knjižnicu upravo je reflektiralo takvo stanje – ono ne bi bilo moguće bez prijatelja i sponzora Gradske knjižnice Zadar: Narodnog muzeja Zadar, Doma za starije i nemoćne osobe Zadar, Školske knjige d. d., Hotelijsko-turističke i ugostiteljske škole Zadar, Poljoprivredne škole Zadar, ugostiteljskog objekta li.bar, smještenog u prostoru Knjižnice, i drugih, kao i zahvaljujući triju Zvuci Mediterana koji je, oformljen samo za ovu priliku, glazbom uživo animirao mnogobrojnu publiku.

O proslavi su izvjestili i mediji, članak iz Slobodne Dalmacije može se pročitati na <http://www.slobodnadalmacija.hr/Kultura/tabid/81/articleType/ArticleView/articleId/193368/Default.aspx>.

Iva Klak Mršić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Jelkovec

(iva.klak.mrsic@kgz.hr)

Otvorena Knjižnica Jelkovec u mreži Knjižnica grada Zagreba

Knjižnica Jelkovec, 7. prosinca 2012.

U novosagrađenom zagrebačkom naselju Jelkovec svečano je 7. prosinca 2012. godine otvorena nova knjižnica, ukupne povr-

šine

900m². Važno je naglasiti da se radi o prvoj zgradi u gradu Zagrebu namjenski izgrađenoj za narodnu knjižnicu. Svečanim otvorenjem obilježena je i 105. godišnjica djelovanja Gradske knjižnice, najstarije narodne knjižnice u Zagrebu.

Sve je započelo 2003. godine kada je donesen detaljni plan uređenja stambenog naselja Sopsnica-Jelkovec. Preliminarni prijedlog projekta knjižnice donesen je 2006., iste godine ka-

da su započeli radovi na izgradnji naselja. Primopredaja prostora obavljena je 2011. godine kada su završeni građevinski radovi.

Objekt ima četiri etaže: u podzemnoj se nalazi spremište za knjige i multimedijalna dvorana, u prizemlju je prijemni informacijski pult, na prvom katu Odjel za djecu i mlade, a na drugom katu Odjel za odrasle korisnike.

Inicijalni knjižni fond formirao se od 2010. godine pa do otvorenja Knjižnice: iz donacija građana, poklona i otkupa Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport, poklona i otkupa Ministarstva kulture, a najveći dio fonda nastao je od prekobrojnih primjerala iz cjelokupne mreže Knjižnica grada Zagreba. Građa fonda se prikupljala u depou Knjižnica grada Zagreba, te u Odjelu za nabavu i obradu Knjižnice Sesvete čiji je ogranak Knjižnica Jelkovec. Nakon dvije godine biranja knjiga, uklanjanja starih oznaka, klasificiranja, inventarizacije, te tehničke obrade prije samog otvorenja Knjižnice, građa je pripremljena za korištenje RFID-tehnologije. Kada je 10. prosinca 2012. Knjižnica otvorena za korisnike, dočekalo ih je 17 000 knjiga, od čega na Od-

jelu za djecu i mlade 4000 svezaka, a na Odjelu za odrasle 13 000 svezaka, te 700 jedinica AVM-građe koja je raspoređena na na oba odjela.

Korisnicima su dostupna i dva uređaja za samoposudbu građe temeljena na RFID-tehnologiji; jedan uređaj je smješten u prizemlju kod prijemnog informacijskog pulta, a drugi se nalazi na Odjelu za odrasle.

Tijekom prvog mjeseca rada možemo se pohvaliti sa 75 novopisanih članova, kao i gužvom na Odjelu za djecu i mlade, zbog čega smo iznimno ponosni. Sve pozivamo da nas dođu posjetiti, predložiti neku suradnju ili jednostavno uživati u na-

šem prostoru na adresi V. Stahuljaka 3, Sesvete. Do tada nas možete potražiti na mrežnim stranicama Knjižnica grada Zagreba <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=7117>.

Žana Siminiati Violić

Knjižnica Umjetničke akademije u Splitu

(zana@umas.hr)

Izložba *Ostavština prof. Josipa Barača (1871. – 1939.) u Zbirci starih knjiga i rukopisa*

Povodom Dana hrvatskih knjižnica, 11. studenog, u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu (dalje SKS) na Odjelu građe posebne vrste, otvorena je izložba i predstavljen katalog *Ostavština prof. Josipa Barača (1871. - 1939.) u Zbirci starih knjiga i rukopisa Sveučilišne knjižnice u Splitu*, autorice Mihaele Kovačić.

Izložbu je otvorila pročelnica za kulturu Grada Splita, mr. sc. Maja Munivrana, a o djelu prof. Josipa Barača i postavu izložbe govorili su ravnatelj SKS-a, mr. sc. Petar Krolo, i autorica, Mihaela Kovačić.

Djelo splitskog profesora, Josipa Barača, čuvenog bibliografa i bibliofila, s razlogom je predstavljeno na Dan hrvatskih knjižnica. Svojim radom i donacijama Barač je izuzetno doprinio djelovanju *Gradske biblioteke*, današnje Sveučilišne knjižnice u

Splitu. Od njena utemeljenja 1903. pa sve do smrti, Barač je obdarivao Knjižnicu brojnim donacijama: od novčanih priloga, rukopisne građe do važnih i rijetkih knjiga. Uvijek naglašavajući važnost knjige i javne knjižnice u životu jednog grada, 1905. godine je pokrenuo numerirani nakladnički niz pod nazivom *Pučka biblioteka*. Potičući gradnju nove zgrade knjižnice, otvara *Fond za gradnju gradske biblioteke* uplativši prvi iznos 15. siječnja 1932. godine.

Josip Barač, jedan od vodećih intelektualaca Splita s kraja 19. i početka 20. stoljeća, svesrdno se zalagao za razvoj grada kao član općinskog upraviteljstva. Djelovao je u mnogim povjerenstvima i udrugama koje su se bavile urbanizmom, arhitekturom, arheologijom, turizmom i sportom. Bio je dugogodišnji profesor latinskog i grčkog jezika splitske Klasične gimnazije, vrsni vodič i prevoditelj te sudski tumač za latinski, njemački, francuski i engleski jezik. S don Franom Bulićem i Ivanom Križanićem preveo je i rekonstruirao s latinskog epitaf kraljice Jelene, otkriven u Solinu 1898. godine. Zanimao se za arheologiju, povijest, povijest umjetnosti, filologiju i književnost te je pisao za mnoge dnevne novine i humoristične časopise u zemlji i inozemstvu. Spomenimo samo da je ovaj osebujni profesor dao imena nogometnom klubu Hajduk i veslačkom klubu Gussar.

Izložba, kroz tematsko-kronološke cjeline, prati pojedine faze Baračevog života - od djetinjstva u splitskom Getu, studija u Zagrebu, Beču, Grazu i Parizu do značajnih međunarodnih priznanja i odlikovanja: Reda sv. Save III. (1927.) i V. stupnja (1921.), komandir reda *Nichan Iftikhar* (1933.), viteza *Legije*

Broj 58, veljača 2013.

časti (1935.) i *Velikog križa Rumunske krune* (1938.). Izložena su brojna tiskana djela samog Barača, značajni rukopisi u izvorniku i prijepisu, građa iz njegove knjižnice vezana uz povijest Splita i Dalmacije te korespondencija s istaknutim pojedincima poput don Frane Bulića, Ante Trumbića, Petra Senjanovića, Bernharda Berensona i drugih.

Ostavština prof. Josipa Barača koja se čuva u SKS-u podijeljena je na: osobnu ostavštinu (rukopisi, korespondencija, kartu-

lari-hemeroteka s bilješkama i sitni tisak), izvorne dokumente različite provenijencije, omeđene i serijske publikacije. Zbirka Baračeve ostavštine sadrži i osam primjeraka rare tiskanih od 17. do druge polovine 19. stoljeća.

Baračev životni put i djelo, dokumentirano spomenutom građom iz fonda SKS-a, obogaćeno je i vrijednim artefaktima posuđenim od gospodina Vanje Bedena, unuka prof. Barača i Muzeja grada Splita. Bogato ilustrirani katalog izložbe donosi popis Baračeve ostavštine, njen shematski prikaz i kronološki navedenu biobibliografiju. Ovim izložbom i katalogom SKS nastavlja s predstavljanjem istaknutih pojedinaca životom i djelom vezanih za Split, predstavljajući njihove ostavštine kao poticaj za daljnja istraživanja.

Arijana Herceg Mićanović
Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Marina Držića
(arijana.herceg.micanovic@kgz.hr)

Radionice međugeneracijskog razumijevanja: suradnja – kreativnost – komunikacija (KGZ na Interliberu)

Interliber, Zagreb, 13. – 18. studenog 2012.

Knjižnice grada Zagreba od 2002. godine za vrijeme Interlibera na Zagrebačkom velesajmu organiziraju radionice za djecu i mlade. Svrha je takvog programa promovirati rad knjižničara dječjih odjela narodnih knjižnica i predstaviti ga posjetiteljima Interlibera.

Svake se godine sadržaj edukativnih i kreativnih radionica prilagođava središnjoj temi Mjeseca hrvatske knjige, koji je 2012. godine bio posvećen Europskoj godini aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti. Na prošlom je Interliberu od 13. do 18. studenog 2012. godine održano 19 literarnih, glazbenih, likovnih i drugih radionica za djecu, pet radionica za mladež te sedam radionica za djecu predškolske dobi i roditelje kojima se na pozitivan i kreativan način nastojala tematizirati međugeneracijska tolerancija i razumijevanje i upravo knjižnicu promovirati kao idealno mjesto za kvalitetnu komunikaciju.

Radna skupina u sastavu mr. sc Alka Stropnik (KGZ – Knjižni-

ca Medveščak), Davorka Semenić-Premec, (KGZ – Savski gaj) i Arijana Herceg Mićanović (KGZ – Knjižnica Marina Držića) osmislila je i realizirala program kojim je nastojala u okviru mnoštva raznorodnih radionica potaknuti **međugeneracijsku suradnju** te podržati **kreativno izražavanje** i **stvaralačku energiju djece i mladih**.

Suvremena knjižnica nije, ili barem ne bi smjela biti, puka posudionica knjiga; ona je živo i propulzivno mjesto sa snažno istaknutom **informativnom, kulturnom, edukativnom, ali i socijalnom komponentom** na kojem svaki pojedinac, bez obzira na dob, može za sebe pronaći kvalitetne sadržaje, a upravo se takve sadržaje nastojalo ponuditi i promovirati na spomenutim radionicama.

Psiholozi i volonteri udruge **Suncokret OLJIN** održali su nekoliko radionica o komunikaciji u obitelji, promicanju zdravlja i zdravog načina života, kreativnom kretanju te o promicanju suradnje i nenasilne komunikacije. Na tzv. „zid pozitivnih poruka“ posjetitelji su, na poticaj voditelja, zaljepili papiriće na koje su zapisali svoje pozitivne misli i poruke te tom malom intervencijom na neobičan način uljepšali i oplemenili štand na kojem su se radionice održavale.

Profesor filozofije i etike Borna Lulić održao je kreativnu radionicu **S Leonardom na kavi** u kojoj su srednjoškolci „brusili“ brzinu i efikasnost razmišljanja i propitivali vlastitu kreativnost.

Profesorica hrvatskog jezika mr. sc. Ivana Bašić, voditeljica Balans centra za biblioterapiju, održala je sa srednjoškolcima radionicu **Samo za taj osjećaj** čiji je cilj bio stvoriti mali rječnik jedne generacije koji će obuhvatiti izraze kojima se mladi danas služe u svakodnevnom životu da bi izrazili čitavu lepezu emocija.

Knjižničar Željko Vrbanc iz Knjižnice Silvija Strahimira

Kranjčevića (KGZ) održao je **glazbenu radionicu** za djecu od dvije do sedam godina i njihove roditelje – djeca su, uz voditeljevu pratnju na gitari, pjevala razne pjesmice i udarala ritam služeći se različitim udaraljka iz „glazbene košare“.

Iznimno nadareni gitarist Zvonimir Filjak, maturant Glazbenog učilišta „Elly Bašić“, održao je dvije radionice na kojima je polaznicima pokušao dočarati **čarobni svijet klasične gitare**. Oni koji već sviraju gitaru imali su priliku muzicirati sa Zvonimirom i poslušati njegove sugestije, a svi ostali uživali su u glazbi malih gitarista i njihova mentora, a potom raspravljali o njoj.

Biserka Gašparac, Dunja Lovrenčić Gašljević i Ketj Krpan iz Knjižnica Sesvete i Selčina (KGZ), priredile su program koji je uključivao scensku igru **Bakica u klopci**, priču gospođe Branke Seissel o mlinu iz njezina djetinjstva, a održana je i likovna

radionica.

Gabrijela Jakšić iz Gradske knjižnice Karlovac održala je za djecu od 7 do 14 godina **likovnu radionicu izrade licitarskih srca** namijenjenih bakama i djedovima.

Marina Draženović-Pleša iz Narodne knjižnice i čitaonice Vlade Gotovca iz Siska priredila je **Vesele cipele**, maštovitu likovnu radionicu u kojoj su djeca izrađivala raznolike cipele.

Prezentirana je akcija **Lijepa naša Baština** koja se provodi u okviru

projekta Cronauti u Knjižnici Dugave, KGZ. U dijelu nazvanom **Starije generacije za djecu i mlade** Marko Mudronja, autor knjige o baštini otoka Murtera i Katica Matković-Mikulčić, autorica više knjiga iz područja baštine Turopolja, upoznali su djecu s vrijednostima tradicijske baštine.

Ksenija Adamović predstavila je baštinu jednog dijela Slavonije, a Ivan Jurković baštinu prikazanu na markama Hrvatske pošte.

U dijelu **Djeca i mladi za starije djeca** 4. b razreda I. osnovne škole Dugave izvela su kratku predstavu na temu Družbe Pere Kvržice i spašavanja starog mlina te glazbenu točku na tradicijskim instrumentima.

Dječja folklorna skupina KUD-a Mičevac upoznala nas je s jurjevskim običajima Turopolja.

Jurica Radoš i Zdenko Mikša, učenici Škole primijenjenih umjetnosti i strip-radionice Centra za kulturu Novi Zagreb održali su **Stripaonicu** za velike i male u kojoj se stvarala moderna strip-verzija Šume Striborove.

Nikolina Matovina Hajduk održala je nekoliko **radionica brzog čitanja** te su djeca učila kako velikom brzinom a s razumijevanjem usvojiti bilo koji pisani materijal.

Književnica Silvija Šesto za učenike 7. i 8. razreda priredila je zabavnu i duhovitu, ali i poučnu radionicu **Vanda ili kako komunicirati s roditeljima** o generacijskom (ne)razumijevanju, roditeljskim očekivanjima i tinejdžerskim problemima u komunikaciji.

Margareta Peršić svojom je **Pričaonicom** pokazala da i tinejdžeri itekako uživaju i aktivno sudjeluju u pričanju priča.

Broj 58, veljača 2013.

Iva Lipovac, likovna pedagoginja iz Zagrebačkog kazališta lutaka, održala je dvije **likovne radionice** u kojima su djeca predškolske i mlađe osnovnoškolske dobi izrađivala lutke prema likovima iz slikovnica koje im je pročitala Ivana Halužan, studentica knjižničarstva iz Zadra.

Studenti Učiteljskog fakulteta iz Zagreba znatno su doprinijeli izgledu štanda izloživši svoje plakate oslikane poezije i predstavili projekt **Poems on the wall**.

Brojke možda jesu dosadne i suhoparne, ali spomenimo ipak da su u radionicama sudjelovala djeca i mladi iz dvaju dječjih vrtića, 13 osnovnih škola s područja Grada Zagreba, Gunje, Lobora, Rijeke i Subotice, 7 srednjih škola i gimnazija iz Zagre-

ba, Daruvara i Vinkovaca te studenti knjižničarstva Sveučilišta u Zadru.

Ukupno je u radionicama sudjelovalo 916 djece i mladih, roditelja i posjetitelja Interlibera. Svi su oni, sudjelujući zdušno i predano, zajedno s dežurnim knjiž-

ničarima i voditeljima stvorili dinamično, kreativno i pozitivno ozračje te zorno pokazali kako suradnja, kreativnost i komunikacija nisu samo prazne riječi. Naprotiv!

Merien Hadrović (merien@gskos.hr) i **Siniša Petković** (spetkovic@gskos.hr)

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

Izložba **Franjo Krežma: Osječanin pod čijim je prstima violina pjevala i plakala**

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, studeni 2012.

Svake godine nizom različitih programa i sadržaja, namijenjenih djeci, mladima i odraslima, korisnicima Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek te svim građanima Knjižnica obilježava **Mjesec hrvatske knjige**. Središnja manifestacija ove godine bila je izložba posvećena iznimnom osječkom glazbeniku i skladatelju Franji Krežmi.

Zašto je Franjo Krežma bio toliko važan? Veći se dio devetnaestoga stoljeća u hrvatskoj glazbenoj kulturi može opisati kao razdoblje romantizma no, za razliku od ustaljene periodizacije u zapadnoj Europi, u Hrvatskoj je u 19. stoljeću ona zadobila neke druge specifične odrednice. Rani romantizam u hrvatskoj glazbi započeo je skladateljskom djelatnošću Ferde Livadića i trajao je sve do početka 1850-ih godina. Među najvažnijim skladateljima ovoga razdoblja bili su Ferdo Livadić, Josip Runjanin, Ferdo Rusan, Franjo Pokorny i Vatroslav Lisinski.

Franjo Krežma rođen je u Osijeku, 4. rujna 1862. godine. Njegov otac bio je sklon glazbi, svirao violinu i želio da mu sin jedinac postane violinist. Obitelj se 1866. seli u Zagreb. U šes-

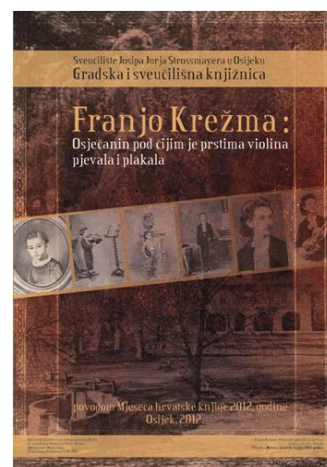
toj godini Franju počinje podučavati prof. Gjuro Eisenhuth, a već u osmoj godini prvi se put okušava u skladanju.

Svojim prvim nastupima u javnosti, mladi je umjetnik izazvao buru oduševljenja. Na njegovu prvom koncertu u Sisku nalazio se i glavni tajnik bečkog Konzervatorija, Alexander Leopold Zellner, koji se zauzima da se Franjo upiše na Konzervatorij u Beču. Godine 1875. Franjo, sa sestrom Ankom, završava bečki Konzervatorij i dobiva svjedodžbu potpune umjetničke zrelosti i veliku zavodsku medalju, čime je osposobljen za samostalan umjetnički rad. Bilo mu je tada svega trinaest godina.

Poslije završenog studija, počinju se nizati koncerti u Hrvatskoj i drugim zemljama. Nakon gostovanja u Rim nazvan je glazbenikom prvoga reda.

Nakon što uspješno završi plodno koncertno razdoblje, do 20. srpnja 1877. godine, Krežma se dalje posvećuje skladanju: iz tog je razdoblja poznata i *Velika fantazija*

skladana na operu Ivana Zajca „Nikola Šubić Zrinski”. Krežma je imao stalnu želju dati svojim djelima obilježje hrvatske glazbe, odnosno, uklopiti se u hrvatsku nacionalnu, umjetničku,

IZ KNJIŽNICA

glazbenu školu, koja je počela s Lisinskim. Skladao je glasovirske pratnje, koncertne komade, popijevke, čak je bio spreman raditi i varijacije na vlastite melodije.

Krežmin boravak u Njemačkoj bio je za njega vrlo plodonosan. Nakon gostovanja u Leipzigu čekali su ga koncerti u Frankfurtu, no zbog loših uvjeta u koncertno dvorani zdravlje mu je narušeno. Prekasno biva podvrgnut operaciji, a zbog puknuća čira dolazi do sepse. Umire 15. lipnja 1881. godine.

U nizu hrvatskih violinskih virtuozu, koji su se proslavili u domovini i inozemstvu, Franjo Krežma zauzima posebno mjesto. Pojavljuje se u vrijeme kada u svijetu nestaju virtuozni starog doba, a dolaze novi. Krežma je bio talent koji je, stekavši potpunu stručnu spremu, krenuo na težak, ali slavan put umjetnika, ne izražavajući se samo na instrumentu, nego i u stvaralačkom žaru.

Nives Franić

Sveučilišna knjižnica Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

(nfranic@unipu.hr)

Sa(n)jam knjige u Istri 2012. – partnerstvo Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i Sajma, knjižničarske aktivnosti na Sajmu, okrugli stol o obveznom primjerku

Pula, 30. studenog – 9. prosinca 2012.

Sveučilišna knjižnica Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli već je četvrtu godinu zaredom u dobrim i plodnim partnerskim odnosima sa Sajmom knjiga u Puli. Dva različita pristupa – **knjižarsko-promotivni** (Sajam) i **informacijsko-edukativni** (Knjižnica) ili pristup jedne institucije i jedne udruge – komplementarno se nadopunjuju, dodajući jedni drugima kvalitetu i vidljivost, i, u konačnici, dovodeći korisnike/čitatelje i knjige/grafu/izvore informacija jedne drugima na način koji obuhvaća od performerskih predstavljanja (čime smo u domeni menadžmenta u kulturi, ali i stalnog nastojanja oko važnosti i populariziranja čitanja/(samo)spoznavanja) do podizanja svijesti o raznovrsnim izvorima informacija i načinima na koje se do njih stiže (knjižničarska struka u perspektivi od analognih zbirki do novog/digitalnog/virtualnog okruženja).

U osnovi, Knjižnica angažmanom na pulskom Sajmu knjiga, **podsjeća da su knjižničari i knjižnice neizostavni sudionici priče**

o knjizi, o obrazovanju, o razvoju kritičnosti, o dolasku do jasnih, početnih premisa za svako učenje, kao i to da knjižničari nisu sekundarna inteligencija, već također mogući aktivisti unutar svoje struke. I ne manje bitno, medijska popraćenost, kao jedan od najvitalnijih oblika društvenog života, da ne kažem postojanja, također je dobitak i trak svjetla koji ovakvim angažmanom pada na naše zdanje i poslanje. Knjižničarska djelatnost često je u društvu nevidljiva i nedovoljno vrednovana; čak i unutar zajednice gdje bi se logično očekivala potpora, ona nerijetko izostaje (primjerice i nažalost čak i sveučilište, nadležno ministarstvo, sami osnivači ili matične institucije). Stoga, dovođenje knjižnica u fokus javnosti dobar je poticaj za rast, razvoj, i moguću promjenu gore spomenute žalosti.

No nerijetko, nenaklonjene ili teške okolnosti mogu biti poticaj za razvoj novih modela i načina funkcioniranja, koje možda u nekim lagodnijim uvjetima ne bismo razvili. U tom smislu je i suradnja sa Sajmom dijelom posljedica takvog konteksta, a rezultat barem dijelom kompenzira manjkavosti poslovanja. Naime, **angažman na Sajmu knjiga Sveučilišnoj knjižnici osigurava određeni broj naslova**, s obzirom da djelatnici knjižnice obavljaju sve potrebne provjere vezane uz kandidirane naslove koji, nakon dodjele nagrade, ostaju u njoj u posebnoj zbirci. Pored toga, sve knjige koje se predstavljaju na Sajmu (ove godine ih je bilo 70), također ulaze u fond Sveučilišne knjižnice. To

Broj 58, veljača 2013.

je jedan od načina na koji se djelatnici dovijaju osigurati nabavu s obzirom da Knjižnica nema stalna ni planirana sredstva za tu stavku.

Djelatnice Sveučilišne knjižnice - Tea Grujić i Nives Franić - nositeljice su ideja i poslova koje Sveučilišna knjižnica kao partner Sajma integrira u sajamski program, te kroz čiji angažman Sajam također postiže veću razinu stručnosti i ozbiljnosti (prvenstveno mislimo na **informacijske usluge**), te proširuje suradničku platformu i postiže novu kvalitetu uključujući i druge razine suradnje (**volonterski program**).

U središtu stručnog dijela programa nazvanog *Sanjam knjige u knjižnici bio je okrugli stol na temu obveznog primjerka* u Republici Hrvatskoj. Pripreme su za taj događaj bile ozbiljne i detaljne, s obzirom da su sudionici stola bili predstavnici Ministarstva kulture: Vladimir Stojšavljević, pomoćnik ministrice kulture i Dubravka Đurić Nemeć, načelnica Sektora za književno-nakladničku i knjižničku djelatnost, zatim predstavnici nakladničke zajednice: Simona Goldstein (Antibarbarus), Petra Ljevak (Naklada Ljevak), Nacionalne i sveučilišne knjižnice (Dunja Seiter-Šverko, ravnateljica), Zajednice knjižnica sveučilišta Hrvatske (Tijana Barbić-Domazet) te knjižničarske akademske zajednice (Srećko Jelušić). Moderatorica okruglog stola bila je Tatjana Aparac-Jelušić. Predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta nije bilo, unatoč pozivu upućenom Saši Zeleniki, što cijelu raspravu ostavlja bez ključne karike. Naime, upravo je to ministarstvo nadležno za knjižnice koje su u sustavu obveznog primjerka i trebalo bi po logici vertikalnog funkcioniranja i društvene odgovornosti za njih preuzeti ozbiljniju brigu i konkretne obveze. Saša Zelenika je sudionicima okruglog stola poslao pismo: zbog ranije preuzetih...

Ključni **povod za preispitivanje modela obveznog primjerka** sadržan je u činjenici da dobar dio nakladnika ne ispunjava svoju zakonsku dužnost dostavljanja devet primjeraka objavljene građe (bilo tiskovina, AV-građe ili elektroničke) zbog čega sveučilišne i znanstvene knjižnice ostaju bez mnogih važnih izdanja. Naime, taj nedostatak povlači pitanje nabave koje u nekim knjižnicama nije adekvatno riješeno (bolje rečeno, nije nikako) zbog čega su knjižnice prisiljene posuđivati i koristiti obvezni (jedini/arhivski) primjerak. Knjižničari su, prema stavovima iskazanim na okruglom stolu, svjesni da kulturno poslanje instituta obveznog primjerka ne smije biti suprotstavljeno uspješnom, ali istovremeno i društveno odgovornom poslovanju hrvatskih izdavača

na tržištu, već tom poslovanju treba dodati vrijednost. Ma koliko nakladnici obvezni primjerak nerijetko doživljavali kao svojevrsni namet, stavovi njihovih predstavnika na okruglom stolu govore u prilog razumijevanju i kooperativnom podržavanju kulturološkog značaja obveznog primjerka. No, valja napomenuti i njihove stavove u prilog kritičnosti i razboritosti, koja, kao i knjižničarska, dovodi u pitanje opseg obveznog primjerka, tj. **neselektivnost** koja se ispostavila kao najveći problem, iz obje perspektive: nakladnicima je preveliki teret slati SVA izdanja, a knjižničarima je prevelika i nesavladiva obveza obraditi sve, odnosno zadovoljiti kadrovskim i prostornim kapacitetima tu količinu posla i građe. Nakladnička zajednica predlaže **dva obvezna primjerka** namijenjena isključivo čuvanju, a ne korištenju u knjižnicama, ali i očekuje **dostupan pretraživ sustav objavljenih knjiga**, po svim kategorijama koje su navedene u obrascu za CIP.

Nužno doticanje pitanja nabave u sveučilišnim i znanstvenim knjižnicama ponovno vraća fokus na Ministarstvo znanosti koje bi, prema stajalištima knjižničarske struke, moralo preuzeti odgovornost za zbirke u visokoškolskim sustavima, dok Ministarstvo kulture treba skrbiti o očuvanju nacionalne/ih zbirke, ali ne o nabavi sveučilišnih knjižnica.

Zaključci ove rasprave stoga idu u smjeru promjene dosadašnjeg modela obveznog primjerka u kojem bi sve pozvane strane preuzele svoj dio obveza, uvažavajući ideju osiguravanja pristupa javnosti građi i informacijama, te trajno očuvanje cjeline nacionalne izdavačke produkcije.

Pored toga, **Nulti dan Sajma, također je, kao i prošle godine, bio posvećen isključivo knjižničarima**, a djelatnici Sveučilišne knjižnice Pula, uključeni u organizaciju, bili su domaćini svojim kolegama. U sklopu tog dana, ali i cjelokupnog sajamskog programa, organizirano je nekoliko promocija s temama iz knjižničarske struke (predstavljanje knjige Aleksandre Horvat i Daniele Živković *Između javnosti i privatnosti: knjižnice u vremenu e-knjige*, zatim knjige *Nevidljivo nakladništvo* autorica Nives Tomašević i Jasne Horvat, te *Ogledi o nakladništvu* Srećka Jelušića...).

Poseban program koji Knjižnica provodi već četvrtu godinu vezan je uz **rad s volonterima** kojih je ove godine bilo 37 i s kojima smo osmislili program vođenja djece (od četvrtog osnovne do maturanata) po kulturnim institucijama grada Pule (Arheološki

muzej, Povijesni i pomorski muzej, Sveučilišna knjižnica), obrađujući pritom **temu mediteranskog nasljeđa/obilježja/života Pule**, s obzirom da je to bila tema Sajma. Takvim načinom, prije svega, podižemo razinu obrazovanosti i zainteresiranosti kod mladih, od kojih će neki kao budući studenti prepoznavati knjižnicu kao mjesto učenja, formalnog i neformalnog, kao izvor zanimljivih i rijetkih informacija, neka vrsta znanstvenog poligona, ali i kao mjesto druženja, ostvarenja, povezivanja... **To je ujedno i način da Knjižnica održi vezu sa zajednicom koju opslužuje**, a koja zbog mnogih nenaklonosti i okolnosti postaje sve tanja i sve upitnija. Ove su godine volonteri u svojim obilascima

kroz Knjižnicu i druge ustanove proveli 890 djece, prezentirajući im, između ostalog, vrijednost i važnost fonda naše Knjižnice, složenost poslova, smislenost naše djelatnosti i važnost kulturnog nasljeđa za jedan grad i zajednicu uopće. Pored toga, posebna je pažnja posvećena Mornaričkoj knjižnici, po mnogočemu jedinstvenoj, ali u javnosti slabo vidljivoj i ovakve su manifestacije prilike i povodi za njeno „oživotvorenje“. Na kraju, nije zanemarivo što na taj način kod djece uključene u opisani program jača i interes za našu struku (jedan volonter je krenuo na studij knjižničarstva u Osijek!).

Kristina Prusec

Knjižnice grada Zagreba - Gradska knjižnica

(kristina.prusec@kgz.hr)

Hrvatska volontira – volontira se i u knjižnicama!

Knjižnice grada Zagreba, 21. rujna 2012.

U petak 21. rujna 2012. godine povodom **Međunarodnog dana mira** po drugi put Hrvatska mreža volonterskih centara organizirala je akciju **Hrvatska volontira!** kako bi ukazala na značaj volontiranja za razvoj suvremenoga društva. U akciji je sveukupno sudjelovalo 2 165 volontera koji su volontirali ukupno 8 958 sati u 154 akcije.

Knjižnice grada Zagreba (KGZ) već treću godinu za redom uspješno uključuju volontere u pojedine segmente rada sukladno odredbama Zakona o volonterstvu, a uz stručnu pomoć Volonterskoga centra Zagreb, te se redovito uključuju u projekte i aktivnosti povezane s volontiranjem. I ove je godine KGZ podržao hvalevrijednu akciju održavši **Radionice informatičke i informacijske pismenosti za beskućnike** u Kupoli Gradske knjižnice kojima su prisustvovala dvojica volontera i pomagala korisnicima pri svladavanju osnova korištenja računalom, pretraživanja interneta, elektroničkog dopisivanja te otvaranja, uređivanja i spremanja tekstualnih dokumenata.

Te radionice već dvije godine vodi volonter koji je i sâm bio

beskućnik, a na čiju su inicijativu i pokrenute. Rad s korisnicima je individualan, odnosno po jedan volonter radi sa svakim korisnikom prilagođavajući se tako njegovim potrebama, željama i predznanju. Osim tih redovnih radionica, od veljače je devet volontera održavalo radionice i u okviru projekta **Knjigom do krova** (<http://beskucnik.kgz.hr/>) pri čemu su do kraja lipnja, prema podacima iz polugodišnjih izvještaja, prikupili 243 sata obučivši 143 korisnika osnovama rada na računalu.

Kako je ova godina Europska godina aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti, treba istaknuti da su se u tjednu akcije u istome prostoru održale i **Radionice informacijske pismenosti za treću životnu dob** na koju uvijek rado dolaze korisnici željni novih znanja i utvrđivanja već stečenoga o novim tehnologijama, a koje također vode volonteri. Osim u

Broj 58, veljača 2013.

Gradskoj knjižnici, volonteri radionice održavaju i u Knjižnici Augusta Cesarca, Knjižnici Savica, Knjižnici Sesvete i Knjižnici Tina Ujevića. To su ujedno i knjižnice koje sudjeluju u **projektu 65 plus** (<http://www.kgz.hr/default.aspx?id=1296>). U prvome dijelu ove godine, prema podacima iz polugodišnjih izvještaja,

na tim je radionicama u pet knjižnica sudjelovalo 435 korisnika, a volontiralo 13 volontera koji su prikupili 823 volonterska sata.

Pored podržavanja ove akcije, KGZ nesebično daje svoj doprinos društvu i tijekom cijele godine.

Ante Kolanović

Gradska knjižnica Zadar

(ante.kolanovic@gkzd.hr)

Deset godina *Morskog utorka*

Gradska knjižnica Zadar, 29. siječnja 2013.

Morski utork Gradske knjižnice Zadar napunio je deset godina i time se dokazao kao pravi brend, postavši jednim od najdugovječnijih programa Knjižnice. U Knjižnici su, zahvaljujući *Morskom utorku*, gostovala brojna poznata imena čiji je rad vezan uz područje ronjenja, ribolova, arheologije, pomorstva, meteorologije, i brojnih drugih tema i djelatnosti vezanih uz more. S *Morskim utorkom* Gradska knjižnica Zadar uspjela je u onom najvažnijem za svaku knjižnicu: pružiti zajednici kojoj služi uslugu prilagođenu njezinim specifičnim potrebama. Dokaz tome je dugovječnost *Morskog utorka* i brojnost publike koja prati predavanja u sklopu programa, a kao jedan primjer navodimo izjavu dr. sc. Elisabeth Simon, predsjednice Association for the Advancement of West-East-Information Transfer i predavačice na Humboldt-Universität zu Berlin: „Zadar bi bio dobar primjer, budući da se krstarenje, more i kultura sjedinjuju u gradu te svoj život nastavljaju u šarolikom životu današnje Gradske knjižnice. Svojim mediteranskim nutarnjim dvorištem i kulturnim programom, kojim se spajaju svijet i Zadar putem tribina posvećenih moru i životu na moru, Knjižnica se čvrsto ukotvila u zajednicu te i pripada zajednici.“

Morski utork pokrenula je Martina Dragija Ivanović, koju je naslijedila Doroteja Kamber Kontić, te na kraju Helena Novak Penga koju u odsustvu zamjenjuje Ante Kolanović. Djelatnici Gradske knjižnice Zadar tokom svih deset10 godina *Morskog utorka* imaju vrijednu pomoć volonterke Zrinke Mandić, dob-

rog duha *Morskog utorka* bez koje taj program zasigurno ne bi bio tako uspješan.

Proslava desete godišnjice *Morskog utorka* održana je naravno u utorak, 29. siječnja 2013. godine u Multimedijalnoj dvorani Gradske knjižnice Zadar, te kao i svi *Morski utorki*, s početkom u 19 sati. Za ovu priliku gost večeri bio je splitski arheolog dr.sc. Branko Kirigin, čiju su knjigu *Palagruža: Diomedov otok* predstavili stručnjaci s Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru: dr.sc. Zdenko Brusić i doc. dr. sc. Irena Radić Rossi. U prepunoj dvorani uz vjernu publiku *Morskog utorka* našli su se i mnogi poznati sportaši, avanturisti, stručnjaci i znanstvenici, od kojih je većina u proteklih deset godina gostovala u programu *Morski utork*.

Na početku, mr.sc. Ivan Pehar knjiž. savjetnik, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar održao je pozdravni govor, zahvalio publici i okupljenima, te uručio nagrade bivšim djelatnicama knjižnice i voditeljicama *Morskog utorka*, Martini Dragija Ivanović i Doroteji Kamber Kontić, te volonterki Zrinki Mandić. Uslijedilo je predstavljanje knjige, te je publika sa zanimanjem pratila izlaganja dr.sc Zdenka Brusić i Irene Radić Rossi, dok je sam autor na kraju dočarao razloge svoje fascinacije Palagružom, te nam uz mnogobrojne fotografije i kratki film približio taj mitski pučinski otok uz koji se vežu nebrojene legende.

Nakon predstavljanja okupljeni su nastavili druženje u atriju Gradske knjižnice Zadar uz prikladan domjenak koji su priredili sponzori Knjižnice: Turisthotel d.d., Kroštula Pakoštane, i Tajer d. d.

Branka Radić
Sveučilište u Splitu
(branka.radic@unist.hr)

Tribina *S faksa na EU-burzu*

Sveučilišna knjižnica u Splitu, 30. siječnja 2013.

Studentska inicijativa **SplitMisli** organizirala je javnu tribinu pod nazivom *S faksa na EU-burzu*, koja je održana u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu 30. siječnja 2013. godine. O sadašnjem stanju i mjestu obrazovanja i znanosti u društvu, kao i o stvaranju inovativnog društva i gospodarstva, govorio je gost predavač prof. dr. sc. Mile Dželalija, profesor s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu. Postavljena su ključna pitanja: Koje se perspektive studentima otvaraju ulaskom Hrvatske u EU?, Koliko je splitski student konkurentan na EU-tržištu rada?, Što je to *Horizon 2020*?

Hrvatska je potpisnica *Bolonjske deklaracije* od 2001. godine na ministarskoj konferenciji održanoj u Pragu. Na konferenciji održanoj u Bukureštu 26. i 27. travnja 2012. godine, usvojeni su budući prioriteti EHEA-e (Europski prostor visokog obrazovanja) na nacionalnoj razini (naročito za visokoškolske ustanove) za razdoblje od 2012. do 2015. godine: poticanje učenja usmjerenog na potrebe studenata uvođenjem inovativnih metoda nastave i uključivanje studenata i osoblja u upravne strukture na svim razinama; u skladu s nacionalnim zahtjevima suradnja s registriranim agencijama za osiguravanje kvalitete kod obavljanja zajedničkih aktivnosti; donošenje mjera za povećavanje zaposlenosti, kao i za prihvaćanje cjeloživotnog učenja, rješavanje problema kroz poduzetničke vještine i za bolju suradnju s poslodavcima kod razvoja obrazovnih programa; nadalje, nacionalni kvalifikacijski okviri te provedba ECTS-a i dodatka diplomi moraju biti zasnovani na rezultatima učenja; dovršetak provedbe nacionalnih kvalifikacijskih okvira i njihova kompatibilnost s kvalifikacijskim okvirom EHEA-e; provođenje preporuke strategije *Mobilnost za bolje učenje* (prenosivost sredstava i kredita u europski prostor visokog obrazovanja) u suradnji s tijelima Eurostatom, Eurydiceom i Eurostudentom; revidiranje državnih zakona u skladu s Lisabonskom

konvencijom; poticanje udruživanja koja se temelje na znanju s naglaskom na istraživanju i tehnologiji. Obrazovanje i usavršavanje doktorskih kandidata ima posebnu ulogu u

savladavanju EHEA-e i ERA-e (Europski istraživački prostor).

Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast – *Europa 2020*, sukladno predvodničkoj inicijativi *Mladi u pokretu*, ima za cilj povećati učinak i međunarodnu privlačnost europskih institucija visokog obrazovanja te podići ukupnu kvalitetu svih razina obrazovanja i osposobljavanja u EU. Visoko obrazovanje treba osigurati znanja, vještine i kompetencije za uspješan rad, aktivno djelovanje u istraživanju i praksi, umjetnosti i kulturi. Kvaliteta, relevantnost i racionalnost studijskih programa mora se temeljiti na *Hrvatskom kvalifikacijskom okviru* (HKO), u skladu sa zahtjevima budućeg (samo)zapošljavanja i uspješnog poduzetničkog djelovanja. HKO će predstavljati jedinstveni sustav povezivanja potreba na tržištu rada te povezivanja vrednovanja svih ishoda učenja. Fleksibilni studijski programi omogućuju studiranje uz rad i priznavanje kompetencija stečenih neformalnim i formalnim učenjem.

Horizon 2020 (<http://www.h2020.net>) novi je strateški okvir za EU-istraživanja i inovacije te za definiranje tema budućeg okvirnog programa (2014. - 2020.). Razumijevanju promjena kroz koje EU trenutno prolazi, značajno mogu pridonijeti društvene i humanističke znanosti. S obzirom na okolnosti, nužno se nameće potreba neprestanog usmjeravanja radnosposobnog stanovništva promjenjivim uvjetima na tržištu rada, što rezultira pružanjem podrške novim metodama učenja, kao i složenim procesima znanstvenog istraživanja i načinima objavljivanja rezultata znanstvenog rada. Kod osmišljavanja strategija cjeloživotnog učenja na nacionalnoj, regionalnoj i institucionalnoj razini, sveučilišta i knjižnice u visokoškolskom sustavu imaju ključnu ulogu u predviđanju novih utjecaja iz okruženja.

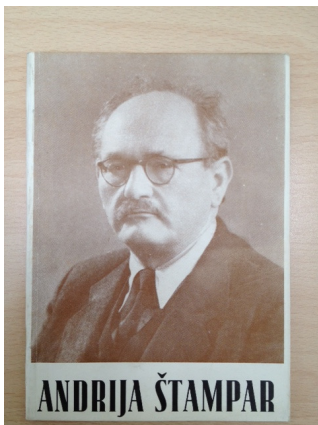
Lovela Machala Poplašen (lovela.machala@snz.hr) i

Martina Čuljak (mculjak@snz.hr)

Knjižnica Andrije Štampara

Osnivanje Zbirke „Andrija Štampar“

Kao knjižnica koja ponosno nosi ime Andrije Štampara, stigle su na red potreba i obveza za osnivanjem Zbirke „Andrija Štampar“. Osnivanje Zbirke proizašlo je također iz korisničkih potreba za povijesnim istraživanjem medicine te prenošenjem i očuvanjem kulturnog dobra budućim naraštajima.

Andrija Štampar (1888. - 1958.) jedan je od najzaslužnijih ljudi za razvoj socijalne medicine i javnog zdravstva u Hrvatskoj i svijetu. Andrija Štampar bio je sveučilišni profesor, liječnik, prvi predsjednik Svjetske zdravstvene organizacije, u više navrata dekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu, rektor zagrebačkog Sveučilišta i direktor Škole narodnog zdravlja u Zagrebu.

Zbirka „Andrija Štampar“ sastoji se od Štamparovih autorskih djela, djela drugih autora o Andriji Štamparu i vrlo vrijednih

izdanja Škole narodnog zdravlja u periodu od 1927. godine do danas. U Zbirku je uključen i cjeloviti bibliografski popis jedinica građe koje se vežu uz A. Štampara i Školu narodnog zdravlja.

U Zbirci „Andrija Štampar“ izdvojene su sve monografije s autorskim potpisom prof. Štampara (oko 32 jedinica građe), svi njegovi članci publicirani u časopisima, zbornicima ili knjigama (oko 210 jedinica građe), sve monografije (oko 20 jedinica građe) i članci (oko 63 jedinica građe) koje su drugi napisali o njemu, te vrijedna izdanja Škole narodnog zdravlja.

Građa Zbirke je obrađena i posebno označena: Zbirka Štampar (skraćenica ZS) i Naklada SNZ (skraćenica NSNZ), u knjižničnom katalogu (<http://zag.nsk.hr/mfsnz>).

Zbirka je izdvojena i izložena u centralnom dijelu Knjižnice „Andrija Štampar“ u kojem je vidljiva i fizički dostupna korisnicima u čitaonici. Od osnutka Zbirke zainteresiranost korisnika za publikacije izdvojene i okupljene u Zbirci znatno se povećala. Smatramo da je ovo bio dobar način promocije naše Knjižnice i dijela onog što Knjižnica može ponuditi svojim korisnicima.

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

(ljiljana.crnjar@gkri.hr)

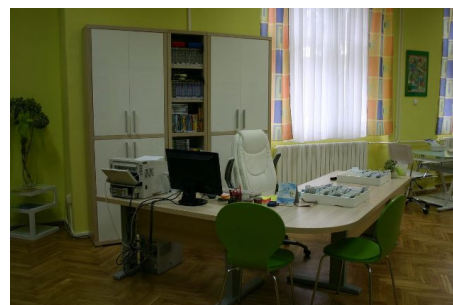
Novi prostori knjižnica u Primorsko-goranskoj županiji

Tijekom 2012. godine u Primorsko-goranskoj županiji uređeni su i opremljeni prostori nekoliko knjižnica.

Knjižnica Osnovne škole „Milan Brozović Kastav“ otvorena je u prostoru nekadašnje školske sportske dvorane. Županijska matična služba izradila je prijedlog sadržajno-programskih cjelina prema kojem je napravljeno projektno rješenje. Prostor je veličine 114 m², uključujući manje spremište. Sukladno *Standardima za školske knjižnice*, prostor je organiziran s obzi-

rom na sljedeće sadržajno-programske cjeline: informativno-posudbeni punkt, prostor za smještaj učeničkog fonda, prostor za smještaj učiteljskog fonda, čitaonicu s referentnom zbirkom i periodikom,

kutak za najmlađe školarce, računalni kutak, te AVE-kutak s glazbenom slušaonicom. Prostor je oprem-

ljen postojećom i nadopunjen novom opremom. Živost boja i atraktivnost prostora osnažili su školsku knjižnicu kao središnje mjesto brojnih zbivanja po kojima je kastavska škola prepoznata u široj zajednici.

Novost je i implementacija i početak rada na unosu podataka u računalnom programu Zaki u okviru projekta informatizacije što ga Gradska knjižnica Rijeka provodi u suradnji s Primorsko-goranskom županijom treću godinu za redom.

Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj svečano je otvorila vrata svoga novouređenog i proširenog prostora, 9. studenog

2012. godine, p o v o d o m Dana grada Malog Lošinja, Mjeseca hrvatske knjige te u ozračju obilježavanja 125. obilježavanja 125. obilježavanja 125. obilježavanja

postojanja Knjižnice. Prigodnim riječima okupljenim su se sudionici obratili ravnateljica, gđa Jagoda Mužić, gradonačelnik, g. Gari Capelli, predsjednica Programskog odbora MHK-a 2012., gđa Davorka Bastić, kao i pomoćnik ministrice kulture, g. Zlatko Uzelac.

Projekt uređenja i opremanja potpisuje arhitektica Dina Raza Markov iz Zagreba, a u svim fazama projektiranja i opremanja aktivno je surađivala lošinjska knjižnica, kao i županijska matična služba.

Prostor knjižnice zauzima prizemlje, kat i galeriju ukupne površine 516 m², te polivalentnu dvoranu u suterenu sa zasebnim ulazom, površine 56 m². U prizemlju je smješten informacijsko-

posudbeni punkt, čitaonica, zbirka strane književnosti, odjel za djecu do osam godina; na katu: zbirka hrvatske književnosti, stručna literatura, referentna i zavičajna zbirka, odjel za djecu i mlade, priručno spremište, ured za obradu knjiga, ured ravnatelja; na galeriji: računalni kutak, filmska i glazbena zbirka sa slušaonicom. Knjižnica je u potpunosti opremljena novim namještajem, liftom i pomičnom rampom za invalide.

Uređena je i ljetna terasa koja će služiti izvođenju raznih kulturnih sadržaja čime se iskoristiva površina za knjižnične sadržaje i programe penje na oko 1000 m². Cjelokupna investicija vrijedna je oko pet milijuna kuna od čega je Grad financirao veći dio u iznosu od četiri milijuna, a Ministarstvo kulture je osiguralo milijun kuna.

Narodna knjižnica „Ivan Žagar” Čabar preselila je iz nedekvalnog prostora tamošnje osnovne škole u dvorac Zrinski, paviljon 4 te je svečano otvorena 21. studenoga 2012. godine. Prese-

ljenjem u nove prostore površine 150 m², uvjeti rada značajno

su poboljšani. Organizacija prostora slijedi planirane sadržajno-programске cjeline: informacijsko-

posudbeni punkt, djelu, mlade, mame i bebe s

igraonicom, zavičajna zbirka, računalni kutak, čitaonica časopisa i novina. Pored prostora knjižnice je dvorana koju je na korištenje dobio Ogranak Matice hrvatske Čabar, a koja će služiti i za odvijanje knjižničnih programa. Time su otvorene mogućnosti za pružanje niza novih usluga i programa što će zasigurno pridonijeti i povećanju članstva Knjižnice.

Ljiljana Črnjar

voditeljica Županijske matične službe

(ljiljana.crnjar@gkri.hr)

Nova stajališta Županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka

Od siječnja 2013. godine **Županijski bibliobus Gradske knjižnice Rijeka** prvi je put krenuo na otok, točnije u Općinu Baška

na Krku. Inicijativa je potekla od samih stanovnika Baške što je naišlo na razumijevanje kod predstavnika Općine te je potpisan ugovor s Gradskom knjižnicom Rijeka za 2013. godinu. Knjižnične usluge pružaju se svaka dva tjedna na tri stajališta: u Dragi Bašćanskoj, Jurandvoru, i Baški.

Broj 58, veljača 2013.

Samim svojim pojavljivanjem na bašćanskim cestama i ulicama bibliobus je izazvao veliko zanimanje budući da su mnogi prvi put vidjeli jednu pokretnu knjižnicu! Prigodno svečano obilježavanje početka rada na ovom području, upriličeno je 17. siječnja u dvorani Dječjeg vrtića Baška, u nazočnosti predstavnika Općine, Gradske knjižnice Rijeka, medija, obrazovnih i drugih ustanova iz Baške. Načelnik Općine, mr. sc. Toni Juranić koji je ovom prigodom iz ruku ravnateljice GKR-a, Gorane Tuškan Mihočić, primio počasnu iskaznicu, istaknuo je da u tome vidi izuzetan doprinos kvaliteti života građana Baške, budući da u Baškoj nedostaje kulturnih sadržaja.

Osim Bašku, Županijski bibliobus je od siječnja 2013., nakon punih šest godina, ponovno započeo obilaziti područje Općine Mrkopalj, zahvaljujući nešto uvećanim sredstvima Primorsko-

goranske županije za sufinanciranje programa bibliobusne službe te sredstvima Općine Mrkopalj.

Time su konačno sve općine Gorskog kotara obuhvaćene uslugama županijskog bibliobusa, koji sada obilazi ukupno dvanaest jedinica lokalne samouprave, jedanaest brdsko-planinskih i jednu otočnu.

U praksi se tako potvrđuje činjenica da je bibliobus najekonomičnije rješenje za pružanje knjižničnih usluga narodne knjižnice za male općine koje time ostvaruju obveze iz Zakona o knjižnicama. Pored toga, županije kao tijela regionalne samouprave, putem ovakvih programa i u suradnji s matičnom knjižnicom, omogućuju ravnomjeran razvoj knjižničnih usluga kao temeljne kulturne infrastrukture.

Ana Škvarić

voditeljica Narodne knjižnice Virje

(narodna.knjiznica.virje@kc.t-com.hr)

Pet godina Narodne knjižnice Virje

Virje, 5. studenog 2012.

Povodom Martinja u Općini Virje i Mjeseca hrvatske knjige 2012. godine, 5. studenoga u Narodnoj knjižnici Virje održana je **svečanost obilježavanja 5. godišnjice postojanja Narodne knjižnice Virje kao samostalne ustanove** i 134. godišnjice organiziranog knjižničarstva u Virju.

Knjižnica danas broji više od 10 000 svezaka knjiga, oko 150 jedinica audiovizualne i elektroničke građe, četrdesetak jedinica igračkara, redovito nabavlja

17 naslova dnevnih novina, tjednika i mjesečnika, a opremljena je s ukupno devet računala koja imaju pristup internetu i od kojih je sedam računala namijenjeno korisnicima Knjižnice. Odjeli Knjižnice (dječji odjel, odjel za odrasle s čitaonicom periodike, ulazni hodnik/izložbeni prostor i ulazni prostor s info-pultom) opremljeni su modernom opremom u skladu sa *Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*. U posljednjih pet godina u Knjižnici su organizirane i održane brojne kreativne radionice, književni

susreti, programi za korisnike predškolskog uzrasta, a Knjižnica ostvaruje vrlo dobru suradnju s lokalnim ustanovama (OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje i Dječji vrtić „Zrno“ Virje) i brojnim udrugama koje djeluju na području Općine Virje. Uz osnovnu školu i vrlo aktivne udruge, ona je danas važan dio kulturnog života Općine Virje.

Pet godina postojanja Narodne knjižnice Virje trebalo je dostojno obilježiti. Tom su se prigodom zaslužni za osnivanje knjižnice kao samostalne ustanove prisjetili povijesti knjižnice i čitaonice u Virju, govorili o važnosti mreže knjižnica u Koprivničko-križevačkoj županiji te naglasili značaj Narodne knjižnice Virje za lokalnu zajednicu, a Knjižnica je predstavljena i u kratkometražnom filmu

Medijske grupe OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje. Gostima su predstavljene i **nova internetska stranica Narodne knjižnice Virje** (www.narodna-knjiznica-virje.hr) i vizualni identitet knjižnice autora Tomislava Turkovića. Predstavljena je i fotomonografija *Skrivena Moslavina* mladoga autora Luke Tomca koja je oduševila publiku, a za koju je Turković radio grafičko oblikovanje, te je naposljetku otvorena izložba radova Tomislava Turkovića, dipl. dizajnera iz Virja, koji danas živi i radi u Zagrebu.

**Zaklada Ljubo Stipišić Delmata i promocija knjige
Anima Delmatica, uredila Katarina Glamuzina, Pro-
fil, Zagreb, 2012.**

Gradska knjižnica Zadar, 10. listopada 2012.

Jednu godinu nakon što nas je napustio maestro Ljubo Stipišić Delmata (1938. - 2011.), u Kazalištu lutaka Zadar 10. listopada 2012. godine predstavljena je njegova knjiga *Anima Delmatica* i službeno je obilježen početak rada Zaklade „Ljubo Stipišić Delmata“.

U knjizi *Anima Delmatica* na 1400 stranica zabilježeno je neprocjenjivo blago hrvatske baštine koje je maestro Stipišić, tražeći dušu Dalmacije, bilježio od 1960. pa sve do 2000. godine. U njoj počiva blago iz više znanstvenih područja: od etnologije, muzikologije, jezikoslovlja, antropologije, sociologije do medicine i teologije. U knjizi „**Anima Delmatica**“ na 1400 stranica zabilježeno je neprocjenjivo blago hrvatske baštine koje je maestro Stipišić bilježio od 1960. pa sve do 2000. godine. Tragajući za «dušom Dalmacije», u svojim je istraživanjima i sintezama obuhvatio od etnologije i jezikoslovlja, preko antropologije i sociologije, do medicine i teologije. Knjiga sadrži 510 kazivanja o vjerovanjima, 360 religioznih pučkih pjesama i molitava, oko 13000 poslovice, uzrečica, kovanica i fraza, 166 napjeva, rječnik s oko 8000 riječi, likarušu (oko 1000 pučkih načina liječenja), priče i dosjetke te druge fenomene pučkog života. Etnologinja i antropologinja **Jelka Vince Pallua** istaknula je kako da se radi o monumentalnom djelu temeljenom na građi od 20 000 stranica i 600 audiozapisa koje predstavlja velik izdavački pothvat. Vrijednost ovog djela potvrdio je i glazbeni kritičar **Branimir Pofuk**, dok nas je urednica knjige, Katarina Glamuzina, podsjetila na neumorni duh barba Ljube. Na promociji su **Vokalisti Salone** izvodili Stipišićeve skladbe.

Tijekom prošle godine u čast i sjećanje na maestra Stipišića, Gradska knjižnica Zadar organizirala je ciklus koncerata **Ljubi s ljubavlju** (u Zagrebu, Splitu, Zadru i Rabu). Tom se programu odazvalo više od 700 sudionika iz svih krajeva Hrvatske (pjevači, klape, zborovi, dirigenti, voditelji klapa...). Cilj je bio prikupljanje inicijalnih sredstava za osnivanje Zaklade „Ljubo

Stipišić Delmata“.

Zaklada „Ljubo Stipišić Delmata“ osnovana je 2012. godine sa svrhom proučavanja, promicanja i popularizacije ukupnog znanstvenog, stručnog te umjetničkog opusa maestra Ljube Stipišića Delmate. Osnivač Zaklade Delmata je **Gradska knjižnica Zadar**, koja je dugi niz godina surađivala s maestrom Stipišićem – kumom Knjižnice. Zajedno su osmislili i ostvarili niz projekata: klapske koncerte, predavanja o klapskoj glazbi, izdavanje nota i knjiga vezanih uz glazbenu tematiku, osnivanje jedinstvenog Festivala dječjih klapa Hrvatske u Zadru, osnivanje dječjih klapa širom Hrvatske, likovne izložbe, te projekt DELMATA (digitalizacija opusa maestra Stipišića www.gkzd.hr/delmata). Upravitelj Zaklade je mr. sc. Ivan Pehar, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar.

Zaklada „Ljubo Stipišić Delmata“ namijenjena je i daje potporu:

- ◆ mladim znanstvenicima iz područja glazbene umjetnosti koji proučavaju klapsko pjevanje
- ◆ nastojanju da se uspostavi kolegij klapsko pjevanje,
- ◆ muzikolozima, etnomuzikolozima, glazbenim pedagogima i melografima koji proučavaju znanstveni, stručni i umjetnički opus Ljube Stipišića Delmate,
- ◆ povjesničarima književnosti koji proučavaju poeziju Ljube Stipišića Delmate,
- ◆ povjesničarima umjetnosti koji proučavaju likovna djela Ljube Stipišića Delmate,
- ◆ akademskim glazbenicima koji proučavaju skladateljski opus Ljube Stipišića Delmate,
- ◆ umjetničkim voditeljima klapa, organizatorima smotra i festivala koji potiču izvođenje skladateljskih djela te obradu djela Ljube Stipišića Delmate,
- ◆ dramaturzima i kazališnim redateljima koji proučavaju scenska djela Ljube Stipišića Delmate i drugo.

Više informacija dostupno je na <http://www.gkzd.hr/?q=hr/node/2205>.

Tihomir Marojević

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

(tmarojevic@gkvk.hr)

Libraries for a new age

Libraries for a new age je projekt prekogranične suradnje financiran iz prepristupnih fondova Europske unije, odnosno iz programa IPA 2009, 2010 & 2011 Cross – Border Programme Croatia – Serbia, mjera 1.3: *People-to-People*.

Projekt okuplja osam knjižnica i jednu agenciju iz Hrvatske i Srbije. Nastao je u suradnji Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, koja je nositelj projekta s hrvatske strane i IAN-a, Međunarodne mreže pomoći iz Beograda, koji je nositelj projekta sa srpske strane.

Uz Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci i IAN, u projektu kao partneri sudjeluju s hrvatske strane: Gradska knjižnica Vukovar, Općinska narodna knjižnica Drenovci, Gradska knjižnica Županja i Gradska knjižnica i čitaonica Ilok, dok sa srpske strane sudjeluju: Narodna knjižnica „Dr. Đorđe Natošević“ Inđija, Narodna knjižnica Kula i Narodna knjižnica „Dositej Obradović“, Stara Pazova.

Tekst projekta pisali su od rujna do studenog 2011. godine Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci i IAN. Od veljače do listopada 2012. godine tekst i dokumentacija projekta su nadopunjavani. U listopadu 2012. godine Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske (ARR) javila je da je projekt prihvaćen i potpisala s Knjižnicom ugovor. Izvođenje projekta započelo je 1. studenog 2012. godine.

Vrijednost projekta je 137 443 eura. Važno je naglasiti kako je projektu odobren gotovo maksimalan mogući iznos. Mjera 1.3: *People-to-People* predviđa sufinanciranje projekata u iznosu

do 100 000 eura. Knjižnici i IAN-u za financiranje projekta odobreno je 99 998,35 eura, odnosno 49 862,45 eura Gradske knjižnici i čitaonici u Vinkovcima (s hrvatskim partnerima) te 49 135,30 eura IAN-u (sa srpskim partnerima). Razlika između ukupne vrijednosti projekta i odobrenih sredstava iz IPA-fondova predstavlja participaciju partnera u projektu koja u mjeri 1.3: *People-to-People* iznosi minimalno 15 % od traženog iznosa. Voditelji projekta su Gordana Stankov Stojilović (IAN) u Srbiji i Tihomir Marojević (GKVK) u Hrvatskoj.

Projekt traje dvanaest mjeseci. Njime su predviđene brojne aktivnosti koje se mogu svrstati u tri osnovne grupe:

1. aktivnosti razvoja i povećanja kapaciteta knjižnica,
2. edukacija marginaliziranih društvenih skupina,
3. razvoj međukulturne suradnje i umrežavanje knjižnica.

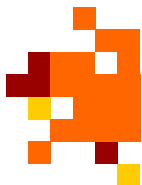
Aktivnosti razvoja i povećanja kapaciteta knjižnica obuhvaćaju nekoliko radionica i edukacija. Projektom je predviđeno da će 16 knjižničara (10 iz Hrvatske i 6 iz Srbije) pohađati informatičke tečajeve i steći ECDL-certifikat. U ovu grupu aktivnosti spadaju i dvije radionice koje će pohađati 24 knjižničara. Prva radionica koja će se održati u Iloku nosi naziv *Izgradnja slike knjižnice kao modernog centra znanja*, a druga radionica nosi naziv *E-knjižničar* i održat će se u Inđiji.

Kroz ove aktivnosti knjižničari će steći nova znanja i vještine kojima će se unaprijediti rad s korisnicima te naglasiti važnost i ulogu knjižnice u lokalnoj zajednici.

Edukacija marginaliziranih društvenih skupina odnosi se na aktivnosti koje će biti usmjerene prema: mladim nezaposlenim osobama (s naglaskom na žene), umirovljenicima i osobama s posebnim potrebama.

125 nezaposlenih, od kojih 75 iz Hrvatske proći će informatički tečaj te četiri tečaja aktivnog traženja posla kojima će steći znanja i vještine vezane uz pisanje životopisa, razgovora s potencijalnim poslodavcima, komunikacijske vještine...

Na ovaj način knjižnice doprinose, u malom segmentu, rješavanju problema nezaposlenosti jer će kroz spomenute programe i edukacije 75 mladih osoba (minimalno 60% žena) biti konkurentnije na tržištu rada.

SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

Edukacija za umirovljenike i osobe s posebnim potrebama također se sastoji od prilagođenih informatičkih tečajeva. Ovim se aktivnostima doprinosi digitalnoj inkluziji te se osigurava ravnopravan pristup informacijama svim korisnicima. Kroz edukacije će proći 80 umirovljenika (50 u Hrvatskoj) i 80 osoba s posebnim potrebama (50 u Hrvatskoj).

Razvoj međukulturne suradnje i umrežavanje knjižnica sastoji se od aktivnosti koje će izvoditi svi sudionici projekta. U Vukovaru će se održati radionica o međukulturnoj suradnji kroz književnost za djecu. Također, predviđen je dolazak svih sudio-

nika u projektu na Sajanu zdravlja u Vinkovce kako bi se dodatno populariziralo čitanje te promovirale knjižnice i projekt *Libraries for a new age*.

Posljednja aktivnost u ovom segmentu projekta je natjecanje *Srebrni surferi* u kojem će se natjecati parovi baka/djedovunuka u znanju rada na računalu i pretraživanju interneta. Najbolji parovi će sudjelovati na završnom natjecanju u Srbiji.

Završetak projekta planiran je za listopad 2013. godine.

Iva Melinščak Zlodi

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

(imelinsc@ffzg.hr)

Hrvatska deklaracija i radionica o otvorenom pristupu

Fakultet elektrotehnike i računarstva Zagreb, 24. listopada 2012.

O otvorenom pristupu znanstvenim informacijama mnogo se pisalo i govorilo i u Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina, ali uglavnom u knjižničarskim krugovima. Često smo se čudili tomu što i znanstvenici i istraživači s jednakim interesom ne prihvaćaju, ne zagovaraju niti provode ideje o otvorenom pristupu. No inicijativa koja je svoj finale ostvarila u listopadu 2012. godine, potekla je upravo iz krugova znanstvenika i visokoškolskih nastavnika, u čemu je i njena najveća vrijednost.

Krajem 2011. godine mala skupina profesionalca iz hrvatske akademske zajednice, koja se niz godina bavi, susreće ili koristi informacijama u otvorenom pristupu, počela se sastajati na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu s namjerom da organizira radionicu kojom će se promovirati ideja otvorenog pristupa. Prateći trendove, inicijative i događanja u svijetu,

zaključili su da je i Hrvatskoj potrebno artikulirano i snažno usmjerenje ka stvaranju i podržavanju otvorenog pristupa informacijama. Tijekom pripremanja radionice, započelo se i s oblikovanjem teksta **Hrvatske deklaracije o otvorenom pristupu** s ciljem senzibiliziranja svih sudionika u stvaranju, objavljivanju, korištenju i čuvanju znanstvenih informacija u Hrvatskoj. U njoj se naglašava temeljna važnost znanstvenih informacija, nužnost njihove dostupnosti svima i obveza njihovog trajnog čuvanja. Pod otvorenim pristupom podrazumijeva se **slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama** koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje. Slobodan u ovom kontekstu znači **trajno slobodan od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta za pristup i korištenje**.

Iako je tekst *Deklaracije* javnosti predstavljen tek u okviru Radionice, već uoči njenog održavanja razaslan je na adrese svih prepoznatih ustanova koje stvaraju, pribavljaju i diseminiraju informacije važne za hrvatsku znanost, obrazovanje, kulturu i gospodarstvo s željom da je ključna tijela, ustanove i organizacije u Hrvatskoj prihvate te bezrezervno i odlučno djeluju u njenom duhu.

Radionica *Open Access* – otvoreni pristup znanstvenim informacijama održana je 24. listopada 2012. na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu. U organizaciju radionice su, pored FER-a, bili uključeni i Institut „Ruđer Bošković”, Filozofski fakultet u Zagrebu i studentska udruga eSTUDENT.

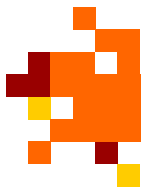
Nakon pozdravnih govora, uvodna izlaganja održali su akademik Leo Budin (naglašavajući važnost otvorenog pristupa u okviru strategije razvitka znanosti i istraživanja u Hrvatskoj) i akademik Vlatko Silobričić (opisujući dosadašnje napore u promoviranju otvorenog pristupa u Hrvatskoj).

U prvom izlaganju „Znanstvene informacije kao kritična nacionalna infrastruktura” Predrag Pale (FER) vrlo je upečatljivo argumentirao zašto je danas ključno da hrvatski građani imaju otvoreni pristup ne samo do informacija proizvedenih u Hrvatskoj, već i do što većeg broja relevantnih informacija proizvedenih u svijetu, a koje su im nužne za osobni razvitak i razvoj svih segmenata hrvatskog društva. Jadranka Stojanovski (Institut „Ruđer Bošković”, Sveučilište u Zadru) opisala je postignuća u ostvarivanju otvorenog pristupa u Hrvatskoj (prvenstveno uspjeh portala hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa HRČAK), ali i opisala najnovije trendove razvoja znanstvenog izdavaštva u svijetu. U izlaganju *Diplomacija, profit i pravo na znanje* Diana Šimić (Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu) opisala je niz inicijativa na globalnoj i nama bližoj, europskoj razini s ciljem uklanjanja barijera za pristup znanju i znanstvenim informacijama. Iva Melinščak Zlodi (Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) govorila je o ulozi knjižnica i o koracima koje one trebaju poduzeti kako bi svojim akademskim korisnicima pomogle da što lakše dođu do potrebnih informacija i da sami postanu tvorci otvorenih i slobodno dostupnih radova i podataka. Ivana Hebrang Grgić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) u prvom dijelu izlaganja prikazala je mnogobrojna istraživanja koja dokazuju postojanje citatne prednosti znanstvenih radova objavljenih u otvorenom pristupu, a zatim se osvrnula na specifičnosti periferne znanstvene zajednice (kao što je hrvatska) i ukazala na navike i stavove sudionika znanstvene komunikacije (knjižnica, izdavača, autora) u Hrvatskoj. Marijana Glavica (Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) proširila je zahtjev za otvorenim pristupom s objavljenih informacija i na istraživačke podatke prikupljene ili nastale u tijeku istraživanja. Upoznala je

sudionike radionice s postojećim inicijativama, projektima i uspostavljenim arhivima koji se bave prikupljanjem, trajnim očuvanjem i pružanjem na korištenje uređenih zbirki podataka upotrebljivih u znanstvenim istraživanjima. Dobrica Pavlinušić (Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) predstavio je praktična znanja (o tehnologijama i protokolima) potrebna da bi se članke, objavljene na internetskoj stranici ili u nekom repozitoriju, pretvorilo u referencu koja je računalno čitljiva za razne pobirače otvoreno dostupnih dokumenata, kao što su OAlster ili Google Scholar. Time podaci postaju vidljivi na više različitih sučelja ili se mogu pretvoriti u vrijedni izvor za primjenu različitih analiza. Marija Furdek (FER) stavila je naglasak na važnost otvorenog pristupa za mlade istraživače, studente diplomskih i poslijediplomskih studija koji tek ulaze u problematiku specifičnog područja i svaka im je nova informacija o problemu kojim se bave dragocjena. U potrazi za literaturom često se suočavaju s problemom ograničenog pristupa sadržajima časopisa i baza podataka i s nužnosti plaćanja pretplate ili pristupa svakom pojedinom članku.

Iako se o pravom uspjehu radionice i *Deklaracije* može suditi tek na temelju količine znanstvene literature za koju će u Hrvatskoj biti omogućen otvoreni pristup, o trenutnom odjeku i uspjehu možemo zaključivati na temelju broja polaznika radionice, ali još više prema broju potpisnika Deklaracije. Do sad je potporu Deklaraciji izrazilo više od 500 pojedinaca, a institucionalnu podršku su iskazali: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo kulture, Ministarstvo uprave, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo branitelja, Grad Zagreb, Hrvatski državni arhiv, Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu (Srce), Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci, Institut „Ruđer Bošković” i Ekonomski institut u Zagrebu.

Program radionice kao i sve prezentacije i tekst Deklaracije nalaze se na adresi: <http://www.fer.unizg.hr/oa2012/>. Još uvijek se možete pridružiti potpisnicima!

PROGRAM ERASMUS

Monika Berać

Filozofski fakultet u Zagrebu

(monika.berac@gmail.com)

IP LibCMASS 2012 – Intenzivni program Erasmus, Akademska ljetna škola knjižničnog i kulturnog me- nadžmenta

Filozofski fakultet u Zagrebu, 2. - 15. rujna 2012.

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu u rujnu 2012. bio je domaćinom održavanja druge Akademske ljetne škole knjižničnog i kulturnog menadžmenta u sklopu intenzivnih programa cjeloživotnoga učenja Europske komisije. Uz domaćina, u program su bila uključena još tri europska sveučilišta: Državno sveučilište za knjižničnu znanost i tehnologije (Sofija), Sveučilište Hacettepe (Ankara) i Sveučilište Descartes (Pariz).

Hrvatski su tim činili nastavnici s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu: koordinatorica programa za Hrvatsku doc. dr. sc. Ana Barbarić te predavači prof. dr. sc. Aleksandra Horvat, prof. dr. sc. Radovan Vrana, prof. dr. sc. Daniela Živković, doc. dr. sc. Sonja Špiranec, dr. sc. Ivana Hebrang Grgić i Marko Tot, znan. novak. Hrvatski studenti koji su sudjelovali u programu studenti su preddiplomskoga studija informacijskih znanosti: Monika Berać, Marko Rimac i Sara Semenski te studentice diplomskoga studija informacijskih znanosti, bibliotekarskoga smjera: Manuela Babić, Ana Borić, Maja Popović i Kristina Videković.

Idejna pokretačica i koordinatorica projekta je dr. sc. Tania Todorova, profesorica na Državnom sveučilištu za knjižničnu znanost i tehnologije u Sofiji (State University of Library Science and Information Technologies – SULSIT),

koja je kao osnovnu misiju projekta istaknula stvaranje interdisciplinarnog i internacionalnog obrazovnog okruženja. Program je bio namijenjen studentima preddiplomskoga, diplomskoga i poslijediplomskoga studija, koji studiraju knjižničarstvo, informacijske znanosti, informacijske tehnologije, te studije vezane uz proučavanje kulturnu i povijesnu baštinu.

Tijekom dva tjedna intenzivne nastave obrađene su sljedeće

teme: knjižnični, informacijski i kulturni menadžment; informacijska pismenost; zaštita i pristup kulturnoj baštini; digitalne knjižnice; intelektualno vlasništvo; informacijske tehnologije u

knjižnicama, arhivima, muzejima i drugim informacijskim ustanovama. Pojam intenzivnog učenja uključivao je svakodnevna teorijska predavanja dvaju predavača praćena blokom praktične nastave, odnosno izravni studentski angažman kroz rad u nacionalnim ili internacionalnim timovima. Također, raspored je obuhvatio i studentske posjete značajnim zagrebačkim informacijskim ustanovama pa su tako studentima predstavljene Knjižnice grada Zagreba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu te Hrvatski državni arhiv i

čajnim zagrebačkim informacijskim ustanovama pa su tako studentima predstavljene Knjižnice grada Zagreba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu te Hrvatski državni arhiv i

OSVRTI

njegova knjižnica. U sklopu tematskih cjelina o kulturnoj baštini, njezinoj zaštiti i mogućnostima pristupa, organizirano je putovanje u Nacionalni park Plitvička jezera i grad Zadar, gdje su grupu dočekali i proveli kroz grad Marijana Majić-Mazul i Josip Subašić, studenti Odjela za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zadru.

Sukladno bolonjskom procesu i ugovoru Erasmus na kojemu se temelji ovaj program, svi su studenti u konačnici dobili 4 ECTS boda. Sudjelovanje u ovoj akademskoj školi značajno je i korisno iskustvo za sve sudionike jer im je omogućilo stjecanje novih znanja i spoznaja o budućoj struci, te širenje vidika kroz komparativni i internacionalni pristup. Pored toga, hrvatski su

se studenti istaknuli visokom razinom poznavanja i korištenja engleskoga jezika, dobrom potkovanošću teorijskim znanjima te uspješnim korištenjem dotadašnjega poznavanja studijske materije u susretu s novim informacijama i novim sadržajima. Sve navedeno potvrđuje poznatu latinsku izreku *Gloria discipuli, gloria magistri*, odnosno ponovno pokazuje da je Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, posebice Katedra za bibliotekarstvo, uspješna, bitna i nezamjenjiva karika u lancu hrvatskog obrazovnog, znanstvenog i kulturnog sustava. Više informacija dostupno je na <http://libcmass.unibit.bg/>.

Petar Lukačić

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

[\(petar@knjiznica-koprivnica.hr\)](mailto:petar@knjiznica-koprivnica.hr)

Knjižnica je društvena mreža - odjeci s 12. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 10. prosinca 2012.

Sudionici 12. okruglog stola (među kojima i gosti izlagači iz Srbije, Slovenije i Rusije) promišljali su o utjecaju društvenih mreža i njihovom korištenju (službeni izvještaj se nalazi u rubrici *Skupovi u organizaciji HKD-a*, op. ur.).

Društvene mreže svakim danom postaju sve popularnije i ljudi se njima koriste u različite svrhe. Logičan slijed događaja je da se i knjižnice pridruže tim mrežama na kojima su i naši korisnici. Prema istraživanju Grgić i Mučnjak, koje su nam predstavile na 38. skupštini HKD-a i na Okruglom stolu, većina narodnih knjižnica prisutna je na Facebooku. Koliko je jak utjecaj društvenih mreža svjedoče nam i nedavni događaji u arapskim zemljama („Facebook revolucija“), ali i prosvjedi koji su organizirani putem Facebooka u Zagrebu. Slobodno zaključujemo da s obzirom na to da društvene mreže igraju važnu ulogu u druš-

tvu, ni mi ih knjižničari ne smijemo zaobilaziti.

Kako je Facebook trenutno najaktivnija društvena mreža u Hrvatskoj, nije ni čudo što se najviše raspravljalo upravo o njoj.

Rasprava na kraju Okruglog stola, nakon izlaganja Ivane Hebrang Grgić pod nazivom *Facebook knjižničar: umijeće komuniciranja na društvenim mrežama* potaknula me na pisanje ovog članka tj. na razmišljanje smije li administrator Facebook-stranice/profila biti neformalan u komunikaciji s korisnicima?

Za pokretanje Facebook-stranice potrebno je napraviti osobni profil. Samim time počinjemo miješati privatno i poslovno.

Ako malo razmislimo, možemo reći da je i knjižnica društvena mreža. Mogli bismo reći da knjižničar koji radi na odjelu za odrasle već svojim radom s ljudima miješa privatno i poslovno. Svakodnevnom komunikacijom s korisnicima saznajemo njihove privatne interese: pronalaženjem građe neizbježno ulazimo u korisnikovu intimu, jer tražeći pomoć u pronalaženju građe on nam nužno otkriva svoju privatnost.

Mi kao knjižničari obvezni smo čuvati tajnost podataka o sva-

kom korisniku i to svakodnevno činimo, ali neizbježno uz svakog korisnika vežemo neku priču što nam olakšava potragu za onime što njega zanima. Taj osoban pristup korisniku omogućuje nam da se bolje povežemo s njim te da korisnik stekne povjerenje u knjižničara i njegovo poznavanje građe koju knjižnica ima.

Komunikacija s korisnicima u takvom društvenom okruženju svakako je ponekad i neformalna i često reagiramo emotivno. Zašto bi onda komunikacija na društvenim mrežama trebala biti formalna?

Komunikacija bi trebala biti neformalna, ali i profesionalna. Komunikacija s korisnicima na društvenim mrežama izvrsna je prilika da približimo knjižnicu i sadržaje koje ona nudi, posebno tinejdžerima, koje bi formalna komunikacija mogla odbiti.

Moramo li promicati ideju „formalnog“ knjižničara? Ili ćemo nastojati biti informacijski stručnjaci s osmijehom na licu?

Majda Bakić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Dugave

(majda.bakic@kgz.hr)

Osvrt na 9. međunarodni okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama

Nedavno održani 9. međunarodni okrugli stol (izvještaj u prošlom broju Novosti, <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/584>) s temom *Darovita djeca i mladi u knjižnici i knjižnica za darovitu djecu i mlade* otvorio je niz pitanja, ali i pružio neke odgovore kroz primjere dobre prakse.

Kako su se redala izlaganja, tako se povećavao i broj pitanja, a uvećavao se i broj dilema. Također su se otvarala i različita motrišta jer predavači dolaze iz različitih struka i institucija, što je svakako bilo korisno s obzirom na kompleksnost i opseg same teme. Imali smo priliku u izravnom obraćanju Margarete Perišić, dakle iz njenog iskustva kao darovitog djeteta, naslutiti s kakvim se problemima susretala kroz odrastanje i školovanje, no duhovito je dala do znanja da ni prosvjetnim radnicima nije bilo lako.

Sve to potaknulo me je da u ovom kratkom osvrtu pokušam odgovoriti na neka pitanja, naravno iz perspektive informatora na odjelu za djecu i mlade i svojeg osobnog iskustva kroz dugogodišnji rad s darovitom djecom i mladima.

Ako su glavna pitanja Skupa bila što, kako i koliko knjižnica može pružiti darovitoj djeci i mladima, onda se odgovori nalaze u nizu programa i projekata koji se provode u našim knjižnicama, a o nekima smo imali prilike i detaljnije saznati na samom Skupu.

Ako je pak glavno pitanje bilo jesu li knjižnične usluge za djecu i mlade dovoljne da nadarena djeca maksimalno iskoriste svoje potencijale za svoju dobrobit i dobrobit društva u cjelini, onda je odgovor negativan. Za to je potrebna prije svega financijska pomoć i stručni programi od strane države koja bi preko vrtića, škola i fakulteta, dakle prije svega odgojno-prosvjetnih institucija, pratila i podržavala darovitu djecu nudeći im na kraju obrazovnog puta i mogućnost biranja zaposlenja u kojem će pokazati svoju izvrsnost na svoje i na opće dobro.

Moje intenzivnije druženje s darovitom djecom i mladima otpočelo je u siječnju 2002. godine kroz projekt *Otkrivamo mlade talente*, a njihova neiscrpna energija urodila je projektima *Cronauti* (2010.) i *Ključ do znanja* (2011.). Osmišljeni projekti im nude okvir u kojem mogu barem donekle zadovoljiti svoje potrebe za kreativnošću, inovativnošću, znanjem i kritičkim promišljanjem.

Budući da cijele ove godine u Knjižnici Dugave traje svečarsko raspoloženje zbog okrugle obljetnice prvog projekta, želim izdvojiti OŠ Dugave, sve učiteljice, profesorice i ravnateljica s kojima imam izvrsnu suradnju od samog dolaska u Knjižnicu, 1998. godine. Posebno ističem kolegicu u školskoj knjižnici Silviju Čurić koja je najzaslužnija za uspostavljanje mosta između naših knjižnica preko kojeg i danas prolaze mnogi školari. Upravo to smatram našim najvećim zajedničkim uspjehom!

DOKUMENTI

IFLA-in Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike (prijevod: HKD)

priredili Loida Garcia-Febo, Anne Hustad, Hermann Rösch,
Paul Sturges i Amelie Vallotton (FAIFE working group)

Podržao IFLA Governing Board, August 2012

(hrvatski tekst je dostupan na

<http://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/croatiancodeofethicsshort.pdf>,

a original na

<http://www.ifla.org/news/ifla-code-of-ethics-for-librarians-and-other-information-workers-full-version>)

PREAMBULA

Ovaj etički kodeks i kodeks profesionalnog ponašanja predstavlja niz etičkih naputaka za knjižničare i druge informacijske djelatnike, te knjižničarska i informacijska društva pri izradi ili reviziji vlastitih kodeksa.

Osnovna funkcija etičkog kodeksa može se opisati kao:

- poticanje promišljanja o načelima po kojima knjižničari i drugi informacijski djelatnici mogu stvarati pravila i rješavati nedoumice
- poboljšavanje profesionalne samosvijesti
- osiguravanje transparentnosti korisnicima i društvu općenito.

Ovim se kodeksom ne kani zamijeniti postojeće kodekse ili ukinuti obvezu razvijanja vlastitih kodeksa profesionalnih društava kroz istraživanje, savjetovanje i kooperativnu izradu nacрта.

Ne očekuje se da se napuci ovoga kodeksa slijede u cijelosti.

Klauzule ovog etičkog kodeksa grade se na osnovnim načelima opisanima u preambuli, a cilj im je pružiti skup preporuka za profesionalno ponašanje. IFLA uviđa da iako bi ova osnovna načela trebala ostati bit svakog takvog kodeksa, pojedini će se u kodeksu nužno razlikovati ovisno o društvu, zajednici stručne prakse ili virtualnoj zajednici. Sastavljanje kodeksa temeljna je funkcija stručnog društva, baš kao što je etičko promišljanje nužno svim profesionalcima. U tu svrhu IFLA preporučuje IFLA-in Etički kodeks svim svojim društvima i ustanovama članovima te knjižničarima i informacijskim djelatnicima

kao pojedincima.

IFLA preuzima odgovornost za reviziju ovog Kodeksa kad god se za tim ukaže potreba.

1. PRISTUP INFORMACIJAMA

Osnovna je zadaća knjižničara i drugih informacijskih djelatnika svima osigurati pristup informacijama u svrhu osobnog razvoja, obrazovanja, kulturnog uzdizanja, slobodnih aktivnosti, ekonomske djelatnosti i obaviještenog sudjelovanja u demokraciji i u njezinom unapređenju.

U tu svrhu, knjižničari i drugi informacijski djelatnici odbijaju svaki oblik cenzure, podupiru besplatne korisničke usluge, promiču zbirke i usluge za potencijalne korisnike i teže najvišim standardima u pristupu fizičkim i virtualnim uslugama.

2. ODGOVORNOSTI PREMA POJEDINCIMA I DRUŠTVU

Kako bi promovirali inkluziju i iskorijenili diskriminaciju, knjižničari i drugi informacijski djelatnici sprečavaju uskraćivanje prava na informaciju i osiguravaju pružanje jednakih usluga svima bez obzira na dob, državljanstvo, političko uvjerenje, tjelesne ili mentalne sposobnosti, rodni identitet, nasljeđe, obrazovanje, prihode, status emigranta ili azilanta, bračni status, podrijetlo, rasu, jezik, vjeru ili spolnu orijentaciju.

Da bi poboljšali pristup informacijama /za sve/, knjižničari i drugi informacijski djelatnici pružaju podršku u traženju informacija, pomažu u razvijanju čitalačkih sposobnosti i informacijskom opismenjivanju, i potiču na etičko korištenje informacija (uz posebnu pozornost usmjerenu na dobrobit mladih).

3. PRIVATNOST, TAJNOST I TRANSPARENTNOST

Knjižničari i drugi informacijski djelatnici poštuju osobnu privatnost i zaštitu osobnih podataka, koji se nužno razmjenjuju između pojedinaca i ustanova. Istodobno podržavaju najveću moguću transparentnost informacija koja se odnose na javna tijela, privatne tvrtke i sve druge ustanove čiji rad utječe na živote pojedinaca i društva u cjelini.

4. OTVOREN PRISTUP I INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

U interesu je knjižničara i drugih informacijskih djelatnika osigurati korisnicima knjižnice najbolji mogući pristup informacijama i idejama u bilo kojem mediju i formatu, imajući na umu da su partneri i autorima, nakladnicima i drugim tvorcima djela zaštićenih autorskim i srodnim pravima. Knjižničari i drugi informacijski djelatnici teže da osiguraju poštivanje kako prava korisnika tako i prava stvaralaca. Promiču načela otvorenog pristupa, otvorenog koda i otvorenih licencija. Traže odgovara-

juća i nužna ograničenja i iznimke za knjižnice i posebice teže ograničavaju širenja uvjeta autorskog i srodnih prava.

5. NEUTRALNOST, OSOBNI INTEGRITET I PROFESIONALNE VJEŠTINE

Knjižničari i drugi informacijski djelatnici posvećeni su neutralnosti i nepristranosti u zbirkama, pristupu i uslugama. Cilj im je graditi uravnotežene/usklađene zbirke, primjenjivati načela pravičnog postupanja u pružanju usluga, ne dopuštati da osobna uvjerenja utječu na njihove profesionalne dužnosti, boriti se protiv korupcije i težiti najvišim standardima profesionalne izvrsnosti.

6. ODNOS IZMEĐU KOLEGA I ODNOS IZMEĐU POSLODAVCA I ZAPOSLENIKA

Knjižničari i drugi informacijski djelatnici odnose se jedni prema drugima čestito i s poštovanjem. U tu svrhu suprotstavljaju se svakoj mogućoj diskriminaciji pri zapošljavanju, s obzirom na dob, državljanstvo, političko uvjerenje, tjelesne ili mentalne sposobnosti, rod, bračni status, podrijetlo, rasu, vjeru ili spolnu orijentaciju. Podržavaju jednako plaćanje za jednak rad muškaraca i žena, razmjenjuju profesionalna iskustva, i pridonose radu svojih stručnih društava.

Vanja Kulaš

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

(vkulas@ffzg.hr)

Rekvijem za Gutenbergovu galaksiju

Prikaz knjige Enrique Vila-Matas, Dublineska, sa španjolskog preveli Matija Janeš i Ana Marija Drmić ; Edicije Božičević, Zagreb, 2012.

U doba sve dominantnijih digitalnih medija kad i poneki knjižničar sanjari o zamjeni prašnjavih knjiga *tabletima*, a studenti

književnosti izmiču iščitavanju opulentnih literarnih djela iznaženjem komprimiranih informacija na internetu, Enrique Vila-Matas (Barcelona, 1948.), u nas dosad gotovo nepoznat, a drugdje, posebice u Francuskoj, već poodavno kulturni suvremeni autor, ispisuje nostalgičan roman o snovitim događajima za koje nije nimalo presudno jesu li, i u kojoj mjeri, tek umišljaj glavnog protagonista ili podudarna stvarnost. Junak ove enigmatične storije propali je katalonski izdavač i knjižar Samuel Riba, kako sam strahuje, jedan od posljednjih pripadnika svoje

KNJIŽNIČARI PREPORUČUJU

struke koji doista vole književnost. Nakon tri desetljeća objavljivanja kvalitetnih književnih djela i donkihотовskog prkošenja tržišnim trendovima, ovaj *profesionalni čitatelj* „proživljava snažnu i tjeskobnu psihozu kraja svega“, prijeteće kataklizme. Pri tome nije toliko ustravljen elektronskim dobrom proroka McLuhana i erom digitalizacije koliko sumnjivim nakladničkim kriterijima te zatiranjem kulture čitanja. Riba, koji se inficirao izdavaštvom dok je u svibnju '68. krao ljevičarske eseje u pariškoj knjižari Françoisa Maspera, sada se, nadomak šezdesetoj, teško miri s vlastitim starenjem, kao i s globalnim društvenim promjenama uslijed kojih svijet kakav poznaje nepovratno nestaje. Ostavši bez poslovne pozicije izgubio je i povod za putovanja, ali i nekoć uzbudljiv društveni život za koji će *a posteriori* turobno zaključiti da je bio lažan, tek nusprodukt njegova alkoholizma i straha od samoće. Posljednje ga poslovno putovanje odvodi u Lyon, no umjesto da ondje govori o teškoj situaciji europskog izdavaštva, zaboravljen od organizatora konferencije, u samotnoj hotelskoj sobi sastavlja opću teoriju romana koju će po dovršetku uništiti, jer književnost ionako nema budućnosti – svela se na ostarjelu prostitutku koja umire u pjesmi Philipa Larkina od koje Vila-Matas i preuzima naslov svoga romana.

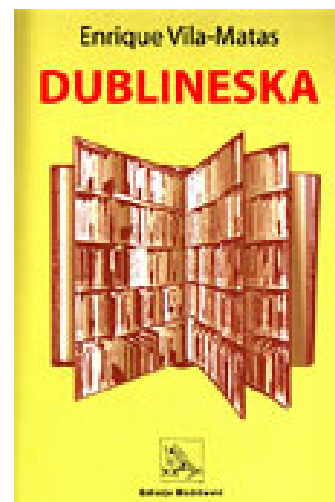
U takvom melankoličnom raspoloženju, Samuel Riba će se otputiti u Dublin, grad koji poznaje samo iz nedavnog halucinantnog sna u bolesničkoj postelji. Na putovanje će krenuti s trojicom živopisnih prijatelja pisaca i to na *Bloomsday*, 16. lipnja, datum odvijanja radnje Joyceovog *Uliksa*, romaneskog djela koje Riba smatra vrhuncem ere tiska. Uz tiskanu riječ u Dublinu će pokopati i oplakati pisce, ali i istinske, strastvene čitatelje. Paravan za čudnovatu ekspediciju predavanje je o prijelazu iz Gutenbergovog sazviježđa u digitalno doba.

Nešto kasnije naš će se junak tamo vratiti sa suprugom i kao liječeni alkoholičar doživjeti ozbiljan incident s pićem slijedom čega će ga žena demonstrativno ostaviti, a upriličen će biti i još jedan pogreb... Naracija se primicanjem svršetka razmrvljuje i atomizira, a paralele s Joyceovim literarnim univerzom, koje čine osovinu romana, beckettovski se iščašuju, očučuju.

Kako se Riba oduvijek divio autorima koji svakodnevno kreću na putovanje u nepoznato ne mičući se iz svoje sobe, na trenutak posumnjamo nisu li se makabrična hodočašća u Irsku odigrala samo u njegovoj glavi. Razočaranome izdavaču nakon bankrota, naime, preostaju još samo mentalna putovanja kojima ispunjava usamljeničke dane pred računalom – uostalom, nije li čitanje, baš kao i *surfanje* internetom, putovanje iz naslonjača? U konačnici i sam Riba doprinosi nestanku knjige, dane provodeći na mreži u čitanju blogova. Njegova bračna družica, kustosica Celia, podrugljivo ga naziva informatičkim autistom, hikikomorijem, ali i uspoređuje sa *Spiderom*, filmskim likom Davida Cronenberga, romantičnim očajnikom koji se nije kadar sporazumjeti sa, za njega, nepristupačnim svijetom.

Ovaj postmoderni intertekstualan roman katalog je objavljenih književnih pronalazaka i time bilanca poslovnih uspjeha jednog starinskog izdavača. Ujedno je poput malog crnog notesa samog Vila-Matasa u koji on bilježi svoje dobro čuvane knjiške tajne, literarne, ali i filmske i glazbene citate, anegdotalne biografske crtice slavni književnika, fragmente intrigantnih susreta s kolegama te filozofska promišljanja o životnim mijenama, globalizaciji...

Originalnost romaneskne ideje, autorova erudicija, pomalo kićen, no precizan stil, crnohumorni dijaloz i nerijetko nadrealno apsurdne situacije, Vila-Matasovu *Dublinesku* čine hipnotičkim putovanjem Gutenbergovom galaksijom. Za pasionirane čitatelje (koji, za utjehu autoru i njegovu junaku, još uvijek nisu posve iščezli)!

U ponudi 15000 knjiga iz svih područja!
U antikvarijatu i Internet trgovini:

- ✘ stručna i popularna literatura
- ✘ fakultetski udžbenici
- ✘ srednjoškolski udžbenici
- ✘ lektira za osnovnu i srednju školu
- ✘ rasprodana izdanja
- ✘ rijetke i stare knjige
- ✘ nove knjige po sniženim cijenama

Studio

antikvarijat-knjižara
IMA - B&R d.o.o.
OIB: 00441438470

✉ Masarykova 20 - dvorište
10000 Zagreb / Hrvatska

☎ 01/4872 598

📱 091/3872 598

🖨 01/4872 598

📧 info@antikvarijat-studio.hr

Obavijest o novom broju Novosti

Želite li da vas obavještavamo o izlasku novog broja Novosti, javite nam svoju e-adresu na tconc@ffzg.hr

Elektroničko izdanje dostupno je na

<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/>

Impressum

Nakladnik:

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Adresa HKD Novosti:

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Hrvatske bratske zajednice 4

10000 Zagreb

Tel./Fax +385 (0)1 615 93 20

E-mail: novosti@hkdrustvo.hr

<http://www.hkdrustvo.hr>

Glavna urednica i grafička priprema:

Tea Čonč (tconc@ffzg.hr)

Uredništvo:

Mira Barberić (mira.barberic@gmail.com)

Andrea Božić (andrea.bozic@saponia.hr)

Lektura: Nives Franić (nfranic@unipu.hr)

Mihaela Kovačić (mihaela@svkst.hr)

Marijana Mišetić (mmiseti@ffzg.hr)

Nevia Raos (nraos@ffzg.hr)

Korektura: Alka Stropnik

(alka.stropnik@kgz.hr)

Moto uredništva *Novosti HKD-a* jest

informirati, educirati, povezivati

U svrhu ostvarenja ovoga mota, prilozi u *Novostima* moraju biti informativni i sažeti, s jasnim ciljem i predmetom izvještavanja ili raspravljanja, čvrste strukture i bez nepotrebnih ponavljanja.

Vijesti su tekstovi duljine do pola kartice (900 znakova) s poveznicama na izvore gdje se može saznati nešto više o događaju koji se prati. **Foto-vijest** uključuje pola kartice teksta i fotografiju.

Najave su tekstovi duljine do pola kartice s poveznicama na izvore gdje se može saznati nešto više o najavljenoj manifestaciji.

Izveštajni su tekstovi od 1 do 3 kartice teksta. Pri izvještavanju s opsežnijih sastanaka i manifestacija molimo grupirajte teme i stavite naglasak na svrhu i zaključke.

Obrada teme broja podrazumijeva tekst izvještajnog ili raspravljačkog karaktera 1 – 4 kartice koji se tiče teme istaknute za određeni tematski broj.

Tekstove je poželjno popratiti kvalitetnim fotografijama.

Uz tekst, molimo autore da navedu svoje **ime i prezime, e-adresu i instituciju kojoj pripadaju, odnosno dužnost koju obavljaju, a vezana je uz tekst koji su napisali.**

Uredništvo zadržava pravo kraćenja tekstova, a u slučaju potrebe za preoblikovanjem teksta, konzultirat će autora.

Rok za predaju tekstova je dva tjedna prije izlaska sljedećeg broja (bit će pravovremeno oglašeno).

Tekstove molimo slati elektroničkom poštom na tconc@ffzg.hr ili novosti@hkdrustvo.hr.

Svrha ovih uputa ujednačavanje je izgleda i kvalitete tekstova i poticanja autora da razvijaju vještine oblikovanja pismenih izvještaja. Cilj je dobiti jasno strukturiranu i sadržajnu publikaciju kao prepoznatljiv *brend* HKD-a.

Nadamo se da će nova koncepcija *Novosti* privući širu publiku unutar knjižničarske zajednice te donijeti veću vidljivost HKD-u, knjižničarskoj zajednici i cjelokupnoj struci u javnosti.

Sve vas pozivamo da nam svojim tekstovima, komentarima i prijedlozima u tome pomognete!